

Proiect

„Consolidarea capacității instituționale pentru îmbunătățirea politicilor din domeniul schimbărilor climatice și adaptarea la efectele schimbărilor climatice”

Cod SIPOCA/MySmis:610/127579

Activitatea A.6.1 - Studiu privind evaluarea impactului actelor normative, cu propuneri de îmbunătățire a structurii și cadrului de utilizare a documentelor de politici publice în domeniul schimbărilor climatice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice

Raport 12. Evaluarea impactului actelor normative, cu propuneri de îmbunătățire a structurii și cadrului de utilizare a documentelor de politici publice în domeniul schimbărilor climatice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice

Ianuarie 2022

CUPRINS

INTRODUCERE	4
1. NECESITATEA DEZVOLTĂRII POLITICILOR PUBLICE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE	5
2. CRITERIILE DE SELECTARE CARE STABILESC NECESITATEA EFECTUĂRII EVALUĂRII IMPACTULUI ACTELOR NORMATIVE	7
2.1. Etapele metodologice în evaluarea impactului actelor normative	7
2.2. Factorii care caracterizează obiectivele generale și specifice ale actelor normative în domeniu	8
2.3. Evaluarea îndeplinirii acțiunilor stabilite în cadrul Planului național de acțiune 2016-2020 privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice	8
3. EVALUAREA IMPACTULUI ACTELOR NORMATIVE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE	9
3.1. Energie	9
3.2. Agricultură și dezvoltare rurală	19
3.3. Biodiversitate	23
3.4. Resursele de apă	31
3.5. Silvicultură	34
3.6. Sănătate publică	37
3.7. Transporturi	39
3.8. Turism și activități recreative	41
3.9. Urbanism și sisteme urbane	47
4. ACȚIUNI ȘI MĂSURI PENTRU ATINGEREA OBIECTIVELOR ȘI ȚINTELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ A POLITICILOR PUBLICE	51
4.1. Energie	51
4.2. Agricultură și dezvoltare rurală	52
4.3. Biodiversitate	57
4.4. Resursele de apă	63
4.5. Silvicultură	66
4.6. Sănătate publică	67
4.7. Transporturi	68
4.8. Turism și activități recreative	70
4.9. Urbanism și sisteme urbane	75
5. PROPUNERI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A STRUCTURII ȘI CADRULUI DE UTILIZARE A DOCUMENTELOR DE POLITICI PUBLICE	79
5.1. Prevederile noului cadru legislativ european	79
5.2. Concluzii și propuneri de îmbunătățire a cadrului legislativ	84
5.2.1. Energie	84
5.2.2. Agricultură și dezvoltare rurală.....	85
5.2.3. Biodiversitate	86
5.2.4. Resursele de apă.....	87
5.2.5. Silvicultură.....	88

5.2.6. Sănătate publică.....	88
5.2.7. Transporturi.....	90
5.2.8. Turism și activități recreative.....	90
5.2.9. Sisteme urbane.....	93
5.3. Recomandări.....	94
Bibliografie.....	96

INTRODUCERE

Întrucât schimbările climatice au un impact sistemic la nivelul tuturor sectoarelor de activitate, un răspuns corespunzător pentru creșterea rezilienței societății și mediului la acestea presupune un cadru legislativ omogen, cu măsuri specifice care să contribuie atât la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, cât și la adaptare. Noul cadru legislativ european, dezvoltat în jurul obiectului principal al Pactului Ecologic European, de atingere a neutralității climatice până în anul 2050 și de îndeplinire a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030, necesită o regândire a cadrului național al politicilor publice, pentru corelarea acțiunilor și măsurilor incluse în actele normative.

Scopul acestui raport vizează evaluarea impactului actelor normative, cu propuneri de îmbunătățire a structurii și cadrului de utilizare a documentelor de politici publice în domeniul schimbărilor climatice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice.

Raportul este structurat în 5 capitole și urmărește pașii metodologici specifici unei analize a impactului documentelor legislative, urmărind următoarele aspecte:

- Justificarea necesității dezvoltării cadrului privind politicile publice în domeniul schimbărilor climatice și a revizuirii acestuia (Cap. 1);
- Prezentarea metodologiei prin analiza factorilor care caracterizează obiectivele generale și specifice ale actelor normative, precum și evaluarea îndeplinirii acțiunilor stabilite în cadrul Planului național de acțiune pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice (Cap. 2);
- Inventarierea actelor normative relevante la nivel național (**Anexa 1**) și evaluarea impactului actelor normative incluzând descrierea elementelor de impact de mediu, economic și social, cu evidențierea efectelor sinergice, directe și a celor indirecte (Cap. 3);
- Propunerea de măsuri și acțiuni care să contribuie la atingerea obiectivelor și țințelor de dezvoltare durabilă (Cap. 4);
- Propunerea de îmbunătățire a structurii și a cadrului de utilizare a documentelor de politici publice pe sectoarele de activitate analizate, ținând cont de prevederile noului cadru legislativ european și concluziile studiului de analiză a impactului actelor normative (Cap. 5).

Metodologia avută în vedere în cadrul acestui raport este în principal de tip calitativ (judecată de expert), în funcție de tipul de date și informații avute la dispoziție și s-a axat pe o analiză detaliată a cadrului legislativ național pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice, cuprinzând atât documente legislative integrate, cât și specifice sectoarelor cheie vulnerabile: Energie, Agricultură și dezvoltare rurală, Biodiversitate, Resurse de apă, Silvicultură, Sănătate publică, Transporturi, Turism și activități recreative, Urbanism și sisteme urbane. Analiza documentelor a avut la bază o serie de criterii comune (prezentate în capitolul 3), axate pe analiza obiectivelor generale și specifice și a modului în care prevederile acestora pot avea un impact direct sau indirect în ceea ce privește mediul, societatea și economia. Totodată, a fost realizată o matrice de sinteză (**Anexa 3**) privind modul în care acțiunile și măsurile propuse în cadrul politicilor publice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice ar putea contribui la realizarea obiectivelor și țințelor de dezvoltare durabilă incluse în cadrul Agendei 2030 privind Dezvoltarea Durabilă.

În total, au fost inventariate și analizate 74 de acte normative sectoriale și trans-sectoriale, dintre care: 29 de legi, 8 Ordonanțe de Urgență, 3 Ordonanțe de Guvern, 20 Hotărâri de Guvern 8 Ordine de Ministru și 6 strategii și planuri naționale. Actele normative relevante în domeniul schimbărilor climatice sunt incluse în **Anexa 1** la prezentul Raport.

1. NECESITATEA DEZVOLTĂRII POLITICILOR PUBLICE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

În condițiile actuale în care schimbările climatice sunt resimțite de întreaga populație, nevoia de dezvoltare a politicilor publice a crescut în mod constant. Pornind de la definiția politicilor publice, acestea reprezintă un ansamblu de decizii guvernamentale relativ raționale care au ca scop îmbunătățirea unei stări de fapt problematice, bazându-se pe anumite presupuziții cauzale între acțiunile întreprinse și efectele care se doresc a fi generate asupra populației.

Procesul de elaborare a politicii publice se caracterizează prin faptul că reprezintă, pe de-o parte, un proces analitic iar pe de altă parte, un proces politic.

Din perspectiva procesului analitic – elaborarea politicilor publice reprezintă identificarea de soluții pentru problemele existente, făcând apel la raționalitate în vederea îndeplinirii scopurilor publice; cheia procesului de elaborare a politicii constă în definirea corectă a problemei, identificarea și analiza unui set de soluții adecvat și selectarea alternativei care rezolvă cel mai bine problema (Jennings, 2009).

Din perspectiva procesului politic – elaborarea politicilor publice reprezintă un proces unde accentul cade asupra conflictelor și dezacordurilor pentru a controla procesul de luare a deciziei, urmărindu-se interesul propriului grup politic care controlează acest proces. Elementele care dau consistență unei politici publice (Thoening, 1989) sunt:

- O politică publică este formată dintr-o serie de măsuri concrete care întăresc o politică publică;
- O politică publică este definită de decizii, ca forme de alocare a resurselor, a căror natură este mai mult sau mai puțin autoritară și în care coerciția este mereu prezentă;
- O politică publică este înscrisă într-un cadru general de acțiune, permițând astfel distincția între o politică publică și simple măsuri izolate;
- O politică publică are scopuri și obiective precizate, stabilite în funcție de valori, norme și interese;
- O politică publică are un public, care este afectat de deciziile luate prin aceasta.

Procesul cuprinde 3 faze importante, respectiv:

- 1) Elaborare;
- 2) Implementare;
- 3) Evaluare.

Fiecărei faze îi corespunde o serie de etape specifice, fragmentarea procesului pe etape permițând identificare cauzelor care contribuie la un eventual blocaj al politicilor publice sau la obținerea unor rezultate nesatisfăcătoare în raport cu obiectivele propuse. În general, procesul de realizare a unei politici publice sau ciclul politicilor publice cuprinde șase etape (Manual Politici Publice):

1. Identificarea problemei – are loc atunci când un eveniment, o persoană, un grup reușesc să atragă atenția asupra unei probleme, în vederea soluționării, prin intervenția puterii publice;
2. Stabilirea agendei de politică publică – este faza în care problema identificată este luată în considerație de către oficiali (putere publică și politică);

3. Formularea cadrului de politică publică – atunci când o anumă problemă ajunge să fie considerată de către oficiali;

4. Adoptarea unei politici publice – eforturile necesare pentru ca un anumă program să fie adoptat ca și program guvernamental. În această fază sunt concentrate elementele de negociere, dictate de interese, care pot schimba viziunea inițială asupra unei politici publice. În contextul dezvoltării și întăririi rolului funcției publice”;

5. Implementarea unei politici publice – este un stadiu critic de realizare a unei politici publice;

6. Monitorizarea și Evaluarea de politici publice –are ca scop determinarea eficienței unei politici publice. Se analizează modul în care diversele activități au condus la îndeplinirea scopurilor propuse inițial;

Impactul schimbărilor climatice se va oglindi în toate nivelurile societății și în toate sectoarele economice, fiind nevoie de acțiuni de adaptare sistemice care vor ajuta la construirea unei societăți reziliente prin îmbunătățirea cunoștințelor de adaptare la schimbări climatice; intensificarea planificării adaptării și evaluării riscurilor climatice; accelerarea acțiunii de adaptare, contribuind la consolidarea rezistenței la schimbările climatice.

Conformarea la noul cadru legislativ european și asigurarea îndeplinirii noilor obiective presupune în primul rând revizuirea legislației naționale relevante. Acest proces este privit la nivel înalt ca o oportunitate pentru schimbarea cadrului de reglementare orizontal bazat pe instrumente eficiente atât pe termen scurt cât și lung, care vor ajuta la consolidarea capacității de adaptare, creșterea rezilienței și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice.

2. CRITERIILE DE SELECTARE CARE STABILESC NECESITATEA EFECTUĂRII EVALUĂRII IMPACTULUI ACTELOR NORMATIVE

2.1. Etapele metodologice în evaluarea impactului actelor normative

Etapele evaluării impactului documentelor de politici publice în domeniul schimbărilor climatice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice au urmărit prevederile Caietului de Sarcini și ale ghidurilor metodologice europene (Ghidul *Better regulation guidelines – Impact assessment*, European Commission, 2021). Metodologia aleasă a fost predominant de tip calitativ, prin analiza pe bază de judecată de expert a prevederilor contextului legislativ actual. Pentru sectoarele unde au fost disponibile date numerice, s-a putut realiza o evaluare de tip cantitativ, precum atingerea unor indicatori relevanți sau valoarea proiectelor dintr-o anumită perioadă, pe un tip de măsură care sprijină adaptarea la schimbările climatice.

În acest sens, principalele etape în evaluarea realizată în cadrul acestui raport au fost:

a. Definirea obiectivelor și a criteriilor analizei

Evaluarea efectului produs de politicile publice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbări climatice. Au fost avute în vedere o serie de criterii reprezentative, precum obiectivele generale și specifice ale documentelor legislative și impactul potențial al acestora (impactul de mediu, social și economic). Pe baza acestora s-a realizat o analiză exhaustivă a documentelor legislative (legi, ordonanțe de urgență, ordonanțe de Guvern, hotărâri de guvern, ordine de ministru, strategii și planuri de acțiune) prezentată în *Anexa 1*.

b. Analiza propriu-zisă a impactului de mediu, social și economic

Experții implicați în analiza documentelor specifice sectoarelor cheie vulnerabile în condițiile schimbărilor climatice au selectat un număr restrâns de acte normative reprezentative (5-7 documente pe fiecare sector), pe baza cărora s-a realizat o evaluare detaliată a impactului de mediu, social și economic al implementării politicii respective, urmărindu-se evidențierea atât a efectelor directe, principale ale implementării politicii respective, cât și a celor secundare. Sinteza impactului de mediu, social și economic pentru fiecare sector analizat este prezentată în *Anexa 2*.

c. Analiza acțiunilor și măsurilor care sprijină obiectivele și țintele de dezvoltare durabilă

Analiza s-a realizat pe baza unei matrice pentru a evidenția modul în care implementarea măsurilor și acțiunilor incluse în documentele legislative selectate pentru fiecare sector de activitate contribuie la îndeplinirea țintelor și indicatorilor specifici Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (*Anexa 3*).

d. Propuneri de îmbunătățire a structurii și cadrului de utilizare a documentelor de politici publice

Ținând cont de noul context legislativ european în domeniul schimbărilor climatice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbări climatice și de analizele de impact, pentru fiecare domeniu analizat s-au făcut propuneri de îmbunătățire a contextului legislativ național pentru a include noile prevederi legislative europene.

2.2. Factorii care caracterizează obiectivele generale și specifice ale actelor normative în domeniu

Cadrul de analiză a politicilor publice în domeniul de acțiune adaptarea la schimbările climatice a pornit de la evaluarea obiectivelor generale și specifice ale documentelor legislative și a modului în care acestea răspund prevederilor noului cadru legislativ european. Analiza s-a bazat pe identificarea unor criterii reprezentative care să permită compararea prevederilor politicilor existente cu noul cadru european pentru fiecare sector de activitate considerat.

Există mai multe criterii conform cărora se poate analiza impactul și eficiența actelor normative (UNEP, 2019), cele mai comune referindu-se la:

1. Eficiența în atingerea obiectivelor;
2. Efecte neintenționate;
3. Evaluarea scenariului de bază;
4. Coerența/convergența/sinergia cu alte politici relevante;
5. Beneficiile comune;
6. Echitatea;
7. Factorii care au contribuit la îndeplinirea sau neîndeplinirea obiectivelor;
8. Eficiența costurilor;
9. Perioada de timp în care a acționat documentul legislativ;
10. Fezabilitatea în implementare;
11. Acceptabilitatea de către actorii principali;
12. Implicarea stakeholder-ilor (actorilor cheie) relevanți;
13. Alți factori – potențialul de a produce transformări, efecte intergeneraționale, impact transfrontalier, impact socio-cultural, conformitatea cu standardele legale în vigoare.

Criteriile principale avute în analiza realizată în cadrul acestui raport, în funcție de tipurile de date și informații avute la dispoziție, au fost *eficiența* politicilor analizate în atingerea obiectivelor avute în vedere, *convergența* cu alte politici relevante și *evaluarea scenariului de bază*, respectiv a impactului produs de implementarea legislației în fiecare din domeniile avute în analiză. Analiza detaliată conform acestor criterii, pentru fiecare domeniu analizat, este prezentată în capitolul 3.

2.3. Evaluarea îndeplinirii acțiunilor stabilite în cadrul Planului național de acțiune 2016-2020 privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice

În *Anexa 4* a fost realizată o sinteză a stadiului actual de îndeplinire a acțiunilor stabilite în Planul național de acțiune pentru adaptarea la schimbările climatice.

Această sinteză a fost realizată pe baza informațiilor furnizate de către beneficiar, Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, respectiv a raportărilor anuale din perioada 2016-2020 privind studiile necesare implementării Planului Național de Acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice precum și pe baza unei inventarieri realizate de către experții din cadrul proiectelor finanțate prin programele operaționale sau din alte surse care au vizat adaptarea la schimbările climatice.

3. EVALUAREA IMPACTULUI ACTELOR NORMATIVE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Metodologia utilizată în vederea realizării analizei evaluării impactului actelor normative, a constat în identificarea și prezentarea succintă a documentelor relevante în domeniul schimbărilor climatice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice, și care vizează sectoare economice cheie: Energie, Agricultură și dezvoltare rurală, Biodiversitate, Resurse de apă, Silvicultură, Sănătate publică, Transporturi, Turism și activități recreative, Urbanism și sisteme urbane.

Evaluarea are ca scop realizarea unui analize detaliate a actelor normative și este structurată pe evidențierea impactului pe cele 3 domenii: social, economic și de mediu.

- **Impactul social** are în vedere impactul asupra capitalului uman, schimbările în forța de muncă activă sau în calitatea forței de muncă, schimbările ce pot afecta structura socială, prin excluziunea unor grupuri sociale dezavantajate, impactul asupra sănătății, siguranța produselor și protejarea drepturilor consumatorilor, precum și aspectele distributive legate de grupuri de lucrători sau de consumator;
- **Impactul economic** are în vedere evaluarea atât la nivel micro, cât și la nivel macro, din punctul de vedere al creșterii economice și al competitivității, costurile barierelor administrative rezultate ca efect al implementării legislației la nivel central și local de către autoritățile administrației centrale și locale;
- **Impactul de mediu** are în vedere impactul pozitiv și negativ asociat cu: schimbarea climei, poluarea aerului, apei și solului, pierderea biodiversității, schimbări în sectorul de sănătate publică; se vor avea în vedere regiuni dezavantajate sau grupuri sociale ori de consumatori.

Cu privire la identificarea actelor legislative și a politicilor publice în domeniul schimbărilor climatice, abordarea a constat, atât în cazul identificării la nivel internațional (A se vedea Raportul A3.3), cât și la nivel național, fiind supuse analizei impactului cele mai relevante acte normative. O sinteză a principalelor categorii de impact (social, economic și de mediu), atât direct, cât și indirect, pentru toate sectoarele de activitate este prezentată în Anexa 2.

3.1. Energie

Pentru evaluarea impactului actelor normative din sectorul energetic, din *Anexa 1* au fost selectate cele mai relevante documente care reglementează acest sector, respectiv:

Energie electrică și gaze naturale

Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și gazelor naturale

După aproape zece ani de la adoptarea acestei legi, estimarea impacturilor economice, sociale și de mediu poate fi sintetizată astfel:

Impact economic: au fost create locuri de muncă/ valoare adăugată pe tot lanțul de implementare a:

- surselor noi de producere (regenerabile, pe bază de gaze sau nucleare): furnizori de echipamente / materiale, proiectare și execuție / întreținere;
- proiectelor de reabilitare / re tehnologizare a infrastructurilor (energie electrică, gaze naturale, rețele termice etc.);
- proiectelor privind explorarea, dezvoltarea și exploatarea petrolieră;

- a crescut competitivitatea prin liberalizarea și eficientizarea funcționării piețelor de energie.

Impact social: a fost asigurat accesul la energie la prețuri accesibile și în condiții de siguranță; a fost început un procesul de reconversie profesională;

Impact de mediu: reducerea emisiilor de CO₂ prin eficientizarea lanțului de producție – transport – distribuție – furnizare, utilizarea soluțiilor de producere a energiei termice în cogenerare de înaltă eficiență și a surselor regenerabile de energie.

Ultima modificare a Legii energiei electrice și gazelor naturale, necesară pentru crearea cadrului legal care să permită creșterea numărului de prosumatori din România, precum și atingerea țintelor asumate privind sursele regenerabile, este cea de la sfârșitul lunii decembrie 2021, când a fost adoptată *Ordonanța de urgență nr. 143/2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative.*

Strategia energetică națională – în curs de aprobare

Ultimul draft al Strategiei energetice naționale 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 (SER) - care a fost dezbătut public, este cel din 2020; pentru acest proiect a fost realizat inclusiv Raportul de mediu – document disponibil pe site-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.¹

Sisteme de termoficare

Legea nr. 325/14.07.2006 serviciului public de alimentare cu energie termică

Starea sistemelor de termoficare s-a degradat în ultimii 20 de ani; foarte multe dintre acestea au dispărut și sunt necesare investiții majore pentru reinventarea acestora – promovarea unităților de producere pe baza surselor de energie regenerabile și a principiului „Eficiența Energetică în primul rând” (Energy Efficiency First).

Impactul economic: a fost negativ, au dispărut locuri de muncă; de-a lungul timpului s-au cheltuit sume importante de la bugetul de stat și de la bugetele locale pentru plata subvențiilor și a ajutoarelor pentru încălzire;

Impactul social a fost de asemenea, negativ: unii dintre consumatorii care au fost deconectați nu și-au permis instalarea unor surse alternative de încălzire - impact asupra sănătății. În zonele în care s-au instalat centrale individuale, datorită faptului că nu sunt respectate condițiile de evacuare a gazelor de ardere, a crescut foarte mult poluarea; accesul la energie la prețuri accesibile și în condiții de siguranță, reconversie profesională;

Impactul de mediu este negativ deoarece sursele de producere centralizată (cu puteri termice mari), care trebuiau să respecte legislația de mediu, au fost înlocuite cu surse individuale, care la nivel local, determină creșterea emisiilor poluante.

În conformitate cu prevederile legale, serviciul public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (SPAET) cuprinde totalitatea activităților privind producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice, desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, care se realizează prin intermediul sistemului de alimentare centralizată cu energie termică – SACET (centrale de producere, rețele termice de transport și distribuție, puncte termice etc.). Autoritățile administrației publice au responsabilitatea conducerii, coordonării și controlului SPAET.

În prezent autoritatea competentă care emite reglementările tehnice și comerciale în domeniul energiei termice este Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE).

¹ http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Raport%20de%20mediu_aug%202020.pdf

Conform *Raportului ANRE privind starea SPAET pentru anul 2020*, disponibil pe site-ul www.anre.ro, la nivel național se înregistrau (la sfârșitul anului 2020,) un număr total de consumatori de energie termică alimentați din SACET de 1.131.295, din care 12.411 sunt operatori economici, 2.308 instituții publice și 1.116.576 consumatori reprezintă locuințele (apartamente și case). Din cele 50 de sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, 16 sunt de dimensiuni mari, cu peste 10.000 de consumatori, 18 sunt de dimensiuni medii, având între 1.000 - 10.000 de consumatori, iar 16 sunt mici, cu mai puțin de 1.000 de consumatori.

Foarte puține municipii s-au preocupat de modernizarea sistemelor existente, de cele mai multe ori din lipsa resurselor financiare. Conform informațiilor din Raportul ANRE privind starea SPAET pentru anul 2020, în cursul anului 2020 au fost realizate investiții în valoare de cca 8 milioane euro².

Pentru continuarea modernizării și înființării de sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, prin *OUG nr. 53/2019 a fost aprobat Programul Termoficare*, program multianual ce se implementează în perioada 2019-2027. Pentru întreaga perioadă de implementare au fost alocați 400 mil. lei de la Fondul pentru mediu (o sumă foarte mică în comparație cu resursele necesare).

Programul național multianual vizează asigurarea continuării lucrărilor de modernizare a SACET, pe următoarele componente funcționale: unitatea (unitățile) de producție agent termic; rețeaua de transport agent termic primar (apă fierbinte); stațiile termice sau modulele termice la nivel de imobil, acolo unde se justifică economic; rețeaua de distribuție a apei calde și a agentului termic de încălzire. De asemenea, se va finanța și înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților. Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale (UAT).

Eficiența energetică

Legea nr. 121/04.08.2014 privind eficiența energetică

Creșterea eficienței energetice la nivelul operatorilor privați este o condiție pentru rămâne competitiv în piețele pe care activează. În cazul acestora, legea a produs efecte economice și de mediu pozitive: prin reducerea consumului de energie sau prin instalarea de unități de producere pe bază de surse regenerabile, s-au redus și emisiile de CO₂.

Operatorii rețelelor de energie electrică și gaze naturale (publici și privați) au obligația de a transmite, o dată la 2 ani, raportul de evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice a rețelelor de energie electrică și gaze naturale și programul de măsuri și investiții anuale pentru îmbunătățirea eficienței energetice a rețelelor.

În ceea ce privește autoritățile publice locale cu o populație mai mare de 5000 de locuitori, este nevoie de creșterea gradului de conștientizare a necesității implementării măsurilor pentru creșterea eficienței energetice.

În respectul prevederilor legale a fost adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 203/2019, *Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV*, care trebuie actualizat în cursul anului 2022 (o dată la trei ani).

Impactul de mediu al aplicării legii este pozitiv: reducerea emisiilor de CO₂ prin reducerea consumului de energie și prin utilizarea surselor regenerabile de energie.

² <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/rapoarte/rapoarte-serviciul-public-de-alimentare-cu-energie-termica/raport-privind-starea-serviciului-public-de-alimentare-cu-energie-termica-in-sistem-centralizat-pentru-anul-2020-ro> (V. pag. 27).

Controlul poluării

Hotărârea nr. 780/2006 privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră

Aprobarea schemei de comercializare a contribuit la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, având astfel un **impact de mediu** pozitiv.

În semestrul al doilea al anului 2021, în condițiile de volatilitate a prețurilor în piețele de energie, unele centrale pe cărbune au putut funcționa în condiții economice (plătind pentru poluarea produsă) chiar și atunci când prețul certificatelor CO₂ a ajuns la valori foarte mari (în cursul lunii decembrie 2021, valoarea certificatelor de emisii a ajuns la aproape 90 euro/tCO₂).

Legea nr. 278/24.10.2013 privind emisiile industriale

Legea a avut un **impact de mediu** pozitiv, deoarece instalațiile mari de ardere care au intrat sub incidența acesteia s-au conformat la valorile de emisii permise.

Instalațiile de producere a energiei electrice și termice din domeniul energetic, care intră sub incidența legii au contribuit la reducerea emisiilor industriale, supunându-se condițiilor de control și monitorizare.

Regenerabile

Legea nr. 220/27.10.2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie

Legea a avut un impact economic pozitiv: au fost create de locuri de muncă și valoare adăugată pe tot lanțul furnizori de echipamente / materiale, proiectare și execuție / întreținere.

Impactul de mediu este pozitiv și se referă la reducerea emisiilor de CO₂.

Prin introducerea schemei de sprijin pentru prosumatori s-a înregistrat și un impact social – prin reducerea costului cu energia (facturile cu energia electrică consumată).

Prin Legea nr. 220/2008 a fost instituit sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi (CV) care se aplică pentru următoarele surse regenerabile de energie: a) energie hidro utilizată în centrale electrice cu o putere instalată ≤ 10 MW; b) energie eoliană; c) energie solară; d) biomasă (indiferent de forma de agregare) din deșeuri biologice (producere de energie electrică sau producere de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență); e) biomasă (indiferent de forma de agregare) din culturi energetice (producere exclusivă de energie electrică); f) gaz de fermentare a deșeurilor; g) gaz de fermentare a nămolurilor din instalațiile de epurare a apelor uzate.

Producătorii au putut să intre în schema de promovare până la 31 decembrie 2016. Furnizorii de energie electrică sunt obligați să achiziționeze anual un număr de certificate verzi. Cota obligatorie estimată de achiziție de certificate verzi pentru anul 2022, stabilită prin Ordinul ANRE nr.131/2021, este de 0,5014313 CV/MWh.

Legea nr. 220/2008 a introdus, de asemenea, sistemul de promovare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile aparținând prosumatorilor. „Prosumatorul” este clientul final care deține instalații de producere a energiei electrice, inclusiv în cogenerare, a cărui activitate specifică nu este producerea energiei electrice, care consumă și care poate stoca și vinde energia electrică produsă din surse regenerabile (E-SRE) produsă în clădirea lui, inclusiv un bloc de apartamente, o zonă rezidențială, un amplasament de servicii partajat, comercial sau industrial sau în același sistem de distribuție închis, cu condiția ca, în cazul consumatorilor autonomi noncasnici de energie din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea lor comercială sau profesională primară”.

Prin OUG nr. 143/2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative, au fost aduse modificări ale cadrului legal, pentru a permite creșterea numărului de prosumatori din România și atingerea țintei intermediare de energie din surse regenerabile fotovoltaice pentru anul 2022 din cadrul Planului național de redresare și reziliență.

Clădiri

Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor

Impactul economic al aplicării acestei legi ar fi trebuit să fie pozitiv, prin crearea de locuri de muncă, valoare adăugată pe tot lanțul furnizori de echipamente / materiale, proiectare și execuție / întreținere; reducerea subvențiilor. În realitate, nu s-a ajuns la efectul dorit, deoarece foarte puține clădiri au fost reabilitate până în prezent.

Impactul social a fost pozitiv asupra sănătății, confortului și siguranței utilizatorilor clădirilor și reconversie profesională;

Impactul de mediu este legat de reducerea emisiilor de CO₂ prin reducerea consumului de energie în clădiri și prin promovarea utilizării sistemelor alternative de încălzire și răcire de înaltă eficiență și a surselor regenerabile de energie.

În conformitate cu art.4 din Legea nr. 372/2005 cu modificările și completările ulterioare, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației elaborează o strategie de renovare pe termen lung care se aprobă prin hotărâre a Guvernului. Strategia a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1034/2020.

Hotărârea nr. 1034/2020 pentru aprobarea Strategiei naționale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050

Impact economic: creare de locuri de muncă, valoare adăugată pe tot lanțul furnizori de echipamente / materiale, proiectare și execuție / întreținere;

Impact social: asupra sănătății, confortului și siguranței utilizatorilor clădirilor;

Impact de mediu: reducerea emisiilor de CO₂ prin utilizarea sistemelor alternative de încălzire și răcire de înaltă eficiență și a surselor regenerabile de energie.

Strategia vizează îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor din diferite sectoare, prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri, îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii prin îmbunătățirea confortului termic, a condițiilor de igienă, a siguranței și calității aerului, acestea fiind în acord cu principiile stabilite prin strategia UE Renovation Wave.

Strategia națională de renovare pe termen lung urmează să fie implementată printr-un plan de acțiuni prin care sunt propuse măsuri legislative sau administrativ-instituționale, care să conducă în concret la realizarea obiectivelor aprobate prin aceasta. Strategia cuprinde o serie de indicatori de natură tehnică, stabiliți pentru trei orizonturi de timp, 2030, 2040, 2050.

Inițial va fi aprobat planul detaliat de acțiuni pentru implementarea strategiei naționale de renovare pe termen lung, pentru perioada 2021-2030. Pentru orizonturile de timp 2030, 2040, 2050, acțiunile vor fi stabilite ulterior după evaluarea implementării primei etape, inclusiv în raport cu evoluția contextului legislativ European, promovarea pachetului "Fit for 55 și" revizuirea directivelor privind eficiența energetică.

În data de 21.12.2021 a fost publicat pe site-ul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării

și Administrației textul proiectului de act normativ - Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei naționale de renovare pe termen lung, pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonate până în 2050 - etapa 1 – 2022 – 2030.

Sărăcie energetică

Legea nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie

Impactul social al acestei legi constă în ameliorarea condițiilor de locuit a familiilor și persoanelor singure, cu venituri reduse. Aproximativ 34 de milioane de gospodării europene au raportat în 2018 că nu pot menține casele suficient de încălzite³. Se estimează că în prezent în jur de 11 % din populația din UE – 54 de milioane de cetățeni europeni – sunt afectați de sărăcia energetică⁴.

În anul 2019, rata persoanelor aflate în risc de sărăcie din România era de 23,8%, cu 7% mai mult față de media europeană. În același timp, rata gospodăriilor cu incapacitate de menținere a căldurii a fost de 9,3%. Riscul de sărăcie și excluziune socială în România în anul 2020 a afectat 30,4% din populație (potrivit datelor EUROSTAT).

Prețurile foarte ridicate ale energiei înregistrate în ultima perioadă (Q4 2021), veniturile mici, precum și locuințele izolate necorespunzător sunt cauze ale ratei crescute de sărăcie energetică. Criza economică și financiară generată de pandemia COVID, în combinație cu ineficiența sistemelor de termoficare și cu performanța energetică slabă a parcului imobiliar din România, constituie îngrijorări tot mai mari legate de sărăcia energetică a populației.

Pentru a atenua **impactul financiar** asupra populației în raport cu costurile suplimentare pentru plata energiei electrice și a gazelor naturale în sezonul rece 2021-2022, în aplicarea prevederilor Legii nr. 226/2021, în luna octombrie 2021, a fost emisă Ordonanța de urgență nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei "Delta Dunării".

Concluzii

De la adoptarea lor și până în prezent, actele normative din sectorul energiei, precum și cele cu impact direct sau indirect asupra acestuia, au produs efecte economice, sociale și de mediu pozitive.

Deoarece nu există instrumente de monitorizare adecvate, au fost considerate estimări în mare măsură, calitative. În Tabelul 1, este prezentată analiza SWOT a impactului actelor normative din sectorul energetic asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Punctele Forte evidențiază pașii importanți pe care România i-a făcut în domeniul energiei. Oportunitățile prezintă tendințele globale și europene.

³ Commission Recommendation on energy poverty,

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/swd_on_the_recommendation_on_energy_poverty_sw2020960.pdf.

⁴ http://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Transparenta_decizionala/NF_consumator_vulnerabil_24092021.pdf

Este cert faptul că România și-a asumat angajamente importante în decarbonizarea economiei naționale și europene, iar în următorii cinci ani va implementa măsurile de reformă cuprinse în *Planul de redresare și reziliență al României*, precum și angajamentele asumate prin *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice*. Autoritățile publice centrale și locale vor ține cont de lecțiile învățate.

Tabel. 1. Analiza SWOT a impactului actelor normative din sectorul energetic asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră

Puncte Forte	Puncte Slabe
Energie electrică și gaze naturale	
<p>La nivel european normele comune pentru producerea, transportul, distribuția, stocarea energiei și furnizarea energiei electrice, precum și cele privind protecția consumatorilor sunt reglementate, în principal, prin Directiva (UE) 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE.</p> <p>Prin aceste reguli comune se dorește crearea unor piețe de energie electrică integrate, competitive, axate pe consumator, flexibile, echitabile și transparente. Se dorește, de asemenea, asigurarea unor prețuri și costuri ale energiei accesibile și transparente pentru consumatori. Un alt obiectiv important este acela de a asigura un grad înalt de siguranță a alimentării cu energie electrică și o tranziție lină către un sistem energetic sustenabil cu emisii scăzute de dioxid de carbon.</p> <p>România a fost printre primele state europene care a implementat reglementările necesare pentru liberalizarea piețelor energiei electrice și gazelor naturale și pentru crearea piețelor unice de energie.</p> <p>Prin adoptarea <i>Ordonanței de urgență nr. 143/2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative</i>, a fost creat cadrul legal necesar care să permită creșterea numărului de prosumatori din România, precum și atingerea țintelor asumate privind sursele regenerabile.</p> <p>În sectorul energetic românesc a fost implementat cadrul legislativ necesar pentru conformarea la cerințele de mediu.</p> <p>În ceea ce privește legislația românească din domeniul energiei electrice și gazelor naturale, pe măsură ce noi reguli europene au fost adoptate, aceasta a fost armonizată treptat cu legislația europeană.</p>	<p>Neadoptarea Strategiei naționale în domeniul energiei.</p> <p>În conformitate cu prevederile legale, strategia energetică se elaborează de ministerul de resort cu consultarea reprezentanților industriei energetice, a organizațiilor neguvernamentale, a partenerilor sociali și a reprezentanților mediului de afaceri și se aprobă de către Guvern. La începutul anului 2022, specialiștii în energie s-au reunit din nou, pentru a stabili forma finală a acestui document.</p> <p>Strategia energetică națională definește obiectivele sectorului energetic pe termen mediu și lung și modalitățile cele mai eficiente de realizare a acestora, în condițiile asigurării unei dezvoltări durabile a economiei naționale și satisfacerii necesarului de energie și a unui standard de viață civilizat, în condiții de calitate, atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț accesibil.</p>
Sistemele de alimentare centralizată cu energie termică	

<p>În ceea ce privește unitățile de producere din sistemele de termoficare, a existat o schemă de sprijin pentru promovarea cogenerării, prin care s-au acordat bonusuri pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență. Schema a susținut în special centralele de cogenerare existente la momentul implementării.</p> <p>Starea sistemelor de termoficare s-a degradat și sunt necesare investiții majore pentru reinventarea acestora – promovarea unităților de producere pe baza surselor de energie regenerabile și a principiului „Eficiența Energetică în primul rând” (Energy Efficiency First).</p>	<p>Domeniul încălzirii și răcirii trebuie abordat la nivel strategic, pentru a stabili obiective pe termen mediu și lung, privind eficiența energetică și promovarea surselor regenerabile în domeniul încălzirii și răcirii centralizate. În draftul anterior al strategiei naționale în domeniul energetic nu au fost cuprinse obiective privind domeniul încălzirii și răcirii.</p>
<p>Eficiență energetică și renovarea clădirilor</p>	
<p>În prezent este în curs de implementare <i>Planul național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV</i>.</p> <p>Facilitățile acordate pentru înlocuirea echipamentelor electrocasnice, în vederea creșterii eficienței de utilizare a energiei electrice.</p> <p>Aprobarea Strategiei naționale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050.</p>	<p>La nivelul autorităților publice locale, lipsa de motivație / mecanisme de constrângere ineficiente privind necesitatea și utilitatea abordării eficienței energetice.</p> <p>Lipsa de preocupare la nivelul autorităților publice centrale – nu există un instrument de monitorizare a creșterii eficienței energetice la nivel național.</p>
<p>Controlul poluării</p>	
<p>Instalațiile de producere a energiei electrice și termice din domeniul energetic sunt conforme la cerințele de mediu.</p> <p>Implementarea sistemului de tranzacționare a cotelor de CO₂ și în special în cea de a doua perioadă de tranzacționare (2012-2020) a determinat o scădere semnificativă a producției de energie electrică pe bază de cărbune (în 2020, doar 65% față de maximul înregistrat în anul 2008).</p>	<p>Ajutoare financiare mari acordate pentru restructurarea sectorului carbonifer.</p>
<p>Surse regenerabile de energie</p>	

<p>Implementarea schemei de sprijin pentru promovarea surselor regenerabile de energie prin certificate verzi (CV) a atras investiții în sistemul electroenergetic. În prezent puterea instalată în centrale fotovoltaice este de 1393,57 MW, iar în centrale eoliene este de 3014, 91 MW.⁵</p> <p>Modificările aduse prin <i>OUG nr. 143/2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale</i> au creat cadrul legal necesar pentru a permite creșterea numărului de prosumatori din România.⁶</p> <p>Facilitățile acordate pentru instalarea panourilor fotovoltaice prin programul „Casa verde” și „Electric-UP”. Potențialul eolian din Marea Neagră estimat la peste 70.000 MW -sub formă de turbine eoliene fixate sau plutitoare și unități de captare a energiei valurilor.</p>	<p>Monitorizarea ineficientă la nivel național a reducerilor de emisii prin implementarea facilităților pentru promovarea surselor regenerabile de energie.</p>
<p>Consumatorul vulnerabil / Sărăcia energetică</p>	
<p>Una dintre cele mai recente măsuri adoptate pentru a atenua impactul financiar asupra populației în raport cu costurile suplimentare pentru plata energiei electrice și a gazelor naturale în sezonul rece 2021-2022 a fost emiterea Ordonanței de urgență nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022.</p>	<p>Ineficiența măsurilor de sprijin acordate: riscul de sărăcie și excludere socială în România în anul 2020 a afectat 30,4% din populație.</p>
<p>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030</p>	
<p>Prin Regulamentul (UE) 2018/1999 privind governanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice au fost stabilite cele <u>cinci dimensiuni</u> care trebuie avute în vedere: securitatea energetică, piața internă a energiei, eficiența energetică, decarbonizarea și cercetarea, inovarea și competitivitatea.</p> <p>Statele Membre au fost obligate să notifice Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC).</p> <p>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, a fost aprobat la începutul lunii octombrie 2021, prin Hotărârea de Guvern nr. 1076/2021 și conține contribuția asumată a României la realizarea obiectivelor Uniunii Europene.</p>	
<p>Oportunități</p>	<p>Vulnerabilități</p>

⁵ Sursa: www.anre.ro (situație la data de: 17/01/2022)

⁶ Prosumatorii care dețin unități de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu putere instalată de cel mult 400 kW pot vinde energia electrică produsă și livrată în rețeaua electrică furnizorilor de energie electrică cu care aceștia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice. Se poate realiza o compensare cantitativă. Diferența dintre cantitatea livrată și cea consumată, este raportată pe o perioadă de maximum 24 de luni de la data facturării. De asemenea, la solicitarea prosumatorilor care produc energie electrică în unități de producere a energiei cu o putere instalată între 200 kW și 400 kW și cu care au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, furnizorii de energie electrică sunt obligați să achiziționeze energia electrică produsă și livrată la un preț egal cu prețul mediu ponderat înregistrat în Piața pentru Ziua Următoare în luna în care a fost produsă energia respectivă.

<p>Prin Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, România și-a propus ca în perioada 2021-2030 să instaleze capacități adiționale de 6,9 GW din surse regenerabile.</p>	<p>Aprobarea cu întârziere a unor documente strategice importante (Strategia Energetică, Strategia în domeniul schimbărilor climatice). Aprobarea instrumentelor financiare necesare pentru atragerea resurselor financiare.</p>
<p>În conformitate cu Raportul de țară din 2020 privind România SWD(2020) 522 final publicat de Comisia Europeană în data de 26.02.2020, restructurarea sistemelor energetice și de încălzire a locuințelor (prin facilitarea încălzirii centralizate și controlul poluării, trecerea la gaze naturale și integrarea surselor regenerabile de energie), precum și a traficului și a altor măsuri de control și de prevenire a poluării, ar putea contribui în mod semnificativ la abordarea problemei calității aerului.</p> <p>Luând în considerare ineficiența SACET-urilor din România, potențialul de creștere a eficienței energetice pe tot lanțul producere – transport – distribuție și consum, Comunicarea Comisiei intitulată „O strategie a UE pentru încălzire și răcire” (COM(2016)0051) și angajamentele asumate de România pentru reducerea emisiilor GES, în viitor sunt așteptate investiții pentru realizarea de noi centrale electrice și sisteme de încălzire-răcire bazate pe surse regenerabile de energie precum și centrale în cogenerare de înaltă eficiență și pentru modernizarea rețelelor de termoficare.</p>	<p>Criza gazelor din iarna 2021-2022. Efectele negative ale pandemiei coronavirus. Transpunerea cu întârziere a reglementărilor europene.</p>
<p><i>Planul național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV</i> trebuie actualizat în cursul anului 2022 (o dată la trei ani).</p>	
<p>Resursele financiare existente pentru implementarea angajamentelor asumate prin <i>Planul național de redresare și reziliență al României</i> (V. Raportul A3.3), inclusiv dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare, favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare.</p>	
<p>Implementarea Pachetului Fit for 55 la nivel european și transpunerea lui în cadrul legislativ național.</p>	
<p>Resursele de gaze din Marea Neagră și considerarea gazelor naturale ca și combustibil de tranziție.</p>	
<p>Accesarea potențialului de energie regenerabilă offshore din Marea Neagră – acesta a fost estimat la peste 70.000 MW – sub formă de turbine eoliene fixate sau plutitoare și unități de captare a energiei valurilor.</p>	
<p>Accesarea potențialului de hidrogen curat din Dobrogea. În Raportul realizat de către Energy Policy Group se arată că pe termen lung, Dobrogea poate deveni o vale a hidrogenului la scară mai mare, internațională și axată pe export, cu Portul Constanța ca piesă centrală.</p>	

3.2. Agricultură și dezvoltare rurală

Conform *Legii nr. 138 din 27 aprilie 2004 a îmbunătățirilor funciare*, adoptată de către Parlamentul României și publicată în Monitorul Oficial cu nr 369 în data de 28 aprilie 2004, în ceea ce privește **impactul asupra mediului**, amenajările de îmbunătățiri funciare cuprind lucrări de irigații și orezării prin care se asigură aprovizionarea controlată a solului și a plantelor cu cantitățile de apă necesare dezvoltării culturilor și creșterii producției agricole. Aceste amenajări conțin lucrări de captare, pompare, transport, distribuție și evacuare a apei și, după caz, lucrări de nivelare a terenului.

De asemenea, sunt realizate lucrări de combatere a eroziunii solului și de ameliorare a terenurilor afectate de alunecări, prin care se previn, se diminuează sau se opresc procesele de degradare a terenurilor. Aceste amenajări cuprind lucrări pentru protecția solului, regularizarea scurgerii apei pe versanți, stingerea formațiunilor torențiale și stabilizarea nisipurilor mișcătoare.

Cu privire la **impactul social**, amenajările de îmbunătățiri funciare, sistemele de irigații, desecare și drenaj, precum și lucrările de apărare împotriva inundațiilor ori combatere a eroziunii solului pot fi de utilitate publică, în condițiile legii.

Referitor la **impactul economic**, Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare desfășoară activitatea de realizare și asigurare a funcționării sistemului național de supraveghere, evaluare, prognoză și avertizare privind efectele economice și ecologice ale activităților de îmbunătățiri funciare.

Cheltuielile administrative, materiale și de personal necesare desfășurării activităților Administrației se acoperă total sau parțial din subvenții de la bugetul de stat, pentru funcționarea sistemului național de supraveghere, evaluare, prognoză și avertizare privind efectele ecologice și economice ale amenajărilor de îmbunătățiri funciare ca parte componentă a sistemului național de monitorizare integrată de fond și de impact, pentru toți factorii de mediu.

Parlamentul României a adoptat *Legea nr. 381/13 iunie 2002 privind acordarea despăgubirilor în caz de calamități naturale în agricultură*, fiind publicată în Monitorul Oficial cu nr. 369 în data de 24 iunie 2002. În sensul prezentei legi, sunt considerate calamități naturale pierderile cantitative și calitative de recolte, mortalitatea și/sau sacrificarea de necesitate a animalelor, produse printr-o manifestare distructivă a unor fenomene naturale și a bolilor, pe areale extinse.

Prin prisma **impactului de mediu**, se încurajează contractarea de polițe de asigurare împotriva calamităților naturale produse de fenomenele naturale ce afectează culturile agricole, animalele, păsările, familiile de albine și pești.

Din punct de vedere al **impactului social**, această lege are un impact pozitiv, astfel, producătorii agricoli, persoane fizice sau juridice, vor primi despăgubirile aferente pierderilor rezultate în urma calamităților naturale în anul producerii lor.

Impactul economic din prezenta lege face referire la:

- despăgubirile bănești acordate producătorilor agricoli, persoane fizice sau juridice, care au suferit pagube produse de fenomenele naturale și boli;
- subvenționarea primelor de asigurare pentru factorii de risc asigurați pentru culturile agricole și speciile de animale, păsări, familii de albine și pești, nominalizate prin ordin al ministrului agriculturii, alimentației și pădurilor.

În situația în care daunele, ca efect al calamităților naturale, sunt totale și sunt produse în momentul în care există posibilități climatice și tehnice de înființare a culturilor, despăgubirile se acordă imediat, după constatare și evaluare, pentru asigurarea finanțării începerii unui nou ciclu de producție.

În ceea ce privește *Legea nr. 173 din 10 octombrie 2008 privind intervențiile active în atmosferă*, adoptată de către Parlamentul României și publicată în Monitorul Oficial cu nr. 715 din 21 octombrie 2008, din punct de vedere al **impactului de mediu**, furnizarea produselor meteorologice specializate se realizează, în mod obligatoriu, pe bază de protocoale de colaborare încheiate între Administrația Națională de Meteorologie și administrație, pentru fiecare unitate din structura sistemului, aprobate de secretarul de stat coordonator al domeniului din Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile. Protocoalele se actualizează anual pe baza rapoartelor de eficiență economică, a celor de evaluare a impactului asupra fenomenelor meteorologice și a dezvoltării tehnologiei din domeniu.

În privința **impactului social**, activitățile de intervenții active în atmosferă sunt de interes public național și se desfășoară potrivit dispozițiilor prezentei legi și în concordanță cu recomandările Organizației Meteorologice Mondiale, respectiv cu convențiile internaționale în domeniu la care România este parte. Astfel, acestea se desfășoară și pentru îmbunătățirea microclimatului pe zone locale sau extinse în folosul creșterii calității vieții populației.

Protecția generală a populației la acțiunea fenomenelor meteorologice periculoase sau dăunătoare reprezintă o componentă socială a programului Sistemul național antigrindină și de creștere a precipitațiilor.

Referitor la **impactul economic**, activitățile de intervenții active în atmosferă se desfășoară pentru creșterea protecției unor activități economice și sociale la acțiunea unor fenomene meteorologice periculoase: grindină, ceață densă, chiciură, avalanșe, tornade etc.;

De asemenea, activitățile principale prevăzute în etapele anuale au caracter de cercetare-dezvoltare tehnologică, de proiectare, instruire, atestare și reatestare, investiții, precum și activități de servicii de protecție în folosul populației și al operatorilor economici, după caz, și menționate ca atare.

Conform *Hotărârii nr. 557 din 3 august 2016 privind managementul tipurilor de risc* adoptată de către Guvernul României și publicată în Monitorul Oficial nr. 615 din 11 august 2016, în ceea ce privește **impactul de mediu**, acesta presupune:

- supravegherea gradului de contaminare a populației, de radioactivitate a alimentelor și apei potabile;
- supravegherea gradului de contaminare a culturilor, fondului forestier și pășunilor, evaluarea efectelor directe și indirecte asupra animalelor și oamenilor, realizarea decontaminării;
- aplicarea măsurilor de limitare a dispersării substanțelor poluante sau contaminatoare pentru asigurarea protecției populației surprinse în zona afectată;
- realizarea decontaminării animalelor;
- identificarea substanțelor sau obiectelor care sunt radioactive în vederea containerizării și îndepărtării din zonă;
- asigurarea energiei pentru iluminat, încălzire și alte utilități;
- stabilirea planului de acțiune pentru prevenirea răspândirii organismelor dăunătoare plantelor;

- monitorizarea impactului pe care îl au activitățile de control al focarelor de boală asupra mediului.

Referitor la **impactul social** se urmărește:

- evaluarea și reducerea riscurilor de producere a situațiilor de urgență, în scopul protejării vieții, mediului și bunurilor împotriva efectelor negative ale acestora;
- evaluarea efectelor asupra sănătății și monitorizarea stării de sănătate a populației;
- asigurarea transportului necesar pentru realizarea evacuării populației, resurselor necesare pentru intervenție și asistență de primă necesitate în situații de urgență;
- asigurarea autoprotecției individuale și colective.

Guvernul României a adoptat în data de 29 decembrie 2014, **Hotărârea nr. 1.186 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigridină și de Creștere a Precipitațiilor**.

Din punct de vedere al **impactului de mediu**, Autoritatea pentru Administrarea Sistemului Național Antigridină și de Creștere a Precipitațiilor are în structura sa centre zonale de coordonare cu statut de sucursale, unități de combatere a căderilor de grindină, unități de creștere a precipitațiilor. Autoritatea are ca obiect de activitate managementul activităților de intervenții active în atmosferă și asigură implementarea Programului de realizare a Sistemului național antigridină și de creștere a precipitațiilor.

Cu privire la **impactul social**, pentru realizarea obiectivelor din domeniul intervențiilor active în atmosferă, autoritatea exercită funcțiile de de comunicare și informare publică prin care se asigură, în condițiile legii, informarea autorităților, a populației și a mass-mediei cu privire la combaterea fenomenelor meteorologice periculoase.

Autoritatea are ca atribuție principală, în condițiile legii, formarea și informarea beneficiarilor cu privire la măsurile de combatere a fenomenelor meteorologice periculoase și de adaptare a agriculturii la efectele schimbărilor climatice.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în data de 9 aprilie 2020 și Ministerul Afacerilor Interne în data de 15 aprilie 2020, au emis Ordinul nr. 97/63/2020, pentru aprobarea **Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice**, acesta fiind publicat în Monitorul Oficial cu nr. 320 în data de 16 aprilie 2020.

În ceea ce privește **impactul de mediu**, prin prezentul regulament se dorește:

- protejarea culturilor agricole, a solului și a mediului înconjurător, în măsura în care este posibil;
- revenirea la starea de normalitate prin aplicarea măsurilor de refacere-reabilitare.

Impactul social vizează:

- asigurarea unei capacități optime de acțiune și intervenție pentru gestionarea situațiilor de urgență;
- pregătirea populației în vederea conștientizării asupra riscului pe care îl prezintă seceta pedologică și a măsurilor proprii de protecție și intervenție în situații de urgență;
- prevenirea populației și menținerea încrederii acesteia în instituțiile cu rol de gestionare a situațiilor de urgență.

Din punct de vedere al **impactului economic** se remarcă faptul că, în cadrul acestui regulament, Prefectul, în calitate de președinte al comitetului județean pentru situații de urgență analizează și avizează planurile județene pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a emis în data de 18 mai 2017, **Ordinul nr. 152 privind aprobarea unor măsuri în scopul stimulării creșterii suprafețelor agricole care se irigă.**

Prin prisma **impactului socio-economic** se urmărește:

- creșterea suprafețelor care se vor iriga și utilizarea eficientă a apei pentru irigații de către un număr cât mai mare de beneficiari;
- întărirea capacității manageriale a Organizațiilor de îmbunătățiri funciare, care să conducă la creșterea suprafețelor agricole care se irigă, precum și înființarea de noi Organizații de îmbunătățiri funciare;
- diminuarea riscurilor și a pagubelor produse de secetă și deșertificare, asupra activității socio-economice.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a emis în data de 29 august 2019, **Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România** prin care se susține completarea măsurilor adoptate anterior în sectorul agricol privind adaptarea la schimbările climatice și reducerea efectelor acestora, precum și a măsurilor luate pentru creșterea eficienței energetice în aplicarea irigațiilor și mai buna gestionare a apei.

În ceea ce privește **impactul de mediu**, la efectuarea lucrărilor de reabilitare și extindere cuprinse în Strategie vor fi luate toate măsurile pentru protecția naturii și se va ține cont de legislația specifică în domeniu.

Se apreciază că din punct de vedere al protecției mediului, reabilitarea și extinderea infrastructurii de irigații va avea un impact favorabil asupra zonelor aferente contribuind la conservarea biodiversității acestora și la formarea unor noi biotopuri.

De asemenea, se vor reduce efectele negative ale unor factori de mediu limitativi (secete prelungite, eroziunea solului), iar efectele asupra microclimatului vor fi pozitive prin evitarea degradării solului și asigurarea condițiilor creșterii vegetației în zonele vizate de strategie.

Din punct de vedere al **impactului social**, prin realizarea acțiunii de reabilitare și extindere se urmărește: reducerea vulnerabilității comunităților umane la secetă prin evitarea afectării populației din localitățile adiacente amenajărilor de irigații.

Totodată, utilizarea resursei umane disponibile în zonă va avea impact social pozitiv, generat de asigurarea locurilor de muncă necesare, atât pe durata execuției lucrărilor, cât și permanent în exploatarea obiectivelor.

Analizate în ansamblu, investițiile în reabilitarea și extinderea infrastructurii de irigații vor crea premisele dezvoltării socio-economice ale zonelor vizate de Strategie.

Din punct de vedere al **impactului economic**, investițiile în reabilitarea și extinderea infrastructurii de irigații vor genera efecte macroeconomice determinate de:

- obținerea unor economii de 40-60% la energie, deoarece transportul apei de la sursă până la stațiile de punere sub presiune din sistemele de irigații ce urmează să fie amenajate se va face preponderent gravitațional și mai puțin prin pompare, în aceste condiții irigarea suprafețelor agricole efectuându-se cu cheltuieli minime;

- obținerea unui spor de venit net comparativ cu situația dinainte de reabilitare și extindere ca urmare a îmbunătățirii productivității terenurilor, în prezent cu deficit de umiditate, sărăturate, acide etc. și a îmbunătățirii structurii planului de cultură, prin utilizarea de plante valoroase și rentabile;
- atragerea în circuitul productiv a unor noi suprafețe de terenuri agricole; în amenajările care și-au redobândit statutul de utilitate publică, lucrările care vor fi executate vor conduce, pe de-o parte, la creșterea randamentului aducțiunii principale de irigații, care constituie sursa de alimentare cu apă pentru amenajările interioare de irigații aparținând organizațiilor utilizatorilor de apă pentru irigații (OUAI), precum și a celorlalte lucrări de îmbunătățiri funciare și, pe de altă parte, la creșterea randamentului amenajărilor interioare de irigații aparținând OUAI, cu reflectare în reducerea cheltuielilor cu apa pompată pentru irigații. În consecință, reabilitarea infrastructurii principale de irigații din aceste amenajări va conduce la realizarea unor economii de resurse de apă și energie, prin reducerea pierderilor și aplicarea unui management eficient al resurselor;
- utilizarea resurselor de apă din lacuri hidroenergetice va crește eficiența utilizării apei, contribuind astfel la conservarea resurselor de apă printr-un management durabil al acestora, adaptat la schimbările climatice.

3.3. Biodiversitate

Strategia națională privind schimbările climatice și creștere economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020 (orizont 2030) și Planul național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale, pe componenta de adaptare la efectele schimbărilor climatice (SNSC, PNASC) (aprobată prin *HG nr. 739/2016*, M.Of.nr.831 și 831bis /20.10.2016), stabilesc, pentru sectorul Biodiversitate, o suită de obiective și măsuri necesare a fi puse în aplicare în vederea creșterii rezilienței ecosistemelor față de efectele schimbărilor climatice și, totodată, de reducere sau împiedicare a degradării acestora sub influența efectelor schimbărilor climatice.

Astfel, măsurile și acțiunile propuse a fi puse în aplicare sunt grupate în funcție de următoarele obiective, după cum urmează:

- **Obiectivul 1:** Evaluarea vulnerabilităților habitatelor naturale și ale speciilor protejate de floră și faună pe baza sistemului de monitorizare a conservării;
- **Obiectivul 2:** Menținerea și creșterea rezilienței ecosistemelor;
- **Obiectivul 3:** Creșterea capacității biodiversității de adaptare la schimbările climatice prin promovarea managementului adaptativ;
- **Obiectivul 4:** Evaluarea serviciilor oferite de ecosisteme și implementarea abordării ecosistemice în sistemele de luare a deciziilor;
- **Obiectivul 5:** Perfecționarea / dezvoltarea cunoașterii și a înțelegerii rolului și contribuției biodiversității în adaptarea la schimbările climatice.

În vederea îndeplinirii *Obiectivelor 1-5*, PNASC a prevăzut o serie de măsuri, de natură politică, de consolidare a capacității instituționale și, respectiv, de natura investițiilor, detaliate în cele ce urmează din perspectiva preluării acestora în legislația relevantă (cadru legislativ și de politici specific sectorului de biodiversitate, ori conexe acestuia), evidențiindu-se impactul de mediu, social și economic.

Măsurile propuse în cuprinsul PNASC privind Sectorul Biodiversitate prezintă în mod intrinsec impactul de mediu. Impactul economic și social este indirect, cu excepția unor situații specifice, privind, spre exemplu, serviciile ecosistemice sau alte beneficii / soluții furnizate de natură. Impactul economic și social vor fi prezentate cu titlu general, întrucât vizează în mod egal toate măsurile aferente sectorului Biodiversitate.

Se cuvine a se menționa faptul că în anul 2016 a avut loc o reorganizare semnificativă a sistemului de administrare a ariilor naturale protejate, când, prin **Legea nr. 95/2016**, a fost înființată **Agencia Națională pentru Arii Naturale Protejate (ANANP)**, care a preluat funcțiile și responsabilitățile de administrare a ariilor naturale protejate (ANP) de la alți administratori și custozi (cu excepția structurilor special constituite, de regulă parcuri naționale / naturale).

Pentru **Obiectivul 1: Evaluarea vulnerabilităților habitatelor naturale și ale speciilor protejate de floră și faună pe baza sistemului de monitorizare a conservării**, au fost propuse 5 măsuri:

- M1. Elaborarea Programului național pentru evaluarea vulnerabilității habitatelor naturale și a speciilor protejate la efectele schimbărilor climatice (acțiune politică) (termen de implementare 2016-2018);
- M2. Desemnarea organismelor responsabile pentru evaluarea vulnerabilității habitatelor naturale și a speciilor protejate la efectele schimbărilor climatice (acțiune instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016);
- M3. Crearea și instruirea unei rețele structurate de observatori voluntari a efectelor schimbărilor climatice asupra biodiversității și a schimbărilor privind biodiversitatea (acțiune instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2018 – 2019);
- M4. Elaborarea metodologiilor și a protocoalelor pentru evaluarea vulnerabilității habitatelor naturale și a speciilor protejate la efectele schimbărilor climatice (investiție) (termen de implementare 2016 – 2018);
- M5. Integrarea vulnerabilității la schimbările climatice a habitatelor naturale și a speciilor protejate în sistemele de monitorizare a biodiversității atât la nivel național, cât și la nivelul ariilor naturale protejate (investiție) (termen de implementare 2019).

În cea mai mare parte, se constată că măsurile M1 – M5 nu au fost preluat în legislația specifică analizată (cadrul de politici și legislativ relevant).

Impact de mediu:

- 1) *Măsura privind elaborarea Programului național pentru evaluarea vulnerabilității habitatelor naturale și a speciilor protejate* nu a fost prevăzută nici în **HG nr. 1081/2013** - Strategia Națională privind Conservarea Biodiversității, aceasta fiind adoptată anterior SNSC și PNASC.

- *Efect direct:* Lipsa punerii în aplicare a acestui Program conduce la lipsa evidențelor privind vulnerabilitatea speciilor și habitatelor, în mod deosebit raportat la efectele schimbărilor climatice, făcând deci imposibilă realizarea monitorizării adaptării acestora la schimbările climatice, și, pe cale de consecință, inclusiv a evaluării și monitorizării complete a stării favorabile de conservare pentru speciile și habitatele protejate. În cuprinsul **OM nr. 304/2018** privind aprobarea Ghidului de elaborare planuri de management sunt menționate, în categoria de Elemente de interes conservativ (elemente de mediu și economice) elementele privind adaptarea și reducerea efectelor schimbărilor climatice raportate la parcuri naționale, parcuri naturale, geoparcuri, rezervații ale biosferei, zone

umede de importanță internațională, situri ale patrimoniului universal (UNESCO), situri de importanță comunitară / arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică, fără însă a se oferi detalii sau o metodologie concretă în acest sens. *Există un vid de stabilire a atribuțiilor între autoritățile publice centrale cu competență materială în domeniu (MMAP și ANANP) cu privire la gestionarea acestei măsuri.*

- *Efect indirect:* Mai mult, în prezent, nicio autoritate publică centrală de specialitate (minister, agenție națională) nu are printre responsabilități realizarea acestei măsuri, ori a măsurilor conexe. Lipsa implementării acestei măsuri, precum și a măsurilor conexe, conduce la stabilirea unei baze de date și dovezi științifice incomplete la nivel național

2) Analiza se menține valabilă și pentru *Măsurile 4 – 5* din cadrul Obiectivului 1, acestea nefiind preluate în legislația specifică analizată (cadrul legislativ și instituțional relevant), existând un vid de stabilire a atribuțiilor între autoritățile publice centrale cu competență materială în domeniu (MMAP și ANANP) cu privire la gestionarea acestor măsuri.

Pentru *Obiectivul 2 - Menținerea și creșterea rezilienței ecosistemelor*, au fost propuse 6 măsuri, de natură politică, de consolidare a capacității instituționale ori de natură investițională, după cum urmează:

- M1. Integrarea adaptării la schimbările climatice în strategiile și planurile naționale de acțiune pentru speciile protejate și de combatere a speciilor alohtone invazive (politică) (termen de implementare 2016-2020);
- M2. Integrarea efectelor schimbărilor climatice în evaluările de impact asupra mediului a planurilor / proiectelor care ar putea încălca protecția strictă a speciilor (politică) (termen de implementare 2016-2020);
- M3. Promovarea gestionării integrate a terenurilor, luând în considerare efectele schimbărilor climatice asupra biodiversității (politică) (2016-2020);
- M4. Aplicarea abordării managementului bazinal în gestionarea resurselor de apă (politică) (termen de implementare 2016-2020);
- M5. Creșterea capacității factorilor de decizie de înțelegere și evaluare a impactului schimbărilor climatice asupra bunurilor și serviciilor oferite de sistemele ecologice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M6. Utilizarea infrastructurii verzi pentru a se asigura conectivitatea populațiilor sau culoarelor de migrațiune, în special pentru speciile de pești de interes comunitar (investiție) (termen de implementare 2016-2020).

Impact de mediu:

1) *Măsura privind integrarea adaptării la schimbările climatice în strategiile și planurile de acțiune pentru speciile protejate și de combatere a speciilor alohtone invazive* – nu a fost preluată în legislația specifică (cadrul de politici și legislativ relevant). Există, în prezent, un vid de stabilire a atribuțiilor între autoritățile publice centrale cu competență materială în domeniu (MMAP și ANANP) cu privire la gestionarea acestei măsuri. Lipsa implementării acestei măsuri, precum și a măsurilor conexe, conduce la stabilirea unei baze de date și dovezi științifice incomplete la nivel național.

2) *Măsura privind integrarea efectelor schimbărilor climatice în evaluările de impact asupra mediului a planurilor / proiectelor care ar putea încălca protecția strictă a speciilor* - *Măsura a fost preluată în legislația privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private*

asupra mediului (EIA) (Legea nr. 292/2018 și OM nr. 269/2020). Legislația privind evaluarea impactului asupra mediului a planurilor și programelor însă nu cuprinde precizări specifice (SEA).

În schimb, **legislația specifică privind managementul ariilor naturale protejate (cadrul de politici și legislativ relevant), în mod deosebit legislația privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar (avizele Natura 2000) – OUG nr. 57/2007 și OM nr. 19/2010, completate prin Decizia Președintelui ANANP nr. 512/2020, nu reglementează integrarea efectelor schimbărilor climatice în evaluările de impact.**

3) *Măsura privind promovarea gestionării integrate a terenurilor, luând în considerare efectele schimbărilor climatice asupra biodiversității* – nu a fost preluată în legislația specifică (cadrul de politici și legislativ relevant analizat);

4) *Măsura privind aplicarea abordării managementului bazinal în gestionarea resurselor de apă* – este o măsură prevăzută de legislația specifică gestionării resurselor de apă, în mod deosebit prin **Legea nr. 107/1996**, cu modificările și completările ulterioare. Cu toate acestea, există sincope în ceea ce privește reglementarea acestei măsuri în cadrul legislației specifice sectorului de biodiversitate.

5) *Măsura privind creșterea capacității factorilor de decizie de înțelegere și evaluare a impactului schimbărilor climatice asupra bunurilor și serviciilor oferite de sistemele ecologice - Măsura nu a fost preluată explicit în legislația specifică sectorului de biodiversitate (cadrul de politici și legislativ relevant).* Cu toate acestea, serviciile ecosistemice sunt menționate în cuprinsul **OM nr. 304/2018** privind elaborarea planurilor de management în categoria de elemente de interes conservativ (elemente de mediu și economice) în ceea ce privește parcurile naționale, parcuri naturale, geoparcuri, rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională, situri ale patrimoniului universal (UNESCO), situri de importanță comunitară / arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică, fără a se oferi detalii ori o metodologie concretă.

6) *Măsura privind utilizarea infrastructurii verzi pentru a se asigura conectivitatea populațiilor sau culoarelor de migrațiune, în special pentru speciile de pești de interes comunitar - Măsura a fost parțial reglementată în cuprinsul OUG nr. 57/2007*, care stabilește condițiile în care se pot stabili aceste coridoare ecologice (coridoarele ecologice făcând parte din infrastructura verde care să asigure conectivitatea populațiilor sau culoarelor de migrațiune). Cu toate acestea, nu există nicio prevedere specifică cu privire la obligativitatea realizării acestei infrastructuri verzi în ceea ce privește speciile de interes comunitar.

– **POIM 2014-2020** a alocat, în cadrul **OS 4.1**. ”Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacere sistemelor degradate” (dintr-un total de **175,268 mil. euro**), între altele, fonduri pentru: ”*crearea și menținerea coridoarelor ecologice, crearea și menținerea coridoarelor de migrație a speciilor, conservarea conectivității și funcționalității ecologice, menținerea și / sau îmbunătățirea conectivității pentru rețeaua de arii protejate, inclusiv a rețelei Natura 2000*”. Cu toate acestea, nu există o menționare expresă cu privire la speciile de pești de interes comunitar.

– **Solicitanți eligibili** în cadrul OS 4.1 sunt **ANANP** și **MMA** (pentru acele planuri de acțiune pentru speciile de interes comunitar care conțin măsuri concrete de conservare și nu vizează aspecte de reglementare).

Pentru Obiectivul 3: **Creșterea capacității biodiversității de adaptare la schimbările climatice prin promovarea managementului adaptativ**, PNASC a propus **8 măsuri, de natură**

politică, de consolidare a capacității instituționale ori de natură investițională, după cum urmează:

- M1. Dezvoltarea managementului biodiversității utilizând sistemul decizional bazat pe datele de monitorizare din teren (politică) (2016-2017);
- M2. Stabilirea structurii planurilor de management pentru ariile naturale protejate care să țină cont de principiile managementului adaptiv (politică) (2016-2017);
- M3. Evaluarea vulnerabilității și strategia de adaptare pentru SCI (situri de importanță comunitară) și SPA (arii de protecție specială avifaunistică) aflate în regiunile biogeografice stepică și continentală (politică) (2016-2019);
- M4. Studii privind controlul speciilor alohtone cu risc invaziv în cadrul ariilor naturale protejate (în cadrul planurilor de management) (politică) (2016-2018);
- M5. Dezvoltarea capacității administratorilor și custozilor ariilor naturale protejate pentru aplicarea principiilor managementului adaptativ la efectele schimbărilor climatice (instituțională / consolidarea capacității) (2016-2018);
- M6. Reconstrucția ecologică și restaurarea habitatelor zonelor umede aflate în ariile naturale protejate situate în bazinul inferior al Dunării (respectând prevederile specifice din regulamentele și ghidurile de finanțare ale programelor care finanțează acțiunea) (investiție) (2016-2020);
- M7. Îmbunătățirea stării de conservare a turbăriilor înalte, turbăriilor joase și a mlaștinilor – din ariile naturale protejate sau din exteriorul ariilor naturale protejate (investiție) (2016-2020);
- M8. Dezvoltarea și utilizarea sistemelor de prevenire a incendiilor în zonele cu risc mare de incendiu (investiție) (2016-2020).

Impact de mediu:

1) *Pentru Măsura M1. Dezvoltarea managementului biodiversității utilizând sistemul decizional bazat pe datele de monitorizare din teren – (Efect direct) - Măsura este parțial reflectată în legislația specifică*, fiind stabilită atât la nivel de principiu în **OUG nr. 57/2007**, în sensul în care autoritatea competentă pentru protecția mediului (ministerul, în cazul de față) stabilește sistemul de monitorizare a stării de conservare a habitatelor naturale și speciilor de floră și faună sălbatică de interes comunitar. Pe baza acestor rezultate, singura acțiune prevăzută de legiuitor pare să se refere la modificarea listei naționale a siturilor Natura 2000, și mai puțin a altor decizii cu impact asupra ANP. Însă legiuitorul a omis să stabilească și obligația potrivit căreia deciziile ce au impact asupra ariilor naturale protejate să se întemeieze și pe rezultatele monitorizărilor din teren a speciilor și habitatelor protejate.

Mai mult, ANANP participă alături de MMAP la elaborarea procedurii-cadru privind întocmirea și monitorizarea planurilor de management pentru ANP, precum și a metodologiei de evaluare și aprobare a acestora. O altă perspectivă a monitorizării din teren este reflectată de către **OUG nr. 57/2007** prin raportare la evaluarea managementului ANP, pe care se realizează și pe baza monitorizării și controalelor efectuate în teren.

- În ceea ce privește efectele indirecte, În prezent, nicio autoritate publică centrală de specialitate (minister, agenție națională) nu are printre responsabilități realizarea acestei măsuri, ori a măsurilor conexe. Lipsa implementării acestei măsuri, precum și a măsurilor conexe, conduce la stabilirea unei baze de date și dovezi științifice incomplete la nivel național.

2) În ceea ce privește *Măsura M2: Stabilirea structurii planurilor de management pentru ariile naturale protejate care să țină cont de principiile managementului adaptiv* – se constată faptul că *Măsura a fost parțial preluată în cuprinsul OM nr. 304/2018* care stabilește, între altele, că ”măsurile specifice / măsurile de management pot fi adaptate în funcție de intensitatea efectului activităților cu impact asupra ariei naturale protejate, în sensul în care pentru aceeași activitate, măsurile de management pot să difere în funcție de intensitatea impactului (ridicată sau scăzută)” (pct. 7.2.3 Măsură specifică / măsură de management din Anexa la ordin).

3) Cu privire la *Măsurile M3: Evaluarea vulnerabilității și strategia de adaptare pentru SCI (situri de importanță comunitară) și SPA (arii de protecție specială avifaunistică) aflate în regiunile biogeografice stepică și continentală și M4: Studii privind controlul speciilor alohtone cu risc invaziv în cadrul ariilor naturale protejate (în cadrul planurilor de management) - Măsurile nu au fost preluate explicit în legislația specifică (cadrul de politici și legislativ relevant). Există un vid de stabilire a atribuțiilor între autoritățile publice centrale cu competență materială în domeniu (MMAP și ANANP) cu privire la gestionarea acestei măsuri.*

4) Cu privire la *Măsura M5: Dezvoltarea capacității administratorilor și custozilor ariilor naturale protejate pentru aplicarea principiilor managementului adaptativ la efectele schimbărilor climatice - Măsura nu a fost preluată explicit în legislația specifică.* Având în vedere reorganizarea administrativă din anul 2016 prin care a trecut sistemul care asigură managementul ariilor naturale protejate, prin înființarea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate (ANANP), preluând atribuțiile deținute anterior de către administratori și custozii, această măsură este implementată doar parțial, ținând cont de capacitatea administrativă a agenției.

5) *În ceea ce privește Măsurile de natură investițională M6.* Reconstrucția ecologică și restaurarea habitatelor zonelor umede aflate în ariile naturale protejate situate în bazinul inferior al Dunării (respectând prevederile specifice din regulamentele și ghidurile de finanțare ale programelor care finanțează acțiunea), *M7. Îmbunătățirea stării de conservare a turbăriilor înalte, turbăriilor joase și a mlaștinilor – din ariile naturale protejate sau din exteriorul ariilor naturale protejate și M8: Dezvoltarea și utilizarea sistemelor de prevenire a incendiilor în zonele cu risc mare de incendiu – Măsurile nu au fost implementată explicit. POIM 2014-2020 a alocat, în cadrul OS 4.1. ”Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacere sistemelor degradate”, între altele, fonduri pentru: ”reconstrucția ecologică a unor habitate forestiere de interes comunitar”, ”reconstrucția ecologică a unor zone umede”, ”reconstrucția ecologică a unor habitate de pajiști”, ”alte măsuri care vizează reconstrucția unor habitate de interes conservativ fundamentate pe baza studiilor de fezabilitate”, fiind vizate acțiuni de tipul măsurilor pentru menținerea și îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, inclusiv reconstrucția ecologică a ecosistemelor de pe suprafața ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000.*

- Cu toate acestea, spre exemplu, **nu există** o menționare expresă cu privire la *reconstrucția ecologică și restaurarea habitatelor zonelor umede aflate în ariile naturale protejate situate în bazinul inferior al Dunării.*

- Solicitanți eligibili în cadrul OS 4.1 sunt ANANP și MMAP (pentru acele planuri de acțiune pentru speciile de interes comunitar care conțin măsuri concrete de conservare și nu vizează aspecte de reglementare).

Cu privire la Obiectivul 4 : Evaluarea serviciilor oferite de ecosisteme și implementarea abordării ecosistemice în sistemele de luare a deciziilor, PNASC a propus 8 măsuri, de natură

politică, de consolidare a capacității instituționale ori de natură investițională, după cum urmează:

- M1. Includerea evaluării serviciilor oferite de ecosisteme și a abordării ecosistemice în managementul resurselor naturale (politică) (termen de implementare 2016-2020);
- M2. Includerea în programa universitară a abordării ecosistemice în contextul schimbărilor climatice (politică) (termen de implementare 2016-2020);
- M3. Luarea în considerare a fenomenului schimbărilor climatice în stabilirea sistemului de plăți pentru serviciile oferite de ecosisteme și argumentele economice în favoarea investițiilor în soluții naturale (politică) (termen de implementare 2016-2020);
- M4. Creșterea capacității de înțelegere a autorităților publice privind valoarea serviciilor ecosistemice și abordarea ecosistemică în contextul schimbărilor climatice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M5. Stabilirea unei platforme interguvernamentale privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice care să ofere factorilor decizionali cunoștințele necesare pentru elaborarea politicilor cu privire la biodiversitate în contextul schimbărilor climatice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M6. Dezvoltarea de cursuri speciale privind abordarea ecosistemică în vederea adaptării la schimbările climatice, destinate în special gestionarilor resurselor naturale și administratorilor / custozilor ariilor naturale protejate (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M7. Evaluarea importanței și serviciilor ecosistemice oferite de ariile naturale protejate (investiție) (termen de implementare 2016-2020);
- M8. Evaluarea contribuției rețelei de arii naturale protejate la controlul schimbărilor climatice (investiție) (termen de implementare 2016-2020).

Impact de mediu:

1) Pentru **Măsura 1**: Includerea evaluării serviciilor oferite de ecosisteme și a abordării ecosistemice în managementul resurselor naturale – (Efect direct) ***Măsura nu a fost preluată explicit în legislația specifică sectorului de biodiversitate.*** Cu toate acestea, serviciile ecosistemice sunt menționate în cuprinsul **OM nr. 304/2018** privind elaborarea planurilor de management în categoria de elemente de interes conservativ (elemente de mediu și economice) în ceea ce privește parcurile naționale, parcuri naturale, geoparcuri, rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională, situri ale patrimoniului universal (UNESCO), situri de importanță comunitară / arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică, fără a se oferi detalii ori o metodologie concretă.

- În prezent, nicio autoritate publică centrală de specialitate (minister, agenție națională) nu are printre responsabilități realizarea acestei măsuri, ori a măsurilor conexe. Lipsa implementării acestei măsuri, precum și a măsurilor conexe, conduce la stabilirea unei baze de date și dovezi științifice incomplete la nivel național (Efect indirect).

2) Pentru **Măsura 2**: Includerea în programa universitară a abordării ecosistemice în contextul schimbărilor climatice - ***Măsura a fost parțial preluată***, fiind autorizate, spre exemplu, printre domeniile de studii universitare de master acreditate, domeniile: Managementul conservării biodiversității + Taxonomie și biodiversitate (HG nr. 385/2021).

3) Pentru **Măsura 3**: Luarea în considerare a fenomenului schimbărilor climatice în stabilirea

sistemului de plăți pentru serviciile oferite de ecosisteme și argumentele economice în favoarea investițiilor în soluții naturale - ***Măsura nu a fost preluată explicit în legislația specifică sectorului de biodiversitate.*** Cu toate acestea, serviciile ecosistemice sunt menționate în cuprinsul **OM nr. 304/2018** privind elaborarea planurilor de management în categoria de elemente de interes conservativ (elemente de mediu și economice) în ceea ce privește parcurile naționale, parcuri naturale, geoparcuri, rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională, situri ale patrimoniului universal (UNESCO), situri de importanță comunitară / arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică, fără a se oferi detalii ori o metodologie concretă.

4) **Pentru Măsurile M4.** Creșterea capacității de înțelegere a autorităților publice privind valoarea serviciilor ecosistemice și abordarea ecosistemică în contextul schimbărilor climatice, M5.

- Stabilirea unei platforme interguvernamentale privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice care să ofere factorilor decizionali cunoștințele necesare pentru elaborarea politicilor cu privire la biodiversitate în contextul schimbărilor climatice și M6. Dezvoltarea de cursuri speciale privind abordarea ecosistemică în vederea adaptării la schimbările climatice, destinate în special gestionarilor resurselor naturale și administratorilor / custozilor ariilor naturale protejate - ***Măsurile nu au fost preluate explicit în legislația specifică sectorului de biodiversitate.*** Cu toate acestea, serviciile ecosistemice sunt menționate în cuprinsul **OM nr. 304/2018** privind elaborarea planurilor de management în categoria de elemente de interes conservativ (elemente de mediu și economice) în ceea ce privește parcurile naționale, parcuri naturale, geoparcuri, rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională, situri ale patrimoniului universal (UNESCO), situri de importanță comunitară / arii speciale de conservare și arii de protecție specială avifaunistică, fără a se oferi detalii ori o metodologie concretă.

5) **Pentru măsurile de natură investițională – M7.** Evaluarea importanței și serviciilor ecosistemice oferite de ariile naturale protejate și M8. Evaluarea contribuției rețelei de arii naturale protejate la controlul schimbărilor climatice - ***Măsura nu a fost preluată explicit în legislația specifică (cadrul de politici și legislativ relevant).*** *Există un vid de stabilire a atribuțiilor între autoritățile publice centrale cu competență materială în domeniu (MMAF și ANANP) cu privire la gestionarea acestei măsuri.*

Cu privire la Obiectivul 5: Perfecționarea / dezvoltarea cunoașterii și a înțelegerii rolului și contribuției biodiversității în adaptarea la schimbările climatice, PNASC a propus un set de 5 măsuri vizând consolidarea capacității instituționale, după cum urmează:

- M1. Promovarea studiilor științifice pentru dezvoltarea cunoașterii și înțelegerii rolului și a contribuției biodiversității pentru adaptarea la schimbările climatice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M2. Consolidarea cercetării prin intermediul modelării matematice și dezvoltarea de scenarii pentru biodiversitate, în special în legătură cu schimbările de mediu, prin încorporarea aspectelor socio-economice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M3. Dezvoltarea capacităților tehnice și umane în scopul sporirii cunoașterii și înțelegerii rolului și a contribuției biodiversității la procesul de adaptare la efectele schimbărilor climatice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);
- M4. Promovarea și stimularea transferului de cunoștințe și a schimbului de experiență între diferite sectoare de cercetare și între sectoarele de cercetare și cele economice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2020);

- M5. Crearea sau desemnarea unui Centru permanent pentru studierea comportamentului biodiversității la efectele schimbărilor climatice, în care specialiștii din diferite domenii își pot pune în comun ideile și rezultatele științifice (instituțională / consolidarea capacității) (termen de implementare 2016-2018).

Impact de mediu: Măsurile M1 – M5. Măsura nu a fost preluată explicit în legislația specifică (cadru de politici și legislativ relevant). Există un vid de stabilire a atribuțiilor între autoritățile publice centrale cu competență materială în domeniu (MMAF și ANANP) cu privire la gestionarea acestei măsuri.

Impact social: cu privire la Obiectivele 1 -5 inclusiv:

Având în vedere faptul că multe măsuri din cuprinsul PNASC nu se regăsesc în legislația specifică sectorului Biodiversitate (cadru legislativ și de politici), această situație poate conduce la un impact social negativ, cel puțin prin faptul că soluțiile oferite de natură (Nature-Based Solutions), serviciile ecosistemice, Managementul ariilor naturale întemeiat pe Adaptarea la Schimbările Climatice nu sunt (suficient) puse în valoare. Mai mult, infrastructura verde, un concept cu impact social real, necesită în primul rând reglementare și ulterior punere în aplicare. Infrastructura verde (care include coridoarele ecologice) reprezintă o abordare integrată, inovatoare, care conferă soluții benefice atât naturii, cât și societății umane (oamenilor). Lipsa datelor / informațiilor care să servească la stabilirea unor reguli / reglementări / măsuri aproximative care să evidențieze măsurile de adaptare la efectele schimbărilor climatice în sectorul Biodiversitate poate, de asemenea, determina un impact social negativ.

Impact economic:cu privire la Obiectivele 1 -5 inclusiv:

Având în vedere faptul că multe măsuri din cuprinsul PNASC nu se regăsesc în legislația specifică sectorului Biodiversitate (cadru legislativ și de politici), această situație poate conduce la afectarea (negativă) a tuturor sectoarelor economiei naționale, inclusiv sectorul Biodiversitate, prin inexistența unor informații statistice, ceea ce împiedică realizarea unei evaluări reale, complete și corecte a efectelor unor planuri și proiecte viitoare, cu consecințe implicite asupra rezilienței economiei naționale și a societății în general, în contextul schimbărilor climatice.

3.4. Resursele de apă

Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung:

Actul normativ reprezintă fundamentul deciziilor strategice care să vizeze reducerea riscului la inundații și, implicit, creșterea siguranței cetățeanului și a mediului de afaceri.

Impactul economic al actului normativ se referă la asigurarea protecției infrastructurii economice existente împotriva inundațiilor și garantarea satisfacerii oportunităților economice ale generațiilor prezente și viitoare. Este vorba despre protecția zonelor populate și a zonelor cu dezvoltare socio-economică, a unităților economice prin implementarea unor măsuri de prevenire și protecție adecvate, inclusiv prin aplicarea unor metode / standarde de proiectare corelate cu aspecte / tendințele schimbărilor climatice.

În ceea ce privește **impactul social** al Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, acesta se referă la prevenirea și diminuarea riscului la inundații pentru populație și infrastructura socială ș.a.– efect direct, dar și la cel indirect, prin evitarea

efectelor pe termen lung asupra populației, precum: traume fizice și psihologice, cu impact asupra sistemului de sănătate; lipsa accesului la anumite servicii publice, cum ar fi sistemul de învățământ; absențe la locul de muncă și, implicit, afectarea activității economice a companiilor în care activează personal din cadrul localităților afectate de inundații.

În plan social, această strategie își propune schimbarea culturii și percepției managementului riscului la inundații prin obiectivele declarate ale strategiei, precum: reducerea alterării și influenței antropice asupra geomorfologiei bazinelor hidrografice, în special a albiei minore și a luncilor inundabile; luarea în considerare a funcțiilor ecologice ale inundațiilor; crearea și/sau conservarea spațiului pentru râuri etc.

Referitor la **impactul asupra mediului**, Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung sprijină indirect obiectivele de mediu ale Directivei 2000/60/CE.

Se face precizarea că, în prezent, acest act normativ este în curs de revizuire (procedură lansată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor - în calitate de autoritate publică centrală în domeniul apelor, desemnată autoritate responsabilă cu rol principal în managementul riscului la inundații la nivel național), considerându-se că nu mai este aliniat în totalitate modificărilor tehnice, legislative și administrative implementate în ultimii 12 ani (ne referim atât la evoluția și tendințele în producerea inundațiilor, efectul schimbărilor climatice asupra mecanismelor și surselor de inundare, precum și la schimbările cadrului legislativ și instituțional în managementul situațiilor de urgență, inclusiv ale Legii Apelor nr. 107 / 1996, cu modificările și completările ulterioare). Tot acest proces de revizuire este necesar și pentru îmbunătățirea coordonării procesului de implementare, monitorizare și raportare a prevederilor Strategiei, dar și a măsurilor propuse în PMRI2 (ciclul II de implementare a Directivei Inundații). Obiectivul final al acestui demers constă în revizuirea și reactualizarea „Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung” precum și a Planului de acțiune pentru implementarea acestei Strategii, prin luarea în considerare a măsurilor și acțiunilor întreprinse în perioada 2010-2021.

Planurile de Management al Riscului la Inundații la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă și Fluviului Dunărea de pe teritoriul României:

În baza cadrului oferit de strategia mai sus menționată, Planurile de Management al Riscului la Inundații (PMRI) își propun reducerea potențialelor efecte negative ale inundațiilor pentru sănătatea umană, activitatea economică, mediul înconjurător și patrimoniul cultural, contribuind, în același timp, la atingerea obiectivelor stabilite prin Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung.

Având în vedere nivelul de aplicabilitate al celor două documente și obiectivele similare, detalierea efectelor PMRI în plan economic, social și de mediu este în strânsă concordanță cu efectele scontate prin implementarea strategiei.

Trebuie precizat că, în prezent, Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor împreună cu Administrația Națională Apele Române au în derulare proiectul „Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - ROFLOODS” (POCA), acesta având ca activități principale (aliniată cu prevederile Directivei Inundații și, implicit, ale Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung): elaborarea hărților de hazard și de risc la inundații și realizarea noilor Planuri de Management a Riscurilor la Inundații la nivelul bazinelor hidrografice (PMRI2).

Detalierea tipurilor de impact ale PMRI în efecte directe și indirecte în domeniul

schimbărilor climatice se prezintă în cele ce urmează.

Efectele directe în plan *economic* din perspectiva PMRI, se concentrează pe reducerea localizată a impactului negativ asupra clădirilor / spațiilor utilizate în scop comercial (activităților de vânzare cu amănuntul, industriale, financiare, profesionale, de depozitare, petrecere a timpului liber, etc.), a echipamentelor utilizate de acestea, infrastructurii de transport, rețelelor de utilități (energie electrică, gaze, apă, ape uzate, comunicații), agriculturii.

Ca efect indirect, amintim prevenirea / minimizarea pierderilor economice cauzate de întreruperea lanțurilor de producție, , accesul limitat (întreruperi, timp îndelungat) la infrastructura de distribuție / aprovizionare, precum și costuri ridicate de răspuns și refacere în urma producerii de inundații, dar și promovarea agriculturii cu vulnerabilitate scăzută în zonele expuse la inundații.

Din prisma *impactului social*, prin implementarea măsurilor și acțiunilor cuprinse în Planurile de Management al Riscului la Inundații aferent celor 11 Administrații bazinale de apă și Fluviului Dunărea se asigură, de o manieră directă, diminuarea consecințelor negative ale inundațiilor pentru sănătatea umană, pentru proprietățile cu destinație rezidențială, pentru utilizatorii care se bazează pe captarea apei pentru uz casnic, pentru infrastructura socială (spitale, centre de îngrijire, creșe, grădinițe, școli, licee, universități, spitale, biblioteci, primării, secții de poliție, unități de pompieri protejate), infrastructură de recreere (terenuri de sport, baze de agrement protejate, pistelor de biciclete protejate), precum și pentru comunitățile marginalizate și sărace. De asemenea, dacă ne referim la *impactul asupra mediului de afaceri*, prin actul normativ se favorizează cadrul legal necesar implementării oportunităților pentru dezvoltarea de noi activități economice (efect indirect).

Prin prisma *impactului asupra mediului*, PMRI1 (aprobat prin HG nr. 972/2016) și-a propus următoarele obiective: suport pentru atingerea și conservarea stării ecologice bune / potențialului ecologic bun în conformitate cu cerințele Directivei Cadru Apă; minimizarea riscului inundațiilor asupra zonelor protejate pentru captarea apei în scopul consumului uman și minimizarea riscului inundațiilor asupra obiectivelor potențial poluatoare: numărul zonelor aflate sub incidența Directivei IPPC – IED (96/61/CE), Directivei Apelor uzate (92/271/CEE) și Directivei Seveso II (96/82/CE) supuse riscului la inundații. Prin prisma impactului asupra mediului, PMRI2 (în curs de elaborare în proiectul mai sus menționat) își propune un obiectiv de mediu mai riguros decât în primul ciclu – „Reducerea impactului negativ al inundațiilor asupra mediului și atingerea / menținerea obiectivelor de mediu în conformitate cu Directiva Cadru Apă”. Aspectele avute în vedere țin de poluare, biodiversitate, asigurarea conectivității longitudinale, managementul luncilor inundabile și a zonelor umede, calitatea apei și a solului, vulnerabilitate la schimbările climatice și captarea gazelor cu efect de seră.

De asemenea, în PMRI2 se are în vedere un obiectiv nou, dedicat, și anume „Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice și îmbunătățirea adaptării prin măsurile aferente”. În concluzie, cadrul instituit de PMRI ciclul 2, acordă mai multă importanță protecției mediului, prin promovarea unor abordări de management al riscului la inundații, concentrate într-o mai mare măsură pe obiectivele de mediu și pe adaptarea la schimbările climatice și reflectat prin tipologia măsurilor propuse (îmbunătățirea conectivității laterale prin reconectarea și restaurarea luncii inundabile, remeandrarea cursului de apă, crearea de noi zone umede, conservarea și restaurarea zonelor naturale, a albiilor și meandrelor vechi).

3.5. Silvicultură

Legea 46/19.03.2008 - Codul silvic

Codul silvic este conturat prin luarea în considerare a următoarelor principii:

- promovarea practicilor care asigură gestionarea durabilă a pădurilor;
- asigurarea integrității fondului forestier și a permanenței pădurii;
- majorarea suprafeței terenurilor ocupate cu păduri;
- politici forestiere stabile pe termen lung;
- asigurarea nivelului adecvat de continuitate juridică, instituțională și operațională în gestionarea pădurilor;
- primordialitatea obiectivelor ecologice ale silviculturii;
- creșterea rolului silviculturii în dezvoltarea rurală;
- promovarea tipului natural fundamental de pădure și asigurarea diversității biologice a pădurii;
- armonizarea relațiilor dintre silvicultură și alte domenii de activitate;
- sprijinirea proprietarilor de păduri și stimularea asocierii acestora;
- prevenirea degradării ireversibile a pădurilor, ca urmare a acțiunilor umane și a factorilor de mediu destabilizatori;
- gestionarea pădurilor pe principiul teritorialității;
- atenuarea consecințelor produse de schimbările climatice asupra pădurilor, precum și adaptarea pădurilor la schimbările climatice;
- promovarea și protecția rolului sanogen, educativ, turistic, sportiv și recreativ al pădurii și accesibilității ei în asemenea scopuri pentru populație, în mod nemotorizat.

Impactul economic:

- Potențial de creștere a veniturilor ca efect al beneficiii de către terțe persoane juridice și instituții de funcțiile economice, ecologice și sociale furnizate de ecosistemele forestiere (reglementări prin legi speciale);
- Potențial de creștere a veniturilor economice pentru structurile administrative de stat din valorificarea de produse forestiere, administrare de fond forestier, contravaloarea serviciilor ecosistemice, compensații de la stat, cotizații, donații etc.;
- Potențial de creștere a veniturilor economice pentru alte entități din lanțul de custodii forestier, prin achiziția, prelucrarea și valorificarea produselor și/sau serviciilor oferite de ecosistemele forestiere;
- Amenajamentele silvice, ca documente cu caracter de reglementare a funcțiilor economice, ecologice și sociale, integrează țeluri economice cu privire la ecosistemele forestiere;
- Normele tehnice care constituie baza operațională a amenajamentelor silvice au la bază principii precum: continuitatea și permanența pădurilor, eficacitatea funcțională a pădurilor, conservarea și ameliorarea biodiversității și, respectiv, principiul economic;
- Reglementarea pazei și protecției pădurilor, cu efect economic pozitiv, prin perpetuarea produselor și serviciilor oferite de ecosistemele forestiere;
- Reglementarea procesului de producție pe baze științifice astfel încât să se întrunească condițiile de menținere, perpetuare și extindere a fondului forestier, cu efecte pozitive de natură economică, socială și de mediu;

- Folosirea principiului valorificării superioare a masei lemnoase, cu efecte potențial pozitive de natură economică, prin adăugarea de valoare și economisirea resurselor de lemn;
- Sprijinirea comunităților locale în demersul de prelucrare locală a lemnului;
- Crearea și menținerea de locuri de muncă pentru agenții economici care întreprind activități de exploatare-procesare-valorificare a lemnului;
- Prevederea necesității asigurării accesibilității pădurilor cu potențiale efecte pozitive asupra mediului economic forestier;
- Extinderea fondului forestier, prevăzută ca prioritate națională, va avea efecte economice pozitive;
- Oferirea de mecanisme financiare pentru dezvoltarea sectorului/fondului forestier, cu efecte pozitive de natură economică.

Impactul social:

- Asigurarea și crearea de locuri de muncă în sectoarele administrative și de producție pentru personal calificat în funcție de mărimea suprafețelor din structurile administrative;
- Amenajamentele silvice, ca documente cu caracter de reglementare a funcțiilor economice, ecologice și sociale, integrează țeluri sociale relaționate cu ecosistemele forestiere;
- Încurajarea includerii terenurilor acoperite cu pădure în fondul forestier național prin facilități compensatorii de natură fiscală și de alte naturi;
- Reglementarea pazei și protecției pădurilor, cu efect pozitiv asupra societății și asigurării serviciilor oferite de ecosistemele forestiere;
- Reglementarea procesului de producție pe baze științifice astfel încât să se întrunească condițiile de menținere, perpetuare și extindere a fondului forestier, cu efecte pozitive de natură economică, socială și de mediu;
- Prioritizarea acoperirii nevoilor de lemn ale populației, cu efecte pozitive asupra comunităților rurale limitrofe pădurilor, asupra acelor comunități care folosesc lemnul pentru acoperirea nevoilor proprii de energie precum și asupra unor entități de interes local;
- Prevederea unor mecanisme de dezvoltare a conștiinței forestiere pentru populație, cu efect pozitiv asupra percepției populației în relație cu ecosistemele forestiere și sectorul de profil;
- Prevederea necesității dezvoltării infrastructurii forestiere de acces cu potențiale efecte sociale prin: crearea de locuri de muncă, furnizarea mobilității și accesului, interconectarea comunităților locale și a resurselor cu industria;
- Extinderea fondului forestier, prevăzută ca prioritate națională, va avea efecte sociale pozitive;
- Oferirea de mecanisme financiare pentru dezvoltarea sectorului/fondului forestier, cu efecte pozitive de natură socială;

Impactul asupra mediului:

- Cadru agregat cu privire la regimul silvic care se aplică tuturor, indiferent de natura proprietății forestiere, reglementând acțiunile permise și cele nepermise precum și obligațiile, cu contribuție directă asupra unui mediu mai curat;
- Amenajamentele silvice, ca documente cu caracter de reglementare a funcțiilor economice, ecologice și sociale, integrează țeluri de protecție a mediului;
- Normele tehnice care constituie baza operațională a amenajamentelor silvice au la bază

- principii precum: continuitatea și permanența pădurilor, eficacitatea funcțională a pădurilor, conservarea și ameliorarea biodiversității și, respectiv, principiul economic;
- Elaborarea amenajamentelor silvice ia în considerare prevederile planurilor de management ale ariilor protejate atunci când fondul forestier în cauză se suprapune peste astfel de arii;
 - Sistemul funcțional al pădurilor din România prevede o grupă funcțională cu rol special de protecție a majorității componentelor mediului, precum și o grupă funcțională cu rol de producție pentru care se reglementează și funcția de protecție concomitent cu cea de producție;
 - Impact pozitiv asupra mediului prin prevederile relaționate cu conservarea biodiversității (genetică, a speciilor, a ecosistemelor și a peisajelor): constituirea de arii protejate, protejarea strictă a pădurilor virgine și cvasivirgine, conservarea și ameliorarea biodiversității;
 - Adaptarea măsurilor de management forestier în raport cu tipurile de pădure, cu limitarea tăierilor rase la suprafețe foarte mici (condiționate de modul specific de regenerare a unor specii), care se alătură pe principii de protecție a solului și mediului, și cu promovarea regenerării naturale la atingerea unui ciclu de producție, care este foarte lung;
 - Reglementare strictă a obligațiilor proprietarilor cu privire la menținerea în bune condiții a pădurilor, menită la asigurarea continuității acestora, cu efecte pozitive asupra mediului;
 - Interzicerea diminuării fondului forestier național (cu excepția necesităților naționale prin diverse obiective de interes național), cu efecte pozitive asupra menținerii pădurilor și a calității mediului;
 - Reglementarea pazei și protecției pădurilor, cu efect pozitiv asupra mediului prin păstrarea integrității și sănătății ecosistemelor forestiere;
 - Limitarea sau restricționarea unor activități economice care pot să conducă la un impact semnificativ asupra mediului și ecosistemelor forestiere, cum ar fi pășunatul în păduri și în perdelele de protecție;
 - Limitarea sau restricționarea anumitor modalități de acces în pădure, cu efecte pozitive asupra ecosistemelor forestiere;
 - Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor prin serviciile centralizate și efectuarea lucrărilor de specialitate, cu efecte pozitive asupra ecosistemelor forestiere;
 - Reglementarea procesului de producție pe baze științifice astfel încât să se întrunească condițiile de menținere, perpetuare și extindere a fondului forestier, cu efecte pozitive de natură economică, socială și de mediu;
 - Cadru de reglementare strict cu privire la recoltarea, transportul, depozitarea și comercializarea produselor lemnoase, cu menirea limitării impactului asupra ecosistemelor forestiere, prin urmare asupra mediului;
 - Prevederea unor mecanisme de dezvoltare a conștiinței forestiere pentru populație, cu efect pozitiv asupra mediului;
 - Prevederea unor condiții cu privire la dezvoltarea infrastructurii de acces care să nu afecteze calitatea mediului;
 - Extinderea fondului forestier, prevăzută ca prioritate națională, va avea efecte de mediu pozitive;
 - Oferirea de mecanisme financiare pentru dezvoltarea sectorului/fondului forestier, cu efecte pozitive asupra mediului.

3.6. Sănătate publică

Prevederile legislative actuale în domeniul riscurilor asupra sănătății publice cauzate de factorii climatici și de mediu sunt prezentate în Anexa ce trece în revistă actele normative. În cele ce urmează sunt trecute în revistă cele mai importante dintre acestea.

În 2007, Ministerul Sănătății a elaborat un plan cadru anticaniculă ce s-a concretizat prin **Ordinul nr. 1168/23.06.2008** - privind aprobarea componenței și atribuțiilor Comitetului tehnic central și comitetelor județene/municipiului București de coordonare a măsurilor de intervenție în situațiile de urgență determinate de calamități naturale (caniculă). În funcție de nivelul de alertă, reglementat în *ord. 1168/2008*, diferitele instituții implicate trebuie să-și asume diferite responsabilități. Planul prevedea identificarea situațiilor de risc și a grupurilor vulnerabile (precum vârstnicii sau persoane singure la domiciliu). Măsuri avute în vedere la elaborarea acestui plan au fost: comunicarea unor recomandări în caz de caniculă (**cu impact social**), asigurarea de zone climatizate în spații publice și spitale (**cu impact asupra mediului și impact economic**) și gestionarea deceselor (**cu impact social și economic**). Efecte directe ale punerii în practică a Ordinului nr. 1168/23.06.2008 asigură limitarea riscului relativ legat de temperaturile ridicate asupra grupurilor vulnerabile (precum vârstnicii sau persoane singure la domiciliu). Efecte indirecte asociate planului cadru anticaniculă vizează aspecte sociale legate, pe de-o parte, de reducerea disparităților în calitatea vieții și speranța de viață dintre grupurile vulnerabile și restul societății, iar pe de altă parte, de creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor și a administrației locale și centrale, privind riscurile climatice legate de răspunsul local la încălzirea globală, prin efectele valurilor de căldură (în marile aglomerări urbane, acestea fiind amplificate de insula de căldură a orașului).

Prin **Hotărârea nr. 83 din 15 februarie 2019** s-a înființat Registrul național al riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu (ReSanMed), ce reprezintă un registru de suport al activităților prevăzute în **Hotărârea Guvernului nr. 557/2016** privind managementul tipurilor de risc. Centrul Național de Monitorizare a riscurilor din Mediul Comunitar (CNMRMC), prin ReSanMed, înregistrează cazuri în modulul “Schimbări climatice” pentru următoarele coduri de boală: X30 - expunere la caldura naturala excesiva; X32 - expunere la soare și X33 - victimă a tragnetului. Există un **impact economic** al acestei hotărâri, datorat menținerii unei infrastructuri de colectare de date, arhivare a lor și gestionare a arhivei rezultate. Schimbări în morbiditate cauzate de factorii de mediu au și ele un **impact economic** asupra productivității muncii. *Impactul asupra mediului* este legat de amprenta de carbon asociată dezvoltării și funcționării infrastructurii necesare pentru ReSanMed. **Impactul social** vizează contribuțiile la reducerea riscurilor pentru sănătate ale populației, în general și ale grupurilor vulnerabile, în special. Efectele directe avute în vedere contribuie la reducerea indicatorilor de morbiditate și mortalitate influențați de factorii de mediu. Efectele indirecte vizează creșterea productivității muncii, a calității vieții și a speranței de viață în România.

Strategia națională de sănătate pentru perioada 2014 - 2020 a stabilit că evaluarea hazardurilor și riscurilor pentru sănătatea umană asociate poluării mediului și efectelor stresorilor climatici este un serviciu esențial pentru sănătatea comunitară, pentru prevenirea/minimizarea efectelor pe sănătate pe termen scurt, mediu și lung și prezervarea unei stări de sănătate cât mai bune în populația generală, inclusiv la grupurile populaționale cele mai vulnerabile. Conform

acestei strategii, monitorizarea și supravegherea stării de sănătate în relație cu poluanții din mediu, caracterizarea riscurilor asociate mediului și schimbărilor climatice și comunicarea către populație a acestora revin în sarcina Ministerului Sănătății, prin Institutului Național de Sănătate Publică în colaborare și coordonare cu autoritățile sau structurile responsabile de sănătate și mediu de la nivel subnațional. O nouă strategie națională pentru sănătate este în curs de actualizare.

Noua strategie națională de sănătate va reprezenta fundamentul pentru prioritizarea și programarea utilizării fondurilor europene în următorul cadru bugetar 2021 – 2027, de aceea e importantă evaluarea continuă a riscurilor de sănătate legate de factorii climatici și de mediu pentru a realiza eficient această prioritizare. Actualizarea *Planurilor Regionale de Servicii de Sănătate (PRSS)* va include obiective și măsuri pentru organizarea rețelelor regionale de servicii de sănătate, dintre care unele noi, iar altele preluate din variantele în vigoare. Se prevede, de asemenea, elaborarea a 5 *masterplanuri regionale de servicii de sănătate (MRSS)* potrivit unei metodologii comune. *Masterplanurile* vor transpune la nivel operațional prevederile unor documente strategice, respectiv *Strategia Națională de Sănătate*, alături de documente cu caracter mixt strategic – operațional, respectiv cele opt *Planuri Regionale de Servicii de Sănătate (PRSS)*. Ele vor include informații detaliate și actualizate asupra modului practic de implementare a activităților și țintelor strategice definite în Strategia actualizată pentru fiecare nivel de asistență, dar și pentru consolidarea rețelei de furnizori de servicii de sănătate (de exemplu o viziune integrată a sectorului sanitar, în loc de fragmentarea și slaba coordonare curentă), cu impact atât asupra pacientului ca beneficiar al serviciilor, cât și asupra furnizorilor de servicii, fie ei publici sau privați.

În concluzie, *Strategia națională de sănătate (2014-2020)* și *legislația specifică domeniului* au avut impacturi economice (prin costurile legate de infrastructura și resursa umană necesare aplicării lor în practică), sociale (prin contribuțiile la reducerea riscurilor pentru sănătate ale populației, în general și ale grupurilor vulnerabile, în special) și de mediu (mai ales prin amprenta de carbon asociată atât dezvoltării și funcționării infrastructurii necesare cât și măsurilor luate pentru diminuarea riscurilor). În general, efectele directe vizează reducerea indicatorilor de morbiditate și mortalitate influențați de factorii de mediu, iar cele indirecte, creșterea productivității muncii, a calității vieții și a speranței de viață în România. Un efect indirect este și creșterea gradului de conștientizare al cetățenilor și al administrației locale și centrale privind riscurile climatice asupra sănătății publice legate de răspunsul local la încălzirea globală, ceea ce poate motiva actorii sociali, economici și politici în acțiunile climatice de atenuare și adaptare la schimbarea climatică. Impacturile economice, sociale și de mediu, analizate pentru perioada 2016-2020, nu au fost însă la nivelul la care efectele directe și indirecte să fie maxime și datorită cadrului legislativ insuficient dezvoltat pentru condițiile crizei climatice. Cadrul legislativ ar fi trebuit să asigure o coordonare mai bună a acțiunilor climatice ale Ministerului Sănătății cu celelalte ministere relevante și mai ales cu Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor. Pe de altă parte, o parte din obiectivele asumate prin Strategiile naționale și actele legislative relevante nu au fost îndeplinite sau realizarea lor a fost parțială (e.g. Anexa cu obiectivele *Planului Național de Adaptare 2016-2020*).

3.7. Transporturi

HOTĂRÂRE nr. 877 din 09 noiembrie 2018 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru dezvoltare durabilă - 2030

Prin Hotărârea de Guvern, numărul 877 emisă la data de 09 noiembrie 2018, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabile. Potrivit acestei Hotărâri de Guvern, domeniul transporturilor este considerat prioritar în contextul planurilor de dezvoltare ale României, date fiind relațiile sale de interdependență cu celelalte ramuri ale economiei naționale, valoarea serviciilor oferite pentru populație și impactul considerabil asupra mediului.

În ceea ce privește **impactul asupra mediului**, această Hotărâre de Guvern urmărește să prevină limitarea schimbărilor climatice, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Obiectivele menționate în acest cadru legislativ, au ca impact:

- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora.

În ceea ce privește **impactul economic**, această Hotărâre de Guvern urmărește să obțină un sector de transport eficient și rentabil din punct de vedere economic.

Obiectivele menționate în acest cadru legislativ, au ca impact:

- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere.

În ceea ce privește **impactul social**, această Hotărâre de Guvern urmărește să modernizeze sectorul de transporturi pentru a obține o mai bună calitate a vieții pentru cetățeni. Obiectivele menționate în acest cadru legislativ, au ca impact:

- Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare,

HOTĂRÂRE pentru modificarea și completarea HG nr. 666/2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României

Programul Investițional vizează o schimbare de paradigmă în sensul concentrării eforturilor politice, instituționale și financiare ale României pe un set clar de priorități, în linie cu interesele naționale și europene, care să conducă, la finele decadei 2021-2030, la crearea unei rețele naționale de transport care să reprezinte coloana vertebrală de dezvoltare a economiei naționale.

Practic, Programul Investițional reprezintă o actualizare a Master Planului de Transport, utilizând experiența obținută la nivelul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și a

beneficiarilor acestuia pentru a se realiza un parcurs eficient al proiectelor astfel încât, la finele decadei, să se recupereze o mare parte din decalajul de dezvoltare față de celelalte State membre UE, precum și o participare activă la modernizarea conectivității europene și introducerea noilor tehnologii sustenabile.

Programul descrie, pentru fiecare sector de transport, situația existentă, principalele nevoi de dezvoltare, identificarea proiectelor de investiții, metodologia de prioritizare, bugete și calendar de implementare, precum și aspectele legate de guvernarea sectorului, operarea și întreținerea infrastructurii nou create, siguranță și tehnologii de management al traficului, precum și aspecte privind protecția mediului și adaptarea climatică.

Programul acoperă nevoile integrale de dezvoltare a infrastructurii de transport din România și prevede necesitatea realizării a 6624,1 km de rețea rutieră (autostrăzi, drumuri expres, transregio, variante ocolitoare) din care 2900,5 km aferenți rețelei primare și 3723,6 km aferenți rețelei secundare. În ceea ce privește rețeaua feroviară, programul vizează realizarea a 3274,8 km de cale ferată aferenți rețelei primare și 1228 km aferenți rețelei secundare.

Concluzii:

În urma analizei cadrului legislativ din domeniul transporturilor, se pot concluziona următoarele:

- domeniul transporturilor are un aport semnificativ în ceea ce înseamnă schimbările climatice;
- domeniul transporturilor reprezintă unul dintre sectoarele care înregistrează cele mai mari progrese în lupta împotriva schimbărilor climatice;
- legislația dezvoltată la nivel european încurajează și facilitează tranziția către forme de transport neutre din punct de vedere climatic;
- în prezent sunt deja dezvoltate și sunt în derulare, atât la nivel european, cât și la nivel național, planuri coordonate de măsuri care contribuie la atingerea Țintelor comune;
- la nivel național, legislația aplicabilă în domeniul transporturilor este încă în fază incipientă, în ceea ce înseamnă adoptarea de mijloace alternative de transport;
- la nivel național, există o direcție clară adoptată și asumată la nivel legislativ. Este necesară accelerarea măsurilor propuse prin mijloace ferme (taxare, stimulare economică, restricții);
- este imperativă elaborarea unei strategii de dezvoltare a sectorului de transporturi, aliniată cu obiectivele asumate la nivel european;
- este necesară o bună colaborare și corelare a măsurilor la nivel național, pentru a evita suprapunerile sau lipsa de coerență;
- este imperativă obținerea de soluții economice viabile capabile să susțină eforturile de dezvoltare a unei infrastructuri aflată în impas la momentul realizării raportului;
- este necesară implementarea unor proceduri pentru măsurarea / cuantificarea progreselor realizate și derularea unor acțiuni (educaționale) care să determine, pe deoparte, conștientizarea dimensiunii problemelor, iar pe de altă parte, schimbările de comportament ale tuturor consumatorilor. O implicare voluntară ar putea fi mai benefică și chiar mai ieftină decât restricționarea prin mijloace economice.

3.8. Turism și activități recreative

Principalele acte normative care au în vedere sectorul Turism și activități recreative sunt prezente atât în documente destinate strict acestei activității economice dar prezente și în cadrul unor documente transectoriale. Astfel, reglementarea activității turistice este cuprinsă în următoarele tipuri de acte normative:

A. Documente destinate strict activității turistice

1. Legi: Legea nr. 190 din 26 mai 2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național. Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice; Legea nr. 275 din 23 noiembrie 2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România; Legea nr. 526 din 11 decembrie 2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului «Schi în România»; Legea nr. 72/30.05.2014 pentru ratificarea Protocolului privind turismul durabil; Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările ulterioare are ca obiective instituirea regimului juridic al bunurilor aparținând patrimoniului cultural național mobil, ca parte a patrimoniului cultural național și reglementarea activităților specifice de protejare a acestora; Legea nr. 150/24 iulie 1997 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta la 16 ianuarie 1992.

2. Hotărâri de guvern: HG 263/22 februarie 2001 pentru aprobarea Normelor privind amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement; HG 852/13 august 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice; Hotărârea nr. 1268/2010 privind aprobarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO; HG 493/2004 pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial și a Metodologiei privind elaborarea și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial.

3. Ordonanțe de guvern: OUG 202/18.12.2002 privind gospodărirea integrată a zonei costiere; OUG 19 din 22 februarie 2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă; OU privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, cu modificările și completările ulterioare are ca obiective protejarea monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial; OU privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată, cu modificările ulterioare.

B. Documente transectoriale

- Legea nr. 107/25.09.1996 - Legea apelor;
- Legea nr. 197/2018 din 20 iulie 2018 - Legea muntelui;
- Legea nr. 121/04.08.2014 privind eficiența energetică;
- OUG nr. 195/22.12.2005 privind protecția mediului;
- OUG nr. 57/20.06.2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;
- HG nr. 846/11.08.2010 pentru aprobarea Strategiei Naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung;
- Hotărârea nr. 1076/04.10.2021 pentru aprobarea Planului național integrat în domeniul

- energiei și schimbărilor climatice 2021-2030 (PNIESC);
- Hotărâre 877/2018, Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, din 09.11.2018;
 - Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre (2020), elaborat de Comitetul Național pentru Situații de Urgență;
 - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Legea nr. 190 din 26 mai 2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național. Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice are un **impact** atât la nivel **economic**, cât și **social** prin: creșterea eficienței activității turistice prin stabilirea zonelor cu resurse turistice naturale și antropice și prin identificarea infrastructurii specifice turistice în zone cu resurse naturale și antropice mari și foarte mari. Astfel, investițiile se pot redirecționa spre acele regiuni cu potențial turistic ridicat și care pot atrage dezvoltarea economică a regiunilor respective; implicit, creșterea eficienței turismului și dezvoltarea economică în regiunile turistice vor atrage și creșterea calității vieții.

Legea nr. 275 din 23 noiembrie 2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România are un **impact** atât la nivel **economic**, cât și **social** prin: creșterea eficienței activității turistice prin atestarea, evidențierea și monitorizarea valorificării și protejării patrimoniului turistic și organizarea activității de turism, plicarea de mijloace financiare pentru desfășurarea activității turistice prin definirea și organizarea cadrului instituțional a activității turistice, creșterea calității vieții relaționată cu creșterea eficienței activității turistice.

Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările ulterioare are ca obiective instituirea regimului juridic al bunurilor aparținând patrimoniului cultural național mobil, ca parte a patrimoniului cultural național și reglementarea activităților specifice de protejare a acestora.

Legea are în vedere **impact** la nivel de **mediu** și **social** prin aplicarea de măsuri tehnice și administrative necesare pentru prevenirea degradării monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului cultural național mobil și întreprinderea de acțiuni educative de natura a trezi și a dezvolta în opinia publică conștiința valorii patrimoniului cultural național mobil, pentru cunoașterea trecutului și a pericolelor ce amenință acest patrimoniu.

Legea nr. 526 din 11 decembrie 2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului «Schi în România» are atât un **impact economic** cât și **social**. Programul devine program de importanță zonală pentru autoritățile administrației publice locale implicate, beneficiind de prioritate la finanțarea din bugetele locale. Impactul economic se referă la crearea unui cadru legal pentru investiții în amenajarea, dezvoltarea sau reabilitarea infrastructurii generale: căi de acces, alimentări cu apă, gaze, curent electric, canalizări, stații de pompare și stații de epurare a apelor uzate, construirea, extinderea, dezvoltarea sau reabilitarea structurilor de primire turistică, inclusiv drumurile de acces și parcarile aferente. Dezvoltarea domeniului schiabil din România presupune amenajarea, dezvoltarea sau reabilitarea pârtiilor de schi, cu instalațiile de transport pe cablu aferente, instalațiile și echipamentele de producere a zăpezii artificiale și de întreținere a pârtiilor și instalațiile pentru iluminatul pârtiilor de schi și alte echipamente necesare dezvoltării domeniului schiului. Toate aceste investiții vor aduce beneficii populației locale prin creșterea veniturilor și, implicit a nivelului de trai.

Legea nr. 150 din 24 iulie 1997 oferă un cadru juridic unor acțiuni cu **impact social**: acțiuni educative de natura a trezi și a dezvolta în opinia publică conștiința valorii patrimoniului arheologic, pentru cunoașterea trecutului și a pericolelor ce amenință acest patrimoniu; accesul publicului la elementele importante ale patrimoniului sau arheologic, îndeosebi la situri, și să încurajeze expunerea publică a unor bunuri arheologice selectionate, schimbul, pe plan național sau internațional, de elemente ale patrimoniului arheologic în scopuri științifice profesionale, dispunând, totodată, măsurile necesare pentru ca aceasta circulație să nu aducă în nici un fel prejudicii valorii culturale și științifice a acestor elemente; schimburile de informații asupra cercetărilor arheologice și săpăturilor în curs de execuție și să contribuie la organizarea unor programe internaționale de cercetare.

Legea nr. 72/30.05.2014 pentru ratificarea Protocolului privind turismul durabil are ca obiectiv principal dezvoltarea turismului durabil în munții Carpați, în beneficiul generațiilor prezente și viitoare, **impactul** manifestându-se la toate nivelurile, în principal **economic**, fiind una dintre puținele legi care are în vedere și dezvoltarea economiei locale pe baza dezvoltării turismului durabil, diversificarea economiilor locale bazate pe metode și tehnologii tradiționale și durabile și inițierea procesului și sustenabilizarea economiei. Impactul social se manifestă prin dezvoltarea socială datorată progresului economic și conservarea și promovarea identităților locale, a tradițiilor și a patrimoniului cultural iar cel de **mediu** la conservarea elementelor naturale existente la nivelul Munților Carpați.

Ordonanța de urgență nr. 202/18.12.2002 privind gospodărirea integrată a zonei costiere facilitează gospodărirea, protecția, punerea în valoare, dezvoltarea durabilă a zonei costiere și, unde este posibil, restaurarea acesteia. Ordonanța are impact la nivel de mediu, economic și social. Având în vedere **impactul asupra mediului**, legea urmărește: asigurarea integrității zonei costiere; creșterea utilizării durabile a zonei costiere pe baza principiilor care asigură protecția mediului, peisajului; restricționarea activităților cu impact asupra mediului în baza actelor tehnico-juridice emise conform legii; protejarea mediului din zonele costiere față de: evacuarea de deșeuri conținând substanțe și materiale poluante, construcțiilor necologice și a adezivilor toxici; protecția ariilor fragile ale ecosistemelor, habitatelor și speciilor protejate; cercetarea și exploatarea cu precauție și în mod durabil a resurselor minerale existente în zona marină și terestră;

Impactul economic se referă la: prioritizarea activităților care depind de zona costiera, în special turismul; sporirea amenajării teritoriului, ceea ce presupune favorizarea prin programele de amenajare și dezvoltare a amenajărilor din spatele zonei costiere, atât pentru construcții, cât și pentru infrastructuri - transporturi, circulație -, în vederea evitării concentrării de activități pe fasia de teritoriu din vecinătatea imediată a mării; dezvoltarea unui sistem durabil de exploatare a resurselor minerale și biologice marine și terestre; dezvoltarea activităților economice în zona costiera, în special activitatea turistică; flexibilitate privind pescuitul și acvacultura marină;

Impactul social are în vedere: dezvoltarea condițiilor sociale bazată pe activitățile economice din zona costieră; restricționarea privind activitățile de construcții și planurile de urbanism și dezvoltare; creșterea utilizării durabile a zonei costiere pe baza principiilor care asigură protecția moștenirii culturale, istorice și arheologice.

Ordonanța de urgență nr. 19 din 22 februarie 2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, reglementându-se modul de utilizare a plajelor Mării Negre, în scopul conservării corespunzătoare a acestora și al asigurării unei protecții adecvate pentru turiști. **Impactul de mediu** se referă la: se asigură utilizarea plajelor Mării Negre în scopul

conservării corespunzătoare a acestora prin aplicarea normelor de utilizare a plajelor în scop turistic de către persoane fizice și juridice, protecția plajelor prin aplicarea normelor de amplasare a construcțiilor și dotărilor admise pe plaja. **Impactul economic:** creșterea eficienței activității turistice. **Impactul social** are în vedere asigurarea utilizării plajelor Mării Negre în scopul asigurării unei protecții adecvate pentru turiști.

Ordonanța nr. 47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, cu modificările și completările ulterioare are ca obiective protejarea monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial prin Instituirea de măsuri speciale de protecție pentru monumentele istorice care fac parte din lista patrimoniului Mondial și prin conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial

Impactul ordonanței este la nivel **de mediu și social** prin aplicarea de măsuri tehnice și administrative necesare pentru prevenirea degradării monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului cultural național mobil și întreprinderea de acțiuni educative de natura a trezi și a dezvolta în opinia publică conștiința valorii patrimoniului cultural național mobil, pentru cunoașterea trecutului și a pericolelor ce amenință acest patrimoniu.

Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată, cu modificările ulterioare face referiri la adoptarea măsurilor științifice, administrative și tehnice care urmăresc păstrarea vestigiilor descoperite întâmplător Cercetările arheologice preventive sunt parte componenta a strategiilor de dezvoltare durabilă, economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local prin acestea asigurându-se **impactul economic, social și de mediu.**

Impactul social al **Hotărârii nr. 263 din 22 februarie 2001** se referă la protecția consumatorilor prin utilizarea în siguranță a pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement. Omologarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement se va face doar respectând criteriile de amenajare iar schiorii respectând regulile de conduită în utilizarea acestora.

Hotărârea nr. 852 din 13 august 2008 facilitează dezvoltarea ca stațiuni turistice a unor localități ori părți din localități care dispun de resurse naturale și antropice prin reglementarea criteriilor și normelor de atestare. Prin atestarea de noi stațiuni turistice se creează cadrul necesar dezvoltării locale. Respectarea criteriilor de atestare presupune un anumit grad de dotare cu utilități publice care, dacă nu există sau nu este suficient, trebuie dezvoltat. Crește, astfel, standardul de viață al locuitorilor prin investițiile din domeniul turismului realizându-se **impactul social și economic.**

Monumentele istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO presupun valoare universală datorită unicității lor. De multe ori astfel de monumente se află în aer liber fiind supuse factorilor climatici. **Hotărârea nr. 1268/2010** asigură respectarea măsurilor de protecție și gestiune a monumentelor înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO, evaluarea stării de conservare a monumentelor și identificarea problemelor cu care acestea se confruntă, evaluarea vulnerabilităților existente pentru monumentele înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO având un **impact de mediu.** Prin evaluarea accesului publicului la monumentele înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO este demonstrat **impactul economic.**

Aplicarea măsurilor cu caracter tehnic și administrativ care privesc, după caz, problemele de natură juridică, realizarea cadastrului, stabilirea zonelor de protecție sau a zonelor protejate, realizarea studiilor, cercetărilor, expertizelor, proiectelor și a execuției lucrărilor de întreținere,

conservare, restaurare relevă **impactul de mediu** al *Hotărârii nr. 493/2004* iar prin punerea în valoare a monumentelor istorice este asigurat **impactul economic**.

Principalele aspecte avute în vedere de documentele destinate strict activității turistice se referă, în principal la:

1. Organizarea activității turistice

- declararea de zone turistice având în vedere îndeplinirea unor criterii relaționate cu potențialul natural și antropic, cât și elemente de infrastructura turistică și tehnică;
- organizarea și desfășurarea activității de turism în România avându-se în vedere monitorizarea valorificării și protejării patrimoniului turistic, cadrul instituțional precum și mijloacele financiare și sprijinul acordat de stat;
- stabilirea și reglementarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice creându-se în acest fel un cadru propice pentru investiții în turism iar aceste investiții trebuie să aibe în vedere capacitatea de reziliență la schimbările climatice.

2. Organizarea și dezvoltarea activității turistice în zona montană/Munții Carpați:

- dezvoltarea durabilă a turismului prin atenuarea impactului negativ cauzat de turism asupra mediului ecologic și socio-economic și având în vedere maximizarea beneficiilor pozitive ale turismului pentru biodiversitate, ecosisteme, dezvoltarea economică și socială;
- amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement în scopul protejării, conservării și valorificării resurselor turistice;
- dezvoltarea turismului montan pentru practicarea schiului și a altor sporturi de iarnă în zonele și localitățile identificate pentru dezvoltarea domeniului schiului și practicarea altor sporturi de iarnă avându-se în vedere și aspecte referitoare la impactul activităților turistice asupra mediului prin evaluarea terenurilor ce își pot schimba folosința.

3. Organizarea și dezvoltarea activității turistice în zona litorală avându-se în vedere:

- protecția, punerea în valoare, dezvoltarea durabilă a zonei costiere printr-o utilizare durabilă a acesteia pe baza principiilor care asigură protecția mediului, peisajului, moștenirii culturale, istorice și arheologice și prin integrarea politicilor de mediu în politicile sectoriale;
- utilizarea plajelor Mării Negre, în scopul conservării corespunzătoare a acestora și al asigurării unei protecții adecvate pentru turiști având în vedere, în principal, aspecte referitoare la norme de utilizare, organizarea sezonului turistic estival, norme de amplasare a construcțiilor, a protecției turiștilor.

4. Protejarea patrimoniului cultural național. Documentele se referă, în principal la instituirea regimului juridic al bunurilor aparținând patrimoniului cultural național mobil, la reglementarea activităților specifice de protejare a acestora prin creșterea participării comunităților locale la păstrarea valorilor universale a monumentelor, îmbunătățirea accesului publicului, responsabilizarea autorităților cu atribuții în domeniu.

Principalele aspecte avute în vedere de documentele transectoriale se referă la: creșterea gradului de protecție al obiectivelor economice împotriva inundațiilor și fenomenelor periculoase, restricționarea construirii de obiective economice în zonele vulnerabile, punerea în valoare a resurselor naturale și umane, infrastructura și amenajarea teritoriului montan, promovarea mecanismelor de eficiență energetică și a instrumentelor financiare pentru economia de energie, introducerea și utilizarea pârgھیilor și instrumentelor economice stimulative și coercitive, dezvoltarea activităților de interes turistic și promovarea industriei ecoturismului, menținerea activităților economice corespunzătoare în zonele inundabile, măsuri specifice pentru

decarbonizarea economiei în vederea reducerii emisiilor de carbon, măsuri integrate la nivelul tuturor sectoarelor de activitate, printre care și turismul, să participe la aplicarea mecanismelor flexibile prevăzute de Protocolul de la Kyoto (JI și IET) având în vedere maximizarea beneficiilor pentru economie, atragere de fonduri puse la dispoziție de Uniunea Europeană.

Căderea regimului comunist în România în 1989 a însemnat transformări economice profunde în toate activitățile economice. Dacă ne raportăm la turism, aceste transformări se referă la privatizarea societăților care au ca domeniu de activitate turismul și activitățile recreative. De la monopol de stat, firmele din turism s-au văzut nevoite să se adapteze economiei de piață prin creșterea standardelor de calitate, a eficienței economice în utilizarea resurselor naturale, antropice inclusiv a resurselor financiare.

Impactul economic al actelor normative a însemnat și înseamnă în continuare: sporirea eficienței utilizării resurselor naturale și antropice și amenajarea de stațiuni turistice în arealele care dețin astfel de resurse. O dată obținut statutul de stațiune turistică sunt facilitate investiții în amenajarea, dezvoltarea sau reabilitarea infrastructurii generale. De astfel de investiții se bucură și localitățile care au aderat la programul „Schi în România”. Amenajarea zonei costiere prin construirea și dezvoltarea infrastructurii turistice (cazare, transport, alimentație publică, divertisment) este o modalitate de sporire a veniturilor din turism. O parte din resursele turistice antropice este reprezentată de monumentele istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial sau elemente ale patrimoniului arheologic (care au ca destinație muzee de istorie) ce devin obiective turistice și sunt valorificate economic.

Impactul social este realizat prin creșterea confortului și a nivelului de trai al populației rezidente în arealele în care se practică turismul (destinații turistice). Construirea și dezvoltarea infrastructurii de transport pentru turism sau investițiile în utilități publice au ca beneficiari și persoanele rezidente. De asemenea sunt create posibilități de afaceri pentru populația rezidentă în zonele de destinație turistică (magazine, restaurante, unități de cazare etc.). Siguranța turiștilor în utilizarea pârtiilor de schi dar și a altor facilități turistice pentru petrecerea timpului liber trebuie să fie o prioritate în amenajarea turistică. Prin acțiuni educative se dezvoltă în opinia publică conștiința valorii patrimoniului cultural.

Impactul de mediu se referă la reducerea, pe cât de mult posibil, a efectelor negative produse prin desfășurarea activității turistice: evacuarea de deșeuri conținând substanțe și materiale poluante, construcțiilor necologice și a adezivilor toxici; diferite acțiuni în ariile fragile ale ecosistemelor, habitatelor și speciilor protejate; utilizarea plajelor Mării Negre fără respectarea normelor de protecție costieră, utilizarea peste nivelul de suport natural (de refacere ecologică) a resurselor naturale, acțiuni care determină modificări ale stării de conservare, restaurare a monumentelor istorice, amenajarea necorespunzătoare a pârtiilor de schi (defrișări, alunecări de teren, etc.).

3.9. Urbanism și sisteme urbane

Strategiile și actele normative care stau la baza dezvoltării urbane în România se concentrează, în principal, pe mediul construit și amenajarea teritoriului. Principalele acte normative în baza cărora se desfășoară activitatea de dezvoltare urbană, în care sunt prevăzute și obiective de mediu, în special în domeniul schimbărilor climatice, sunt: **Legea nr. 350/2001** privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu modificările și completările ulterioare; **HG 525/1995** pentru aprobarea regulamentului general de urbanism; **Legea nr. 24/2007** privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților; **Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului**; **BUG 156/2020** privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile. La acestea se adaugă numeroase strategii și acte normative conexe, transectoriale, care au un impact direct sau indirect în aplicarea politicii din domeniul urbanismului, al dezvoltării teritoriale, al construcțiilor și al mediului natural, respectiv schimbărilor climatice (**BUG nr. 195/22.12.2005** privind protecția mediului; **Legea nr. 104/2011** privind calitatea aerului înconjurător; **Legea nr. 278/2013** privind emisiile industriale, etc.).

Legea nr. 350 din 6 iunie 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, stabilește cadrul legal referitor la gestionarea spațială a teritoriului național prin activități de amenajare a teritoriului, urbanism sau de dezvoltare urbană durabilă.

Prin prisma **impactului de mediu** se urmărește asigurarea disciplinei în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului prin elaborarea, avizarea și aprobarea, în condițiile legii, a documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism. Astfel, gestionarea spațială durabilă a teritoriului trebuie să respecte anumite criterii de mediu, cum ar fi: asigurarea protecției peisajelor naturale și construite, conservarea biodiversității și crearea de continuități ecologice, reducerea consumurilor de energie, securitatea și salubritatea publică, protejarea localităților împotriva dezastrelor naturale etc.

Impactul economic poate fi privit din punct de vedere al asigurării unei dezvoltări economice și sociale echilibrate, coerente și durabile a teritoriului național prin elaborarea strategiilor, politicilor, programelor de dezvoltare, precum și a documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism (Planul de amenajare a teritoriului zonal regional – PATZR; Planul de amenajare a teritoriului județean – PATJ și planurile de amenajare a teritoriului zonale intercomunale, interorășenești și interjudețene; Strategia de dezvoltare teritorială zonală periurbană/metropolitană; Planul de mobilitate urbană – PMU; Planul urbanistic general - PUG; Planul urbanistic zonal – PUZ; Planul urbanistic de detaliu – PUD).

Dezvoltarea economică și socială presupune realizarea de proiecte de investiții în toate sectoarele de activitate.

Impactul social constă în îmbunătățirea calității vieții oamenilor și a colectivităților umane prin eliminarea disfuncționalităților, asigurarea accesului la infrastructuri, servicii publice și locuințe convenabile pentru toți locuitorii.

Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților poate contribui, prin prisma **impactului asupra mediului** la protecția localităților împotriva schimbărilor climatice, conservarea biodiversității și calitatea factorilor de mediu.

Referitor la **impactul economic**, autoritățile administrației publice centrale și locale au atribuții în administrarea și gospodărirea spațiilor verzi, crearea de noi spații verzi, asigurarea

finanțării materialului dendricol și a lucrărilor aferente necesare pentru amenajarea terenurilor și regenerarea vegetației în spațiile verzi etc.

Impactul social contribuie la asigurarea pentru populație a unui mediu de viață sănătos prin menținerea peisajelor în scopul ocrotirii sănătății populației, protecției mediului și asigurării calității vieții.

Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități

Impactul de mediu face referire la protejarea elementelor cadrului natural, a prevenirii extinderii necontrolate a localităților urbane și a asigurării de spații de agrement și recreere, în planurile urbanistice elaborate și aprobate potrivit legii se va prevedea înființarea de centuri sau zone verzi în jurul Capitalei României și al municipiilor de rangul I și II.

Impactul economic se referă la facilitarea obținerii de fonduri naționale și europene pentru dezvoltarea infrastructurii locale, precum și la dezvoltarea echilibrată a teritoriului din jurul Capitalei și marilor sisteme urbane prin crearea de zone metropolitane și zone de dezvoltare.

Din punct de vedere al **impactului social**, trecerea unei localități de la un rang inferior la unul superior atrage după sine o serie de schimbări cu impact negativ sau pozitiv asupra populației (creșterea nivelului taxelor și impozitelor; atragerea de investiții în infrastructură, educație, sănătate etc. care pot conduce la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților).

OUG 156/2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile

În ceea ce privește **impactul asupra mediului** se dorește prioritizarea investițiilor în proiecte ale căror rezultate pot conduce la prevenirea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice și pregătirea localităților pentru a face față acestora. Astfel, proiectele de investiții pot fi aplicate în diverse domenii precum: eficiență energetică, regenerare urbană, mobilitate urbană, soluții de tip smart village sau smart city etc.

Impactul economic presupune dezvoltarea echilibrată a sistemelor urbane și rurale din România prin atragerea de fonduri europene nerambursabile, direcționate într-o serie de proiecte de investiții în diverse domenii de activitate (alimentare cu apă și canalizare; gestionarea deșeurilor; infrastructură de drumuri de interes local și conectivitatea acestora la rețeaua rutieră județeană; transportul public de călători).

Impactul social se referă la îmbunătățirea calității vieții și a standardelor de locuit necesare populației, la un nivel calitativ superior, în conformitate cu prevederile Noii Agende Urbane, cu politicile Uniunii Europene, dar și cu politicile naționale, în diferite domenii precum: mobilitate urbană, regenerare urbană, servicii publice de utilități, eficiență energetică, educație și sănătate și alte domenii similare.

HG. Nr. 525/1996 pentru aprobarea regulamentului general de urbanism republicată

Regulamentul general de urbanism stabilește: normele tehnice și juridice care sta la baza elaborării planurilor de amenajare a teritoriului, planurilor urbanistice, precum și a regulamentelor locale de urbanism; regulile de ocupare a terenurilor și de amplasare a construcțiilor și a amenajărilor aferente acestora și normele obligatorii pentru autorizarea executării construcțiilor.

Autorizarea executării construcțiilor de orice fel trebuie să se facă respectând anumite norme obligatorii, astfel încât **impactul asupra mediului** să fie minim, ținându-se cont de protejarea resurselor solului și subsolului, suprafețele împădurite, resursele de apă, ariile cu valoare peisagistică și ariile naturale protejate etc.

Din punct de vedere al **impactului economic**, autoritățile locale au obligația de a lua măsuri pentru elaborarea și/sau actualizarea planurilor urbanistice generale și a regulamentelor locale de urbanism și de a asigura (din bugetul local și de stat) fondurile necesare realizării acestora.

Impactul social se referă la protejarea populației împotriva riscurilor naturale și tehnologice prin aplicarea măsurilor de siguranță în construcții.

Hotărârea 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe

Din punct de vedere al **impactului asupra mediului**, acest act normativ impune respectarea anumitor cerințe de mediu în elaborarea planurilor și programelor ce vizează mai multe domenii ce au legătură directă sau indirectă cu sistemele urbane, de exemplu: energie, industrie, transport, gestionarea deșeurilor, gospodărirea apelor, telecomunicații, dezvoltare regională, amenajarea teritoriului și urbanism sau utilizarea terenurilor. Astfel, orientările și prevederile din planurile de amenajare a teritoriului și de urbanism se vor fundamenta pe o analiză complexă a relației mediu-dezvoltare, care va include evaluarea impactului acestora pe termen scurt, mediu și lung (acordul de mediu) în scopul promovării dezvoltării durabile.

Impactul economic are în vedere principiile, obiectivele și cerințele dezvoltării social-economice durabile la nivel național, zonal și local, în conformitate cu dispozițiile legislației naționale și internaționale, cu orientările și cu prevederile strategiilor și ale programelor naționale, europene și globale pentru mediu și dezvoltare durabilă.

Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului

Impactul asupra mediului: protejarea ariilor naturale protejate de interes comunitar, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și evaluarea și prevenirea posibilelor efecte ale emisiilor industriale și a pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase.

Impactul social: Protejează populația și sănătatea umană.

Cadrul legislativ cu impact asupra dezvoltării urbane în România este complex și fragmentat, existând o multitudine de legi directe și conexe, fiecare cuprinzând și articole care abordează problema schimbărilor climatice în procesul de dezvoltare a sistemelor urbane. Aplicarea acestor acte normative poate avea un impact direct sau indirect asupra mediului, economiei și societății. În acest context, dezvoltarea spațiului urban, prin extinderea suprafeței intravilanului, dar și pentru executarea oricărui proiect de investiții se face prin intermediul planurilor urbanistice și ar trebui fundamentată printr-o analiză de oportunitate care să cuprindă prevederi legate de impactul economic, social și de mediu asupra localității. De asemenea, cadrul legislativ în domeniul dezvoltării sistemelor urbane în România ar trebui adaptat la tendințele Uniunii Europene, care susține o dezvoltare urbană integrată și sustenabilă, acordând o atenție deosebită schimbărilor climatice, calității aerului, comunităților marginalizate, refacerea anumitor zone poluate, etc.

Așa cum reiese din prezentarea actelor normative specifice dezvoltării urbane, aplicarea acestora poate avea un **impact direct asupra mediului**, concretizat, în primul rând prin protejarea elementelor cadrului natural (conservarea biodiversității, resursele de apă, calitatea aerului, resursele solului și subsolului, suprafețele împădurite, suprafețele cu valoare peisagistică etc.); protecția localităților împotriva hazardelor naturale și tehnologice; asigurarea de spații de agrement și recreere; reducerea consumurilor de energie, securitatea și salubritatea publică etc.

Impactul economic direct al aplicării actelor normative poate fi privit din punct de vedere

al asigurării unei dezvoltări economice și sociale echilibrate, coerente și durabile a sistemelor urbane în special prin realizarea unor proiecte de investiții (din fonduri naționale sau europene nerambursabile), în diverse domenii de activitate (alimentare cu apă și canalizare; gestionarea deșeurilor; infrastructură de drumuri de interes local și conectivitatea acestora la rețeaua rutieră județeană și națională; transport public de călători, eficiența energetică a clădirilor etc.), precum și elaborarea strategiilor, politicilor, programelor de dezvoltare și a documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism.

În sens general, **impactul social** constă în îmbunătățirea calității vieții oamenilor și a colectivităților umane, asigurând un mediu de viață sănătos prin menținerea peisajelor în scopul ocrotirii sănătății populației și protecției mediului; prin eliminarea disfuncționalităților, asigurarea accesului la infrastructuri, servicii publice și locuințe convenabile pentru toți locuitorii, dar și prin la protejarea populației împotriva riscurilor naturale și tehnologice, aplicându-se măsurile de siguranță în construcții.

4. ACȚIUNI ȘI MĂSURI PENTRU ATINGEREA OBIECTIVELOR ȘI ȚINTELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ A POLITICILOR PUBLICE

Pentru analiza modului în care acțiunile și măsurile propuse a fi incluse în politicile publice sectoriale, ce vizează direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice, pot contribui la îndeplinirea obiectivelor și țăintelor de dezvoltare durabilă, a fost propusă o matrice de sinteză, prezentată în *Anexa 3*.

În cele ce urmează sunt prezentate neajunsurile constatate și se identifică domeniile specifice în care sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru realizarea obiectivelor asumate de România.

4.1. Energie

Pentru îndeplinirea *ODD1 Fără sărăcie*. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context, în domeniul energetic au fost implementate o serie de politici publice al căror obiectiv a fost în principal reducerea sărăciei energetice.

În perioada 2016-2021, au fost acordate ajutoare pentru familiile și persoanele singure aflate în situație de dificultate, în scopul prevenirii și combaterii sărăciei și riscului de excluziune socială (în conformitate cu prevederile *Legii nr. 196/2016 privind venitul minim de incluziune*). În funcție de sistemul de încălzire utilizat, au fost acordate ajutoare pentru încălzirea locuinței (pentru energie termică în sistem centralizat, gaze naturale, energie electrică și pentru combustibili solizi sau petrolieri).

De asemenea, a fost adoptată *Legea nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie*. Prin această lege a fost definit consumatorul vulnerabil(de energie) și a fost creat cadrul legislativ necesar pentru implementarea măsurilor de protecție socială. Se consideră că o persoană singură sau o familie care, din motive de sănătate, vârstă, venituri insuficiente sau izolare față de sursele de energie, necesită măsuri de protecție socială și servicii suplimentare pentru a-și asigura cel puțin nevoile energetice minimale, este un consumator vulnerabil de energie.

Pe fondul pandemiei Covid-19, este posibil ca riscul de sărăcie și excluziune socială să fi crescut în anul 2021 (la nivelul anului 2020, în România, rata persoanelor aflate în risc de sărăcie din România a fost de 30,4% - EUROSTAT).

De exemplu, la sfârșitul anului 2021, pe fondul crizei prețurilor energiei electrice și gazelor naturale, aplicarea Legii nr. 226/2021, a fost adoptată *Ordonanța de urgență nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022*. Compensarea lunară acordată clienților casnici pentru plata facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale în perioada noiembrie 2021 – martie 2022, este suportată de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Impactul financiar total asupra bugetul de stat este de 1,305 mld. lei.

ODD7: Energie curată și la prețuri accesibile. Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Este necesară susținerea în continuare a măsurilor pentru dezvoltarea rețelelor de distribuție,

precum și a celor pentru instalarea unităților de producere distribuită a energiei electrice (panouri fotovoltaice) la consumatorii casnici izolați, fără acces la rețea.

Schema de promovare a surselor regenerabile de energie a atras investiții importante în sistemul electroenergetic și a determinat reducerea emisiilor de CO₂. Este în continuare nevoie de intensificarea măsurilor și acțiunilor de creștere a eficienței energetice.

ODD 9: Industrie, inovație și infrastructură. Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Au fost parcurse etape importante pentru interconectarea rețelelor de transport energie electrică și gaze naturale.

4.2. Agricultură și dezvoltare rurală

ODD2 vizează eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile. Prin punerea în practică a *Legii nr. 138 din 27 aprilie 2004, privind îmbunătățirile funciare*, publicată în Monitorul Oficial nr. 369 din 28 aprilie 2004 de către Parlamentul României, cu scopul asigurării protecției terenurilor de orice fel și a oricăror categorii de construcții față de inundații, alunecări de teren și eroziuni, precum și protecției lacurilor de acumulare împotriva colmatării și regularizarea cursurilor de apă se urmărește îndeplinirea obiectivului privind promovarea unei agriculturi durabile.

Principiile care stau la baza realizării obiectivelor îmbunătățirilor funciare sunt următoarele:

- exploatarea echitabilă a amenajărilor de îmbunătățiri funciare, sistemelor de irigații sau desecare și drenaj și a lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor și combatere a eroziunii solului pentru asigurarea protecției intereselor tuturor beneficiarilor;
- consultarea și, după caz, implicarea beneficiarilor, organizațiilor neguvernamentale și a altor reprezentanți ai societății civile în luarea deciziilor în scopul promovării adoptării raționale, eficiente și transparente a acestora;
- realizarea de către proprietarii de teren a exploatării, întreținerii și reparațiilor amenajărilor de îmbunătățiri funciare situate pe terenurile pe care le dețin, inclusiv a lucrărilor de reabilitare, executare de investiții și suportarea costurilor acestor activități. Statul intervine prin Administrație și prin alocarea de fonduri de la bugetul de stat în completarea surselor proprii ale Administrației sau ale beneficiarilor constituiți în organizații de îmbunătățiri funciare sau federații de organizații de îmbunătățiri funciare, în cazurile în care proprietarii de teren nu pot desfășura prin efortul propriu activități de îmbunătățiri funciare;
- exploatarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare astfel încât să se prevină folosirea ineficientă a apei, excesul de umiditate, eroziunea și poluarea solului și să se promoveze protecția mediului în conformitate cu standardele de mediu.

În domeniul agricol, se urmărește realizarea țintei 1.5. crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă și alte șocuri și dezastre economice, sociale și de mediu, până în 2030, din *ODD1 - Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context*. Aceasta s-a concretizat prin Legea nr. 381/2002 privind acordarea despăgubirilor în caz de calamități naturale în agricultură (în vigoare de

la 23 august 2002 până la 01 ianuarie 2011, abrogată prin Legea 281/2010) și, din anul 2011, prin Ordonanța 14/2010, pentru despăgubirea producătorilor agricoli și subvenționării primelor de asigurare, ca urmare a efectelor negative ale fenomenelor naturale și ale bolilor.

Caracterizarea și încadrarea în categoria de calamitate naturală se realizează de Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi, prin bugetul de stat se va aloca Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor o sumă destinată despăgubirii producătorilor agricoli și subvenționării primelor de asigurare, ca urmare a efectelor negative ale fenomenelor naturale și ale bolilor prevăzute la art. 2.

Despăgubirile se acordă producătorilor agricoli, așa cum aceștia sunt definiți la art. 16, în următoarele condiții:

- pentru culturile agricole și plantațiile afectate de calamități naturale, numai pentru daune ce depășesc 30% din producție, nivelul maxim al despăgubirii fiind de 70% din cheltuielile efectuate până la data producerii fenomenului;
- pentru animale, păsări, familii de albine și pești despăgubirea reprezintă maximum 80% din valoarea de asigurare, diminuată cu valoarea subproduselor rezultate, care pot fi valorificate potrivit prevederilor legale.

Constatarea pagubelor se face în prezența producătorului agricol afectat și a unei comisii numite de prefectul județului, la propunerea directorului general al direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară județene și a municipiului București, comisie formată pe plan local din primar, unul sau doi specialiști de la centrul agricol ori, după caz, de la circumscripția sanitară veterinară zonala și un delegat din partea organelor județene ale Ministerului Finanțelor Publice.

Direcțiile generale pentru agricultură și industrie alimentară județene și a municipiului București au obligația ca în termen de 3 zile de la data centralizării documentelor respective să trimită o informare detaliată Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor.

După verificarea documentațiilor de constatare a calamităților Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor aprobă sumele necesare pentru despăgubirea producătorilor agricoli, individualizate pe județe, care se transmit direcțiilor generale pentru agricultură și industrie alimentară județene și a municipiului București, precum și direcțiilor sanitare veterinară județene și a municipiului București.

ODD13 vizează luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor. În anul 2008, Parlamentul României a publicat în Monitorul Oficial Legea nr. 173 privind intervențiile active în atmosferă la data de 21 Octombrie, cu scopul de a reduce riscurile față de fenomenele meteorologice periculoase pentru populație și pentru creșterea precipitațiilor în zonele de interes ale țării.

Intervențiile active în atmosferă reprezintă ansamblul activităților de modificare artificială a vremii prin mijloace specifice. Activitățile sunt complexe, având caracter de cercetare și de protecție operațională la dezastrele provocate de fenomenele meteorologice periculoase sau dăunătoare, în contextul modificărilor climatice mondiale. Aceste activități cuprind acțiuni de suprimare a grindinei, creștere locală sau extinsă a precipitațiilor, precum și uniformizarea acestora, disipare a ceții dense și a chiciurii, atenuare a fenomenelor meteorologice violente, precum tornade locale și fulgere intense, modificare locală a vremii.

ODD13 face referire la luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor, iar prin punerea în aplicare a *Hotărârii nr. 557 din 3 august 2016 privind managementul tipurilor de risc*, adoptată de către Guvernul României și publicată în Monitorul Oficial nr. 615 în data de 11 august 2016 se urmărește identificarea tipurilor de risc și a riscurilor asociate, stabilirea autorităților responsabile, pe tipuri de risc, stabilirea domeniilor de acțiune ale autorităților responsabile, pentru prevenirea, pregătirea și răspunsul la eveniment și refacerea/reabilitarea situației, precum și repartizarea funcțiilor de sprijin.

Autoritățile responsabile asigură managementul tipului de risc repartizat pe următoarele domenii de acțiune:

- a) prevenire - ansamblul acțiunilor desfășurate de autoritățile responsabile, care vizează identificarea, evaluarea și reducerea riscurilor de producere a situațiilor de urgență, în scopul protejării vieții, mediului și bunurilor împotriva efectelor negative ale acestora;
- b) pregătire - ansamblul de măsuri și acțiuni prealabile, subsumate activităților de prevenire și răspuns, cu caracter permanent, desfășurate de autoritățile responsabile;
- c) răspuns - ansamblul acțiunilor desfășurate de autoritățile responsabile pentru planificarea, organizarea, coordonarea și conducerea operațională a capabilităților implicate în acțiunile de intervenție operativă pentru limitarea și înlăturarea efectelor negative ale situației de urgență, până la restabilirea stării provizorii de normalitate;
- d) investigare/evaluare post-eveniment - ansamblul acțiunilor desfășurate de autoritățile responsabile pentru stabilirea și cuantificarea efectelor, cauzelor și circumstanțelor care au determinat producerea situației de urgență sau evenimente asociate acesteia;
- e) refacere/reabilitare - ansamblul măsurilor și acțiunilor planificate, prioritizate și desfășurate ca urmare a procesului de investigare/evaluare post-eveniment pentru restabilirea stării de normalitate.

Guvernul României a adoptat în data de 29 decembrie 2014, *Hotărârea nr. 1.186 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor*, ce presupune aplicarea intervențiilor active în atmosferă și asigurarea implementării Programului de realizare a Sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor, denumit în continuare S.N.A.C.P., publicat în Monitorul Oficial cu nr. 25 în data de 13 ianuarie 2015.

Pentru realizarea obiectivelor din domeniul intervențiilor active în atmosferă, Autoritatea exercită următoarele funcții, în condițiile legii:

- de autoritate publică centrală în domeniul intervențiilor active în atmosferă, în conformitate cu prevederile art. 44 alin. (3) din Legea nr. 173/2008, cu modificările ulterioare;
- de planificare strategică a activităților și resurselor necesare pentru dezvoltarea S.N.A.C.P.;
- de reglementare, prin care se asigură realizarea cadrului juridic și elaborarea reglementărilor specifice în domeniul intervențiilor active în atmosferă, cu aprobarea M.A.D.R.;
- de coordonare, prin care se asigură implicarea în acțiunile de realizare a intervențiilor active în atmosferă, sprijinul și colaborarea cu alte entități publice și/sau private, la nivel național și transfrontalier, în conformitate cu reglementările interne și angajamentele internaționale asumate de autoritățile competente în domeniul intervențiilor active în atmosferă, potrivit legii;

- funcția de management al informațiilor, prin care se asigură obținerea, centralizarea, prelucrarea, analiza, protecția și difuzarea datelor și informațiilor privind intervențiile active în atmosferă;
- de reprezentare, pe plan intern și extern, în domeniul intervențiilor active în atmosferă, cu aprobarea M.A.D.R.;
- de comunicare și informare publică prin care se asigură, în condițiile legii, informarea autorităților, a populației și a mass-mediei cu privire la combaterea fenomenelor meteorologice periculoase.

În anul 2020 a fost elaborat *Ordinul nr. 97/63/2020, pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice*, publicat în monitorul oficial nr. 320 din 16 aprilie 2020, cu scopul gestionării situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice.

Managementul situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice având ca efect producerea secetei pedologice constă în identificarea, înregistrarea și evaluarea riscului și a factorilor determinanți ai acestuia, înștiințarea factorilor interesați, avertizarea, limitarea, înlăturarea sau contracararea efectelor negative produse ca urmare a manifestării factorilor de risc.

Pe parcursul gestionării situațiilor de urgență se pot deosebi următoarele trei situații care diferă între ele prin gradul de pericol asociat:

a) *situația de atenție* - are semnificația unei situații deosebite și nu reprezintă neapărat un pericol, dar necesită o vigilență sporită prin îndesirea observațiilor și măsurărilor care se fac pentru urmărirea fenomenului și pentru prognoza evoluției sale, frecvența fiind stabilită de către Administrația Națională de Meteorologie, prin intermediul stațiilor meteorologice cu program agrometeorologic;

b) *situația de alertă* - este caracterizată printr-o evoluție a fenomenelor în direcția în care poate conduce la un anumit pericol cu un grad de intensitate mare, pot produce pagube sociale și economice însemnate, respectiv perioade prelungite de secetă, modificări semnificative ale rezervei de umiditate a solului determinată prin metoda bilanțului apei în sol, validate de măsurători directe efectuate cu senzori de umiditate în platformele agrometeorologice din cadrul rețelei Administrației Naționale de Meteorologie.

Declanșarea situației de alertă conduce la:

- activități menite să limiteze și să diminueze efectele negative ale fenomenului;
- activități pregătitoare, în eventualitatea declanșării situației de pericol.

c) *situația de pericol* - este declanșată în momentul în care pericolul devine iminent, cu efecte dezastruoase și amenințare potențială asupra vieții și bunurilor, respectiv nivelul de umiditate a solului are un deficit cuprins între 0 și 100 cm și un impact semnificativ asupra mai multor funcții de ecosistem și asupra producției agricole. Este necesară luarea unor măsuri excepționale pentru limitarea efectelor secetei pedologice. Trecerea și revenirea de la o stare la alta sunt determinate de evoluția fenomenelor.

Intrarea în dispozitiv sau altă denumire asimilată procedurilor specifice se realizează la declanșarea situației de atenție.

Activitățile specifice operațiunii de intrare în dispozitiv se realizează în conformitate cu procedurile interne ale fiecărei instituții responsabile de gestionarea riscurilor.

Pentru îndeplinirea anumitor obiective din ODD 6 - *Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți*, care vizează creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă și pentru a reduce substanțial numărul de persoane care suferă de deficit de apă până în 2030, MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE a emis în data de 18 mai 2017 *Ordinul nr. 152, pentru aprobarea unor măsuri în scopul stimulării creșterii suprafețelor agricole care se irigă*.

Pentru îndeplinirea obiectivelor specifice, se desfășoară următoarele acțiuni:

- a) identificarea în teren a utilizatorilor terenurilor agricole situate în amenajări de irigații funcționale, care nu sunt constituiți în organizații de îmbunătățiri funciare;
- b) deplasarea reprezentanților grupurilor tehnice de sprijin la sediile Organizațiilor utilizatorilor de apa pentru irigații și/sau federațiile de organizații ale utilizatorilor de apa pentru irigații care nu au încheiat contracte pentru asigurarea unui nivel optim al apei pentru irigații la stațiile de punere sub presiune și alte puncte de livrare, cu privire la necesitatea de a utiliza apa pentru irigații furnizată de către Agenție în condițiile avantajoase prevăzute de lege, de a încheia contracte și de a emite comenzi de livrare a apei pentru irigații;
- c) orice alte măsuri considerate necesare pentru îndeplinirea obiectivelor.

În anul 2019, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale s-a angajat să extindă suprafața terenurilor irigate din România, prin documentul *Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România*, care propune următoarele direcții de acțiune ce vor fi realizate în trei etape în vederea creșterii suprafețelor amenajate pentru irigații din România:

Etapa I - finalizarea reabilitării infrastructurii principale de irigații prin PNI, aferente unei suprafețe de 2.004.639 ha.

Etapa a II –a executarea lucrărilor necesare repunerii în funcțiune a amenajărilor de îmbunătățiri funciare cărora li s-a acordat recunoașterea de utilitate publică și care vor conduce la creșterea suprafeței funcționale cu 743.913 ha.

Etapa a III –a realizarea unor noi sisteme de irigații în județul Vrancea, alimentate gravitațional, până la stațiile de punere sub presiune, din Canalul magistral Siret – Bărăgan - etapa I (Km 0 – Km 50,1) - cca. 100.000 ha.

Etapa a IV –a realizarea amenajărilor de irigații alimentate gravitațional, având ca sursă apa din acumulările hidroenergetice. Actualmente există 15 acumulări care dispun de rezerve de apă în sezonul de irigații, dar numai 7 dintre acestea sunt amplasate în zone în care condițiile terenului permit irigarea în sistem gravitațional și se justifică din punct de vedere economic, din care numai în 4 se vor realiza noi sisteme de irigații - cca. 12.000 ha.

Etapa a V –a realizarea sistemelor de irigații alimentate gravitațional ce au ca sursă de apă acumulările (barajele) - cca. 11.500 ha.

4.3. Biodiversitate

Transformarea Lumii Noastre: Agenda 2030 Pentru Dezvoltare Durabilă (A/RES/70/1) stabilește două Obiective de Dezvoltare Durabilă relevante domeniului de Biodiversitate, respectiv ODD 14 (Viața acvatică) și ODD 15 (Viața terestră). Cele două ODD-uri cuprind acțiuni specifice și măsuri urgente necesare a a fi adoptate și puse în aplicare în vederea conservării și utilizării durabile a biodiversității, ținând cont de cele două componente ale acestui domeniu: acvatic și terestru. Pentru ambele ODD sunt prevăzute obiective specifice, ținte și indicatori, după cum este detaliat în cele ce urmează:

- **Obiectivul 14 (Viața acvatică): Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă, și respectiv**
- **Obiectivul 15: Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și inversarea procesului de degradare a solului și stoparea declinului biodiversității.**

(1) ODD 14 (Viața acvatică) Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă: în ceea ce privește obiectivele specifice, țintele și indicatorii adoptați pentru ODD 14 sunt prezentați după cum urmează:

- *Țintă 14.1. Până în 2025, prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special cea produsă de activități terestre, inclusiv deșeurile marine și poluarea cu nutrienți; Indicatori: 14.1.1.(a) Indexul cu privire la eutrofizarea costieră; și (b) Densitatea privind deșeurile marine de plastic;*
- *Țintă 14.2. Până în 2020, gestionarea și protejarea durabilă a ecosistemelor marine și costiere, pentru a evita un impact negativ semnificativ, inclusiv prin consolidarea rezilienței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora în vederea restabilirii sănătății și productivității oceanelor; Indicatori: 14.2.1. Numărul statelor care utilizează abordări bazate pe ecosisteme pentru gestionarea zonelor marine;*
- *Țintă 14.3. Reducerea și rezolvarea problemei impactului produs de acidificarea oceanelor, inclusiv prin intensificarea cooperării științifice sporite la toate nivelurile; Indicatori: 14.3.1. Media acidității marine (pH) măsurată la un număr de stații de prelevare de probe agreate;*
- *Țintă 14.4: Până în 2020, reglementarea eficientă a pescuitului și stoparea pescuitului excesiv, a pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat și a practicilor de pescuit distructive, și implementarea de planuri de management fundamentate științific, în vederea restabilirii stocurilor de pește în cel mai scurt timp posibil, cel puțin la nivelurile care ar asigura obținerea unei producții maxime durabile, după cum este determinat de caracteristicile biologice ale acestora; Indicatori: 14.4.1: Proporția stocurilor de pește aflate în limitele sustenabile biologice;*
- *Țintă 14.5: Până în 2020, conservarea a cel puțin 10% din zonele costiere și marine, în conformitate cu legislația națională și internațională, pe baza celor mai bune informații științifice disponibile; Indicatori: 14.5.1: Gradul de acoperire cu arii protejate prin raportare la zonele marine;*
- *Țintă 14.6: Până în 2020, interzicerea formelor de subvenționare a pescuitului care contribuie la capacitatea de pescuit excedentară și la pescuitul excesiv, eliminarea*

subvențiilor care contribuie la pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat și abținerea de la introducerea unor subvenții noi de acest tip, recunoscând că un tratament special și diferențiat adecvat și eficient pentru țările în curs de dezvoltare și țările cel mai puțin dezvoltate ar trebui să constituie parte integrantă a negocierilor Organizației Mondiale a Comerțului privind subvențiilor pentru pescuit;

- *Țintă 14.7: Până în 2030, creșterea beneficiilor economice pentru statele insulare mici și țările cel mai puțin dezvoltate, din utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prin gestionarea durabilă a pescuitului, acvaculturii și turismului;*
- *Țintă 14.a: Aprofundarea cunoștințelor științifice, dezvoltarea capacității de cercetare și transferul tehnologiei marine, luând în considerare criteriile Comisiei Oceanografice Interguvernamentale și orientările privind transferul de tehnologie marină, pentru a îmbunătăți sănătatea oceanelor și pentru a spori contribuția biodiversității marine la dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare, în special a statelor insulare mici în curs de dezvoltare și a țărilor cel mai puțin dezvoltate; Indicatori: Procentul din totalul bugetului pentru cercetare alocat către cercetarea în domeniul tehnologiei marine;*
- *Țintă 14.b: Facilitarea accesului pescarilor care practică pescuitul la scară redusă și artizanal la resurse marine și piețe; Indicatori: Gradul de aplicare al cadrului legislativ / de reglementare / de politici / instituțional care recunoaște și protejează drepturile de acces pentru pescăriile de mici dimensiuni;*
- *Țintă 14.c: Îmbunătățirea conservării și utilizării durabile a oceanelor și a resurselor acestora prin implementarea dreptului internațional, astfel cum este reflectat în Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, care prevede cadrul juridic pentru conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor și a resurselor acestora; Indicatori: Numărul de state care obțin progres în ceea ce privește ratificarea, acceptarea și punerea în aplicare prin propriul cadru legislativ, de politici și instituțional adecvat a unor instrumente ce privesc oceanele care implementează dreptul internațional, așa cum este reflectat în Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, pentru conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor și a resurselor acestora.*

Strategia Națională privind Dezvoltarea Durabilă a României 2030⁷ (SNDD) își propune, prin raportare la Obiectivul 14: *Viață acvatică: Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă*, ”prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere și asigurarea unui pescuit durabil”. SNDD are în vedere două linii de acțiune, respectiv **Conservarea ecosistemelor marine și a zonelor costiere**, și **Pescuitul durabil**, prezentate succint în cele ce urmează.

Conservarea ecosistemelor marine și a zonelor costiere: România are 245 km de coastă marină. Apele costiere românești ale Mării Negre sunt localizate între Chilia și Vama Veche. Relieful submarin al Mării Negre îl constituie un platou continental de 144.000 km². Fluviul Dunărea este colectorul și emisarul către Marea Neagră al tuturor evacuărilor / emisiilor de poluanți din țările riverane, afectând calitatea apelor Dunării, ale Deltei Dunării, precum și ale zonei costiere a Mării Negre.

⁷ <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2018/10/SNDD-2030--varianta-dup%C4%83-Comitet-interministerial-4-octombrie-2018.pdf>

România implementează prevederile Directivei-cadru Strategia pentru mediul marin și este parte la Convenția privind Marea Neagră. România a desemnat pentru zona sa costieră atât arii naturale protejate de interes național (rezervații naturale), cât și arii naturale protejate de interes european (situri Natura 2000) și internațional (rezervații ale biosferei, zone umede de importanță internațională). România, co-inițiator al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării, alături de Austria, contribuie la elaborarea și implementarea acesteia, alături de toate celelalte staet riverane.

Pescuitul durabil: stocurile de pește din Marea Neagră s-au deteriorat în mod dramatic în ultimele trei decenii, datorită în principal eutrofizării, introducerii de specii exotice și pescuitului excesiv. Au fost elaborate pentru perioada 2014-2020: Strategia Națională a domeniului pescăresc 2014-2020, Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020, Planul strategic național multianual pentru acvacultură etc.

SNDD Orizont 2020:

- Dezvoltarea colaborării internaționale cu statele dunărene situate în amonte pentru îmbunătățirea stării ecologice a apelor Dunării și reducerea impactului negativ al efluenților asupra ecosistemelor marine la vărsarea în Marea Neagră;
- Gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine și costale, pentru a evita impacturile negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora;
- Întărirea capacității de patrulare navală și aeriană a apelor teritoriale și a zonei economice exclusive ale României, cu obiective multiple pentru depistarea surselor de poluare și combaterea braconajului;
- Susținerea programelor de cercetare pentru conservarea ariilor protejate.

SNDD Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți;
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement.

(2) Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 15 (Viața terestră): Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și inversarea procesului de degradare a solului și stoparea declinului biodiversității.

În ceea ce privește obiectivele specifice, țintele și indicatorii adoptați pentru ODD 15 sunt prezentați după cum urmează:

- *Ținta 15.1. Până în 2020, asigurarea conservării, restaurării și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestră și continentală și a serviciilor conexe, în special a pădurilor, a zonelor umede, a munților și a zonelor aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;* Indicatori: 15.1.1. Procentul de zonele împădurite prin raportare la întreaga suprafață de terenuri; și 15.1.2. Procentul de zone importante

- pentru biodiversitatea terestră și acvatică (resurse de apă dulce) care cărora le este aplicat regimul de arie protejată, în funcție de tipul de ecosistem;
- *Ținta 15.2. Până în 2020, promovarea punerii în aplicare a gestionării durabile a tuturor tipurilor de păduri, stoparea defrișărilor, restaurarea pădurilor degradate și creșterea substanțială a împăduririi și reîmpăduririi la nivel global;* Indicatori: 15.2.1. Progresul în vederea obținerii unei gestionări durabile a pădurilor;
 - *Ținta 15.3. Până în 2030, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, și depunerea de eforturi pentru realizarea unei lumi care să nu provoace degradarea solului;* Indicatori: 15.3.1. Procentul de terenuri degradate raportat la suprafața totală de terenuri;
 - *Ținta 15.4. Până în 2030, asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, pentru a le spori capacitatea de a oferi beneficii esențiale pentru o dezvoltare durabilă;* Indicatori: 15.4.1. Gradul de acoperire prin aplicarea regimului de arie protejată pentru biodiversitatea montană; și 15.4.2. Indexul Acoperirii cu Vegetație a Munților (En: Mountain Green Cover Index);
 - *Ținta 15.5. Adoptarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale, pentru a stopa declinul biodiversității și, până în 2020, a protejarea și prevenirea dispariției de specii amenințate;* Indicatori: 15.5.1. Indexul Listei Roșii (En: Red List Index);
 - *Ținta 15.6. Promovarea unei distribuiri corecte și echitabile a beneficiilor generate de utilizarea resurselor genetice și promovarea unui acces adecvat la aceste resurse, astfel cum s-a convenit la nivel internațional;* Indicatori: 15.6.1. Numărul statelor care au adoptat măsuri legislative, administrative și de politici pentru a asigura distribuția corectă și echitabilă a beneficiilor;
 - *Ținta 15.7. Adoptarea unor măsuri urgente pentru a pune capăt braconajului și traficului de specii de floră și faună protejate și pentru a aborda problema cererii și ofertei în domeniu;* Indicatori: 15.7.1. Procentul de specii de floră și faună sălbatice care au fost supuse braconajului sau traficate în mod ilicit;
 - *Ținta 15.8. Până în 2020, adoptarea unor măsuri pentru a preveni introducerea și pentru a reduce semnificativ impactul speciilor alogene asupra ecosistemelor terestre și acvatice, și pentru a controla sau eradică speciile prioritare;* Indicatori: 15.8.1. Procentul de state care adoptă legislație națională relevantă și alocă resurse adecvate pentru prevenirea sau controlul speciilor alogene;
 - *Ținta 15.9. Până în 2020, integrarea protecției ecosistemului și biodiversității în planificare, în procesele de dezvoltare, în strategiile de reducere a sărăciei și conturi (bugete), la nivel național și local* Indicatori: 15.9.1.(a) Numărul statelor care au adoptat ținte naționale în conformitate cu, sau similare cu, Țintele pentru Biodiversitate Aichi 2 Ale Planului Strategic pentru Biodiversitate 2011-2020, în strategiile naționale pentru biodiversitate și planurile de acțiune, precum și progresul raportat cu privire la îndeplinirea acestor ținte; și (b) integrarea biodiversității în sistemele de contabilizare și raportare la nivel național, așa cum sunt definite ca reprezentând implementarea Sistemului de Contabilizare Economică și de Mediu (En: System of Environmental-Economic Accounting);
 - *Ținta 15.9.a. Mobilizarea și creșterea semnificativă a resurselor financiare din toate sursele pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și ecosistemelor;* Indicatori:

- 15.9.a.1.(a) Asistență oficială de dezvoltare cu privire la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității; și (b) veniturile generate și resursele financiare mobilizate prin intermediul instrumentelor economice relevante pentru biodiversitate;
- *Ținta 15.9.b. Mobilizarea unor resurse semnificative din toate sursele și la toate nivelurile pentru a finanța gestionarea durabilă a pădurilor și pentru a oferi țărilor în curs de dezvoltare stimulente adecvate pentru a promova o astfel de gestionare, inclusiv pentru conservare și reîmpădurire;* Indicatori: 15.9.b.1. (a) Asistență oficială de dezvoltare cu privire la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității; și (b) veniturile generate și resursele financiare mobilizate prin intermediul instrumentelor economice relevante pentru biodiversitate;
 - *Ținta 15.9.c. Îmbunătățirea sprijinului global pentru eforturile de combatere a braconajului și traficului de specii protejate, inclusiv prin sporirea capacității comunităților locale de a găsi mijloace alternative care să le asigure o subsistență durabilă.* Indicatori: 15.9.c.1. Procentul de specii de floră și faună sălbatice care au fost supuse braconajului sau traficului ilicit.

În ceea ce privește ODD 15: Viața terestră, **SNDD pentru România 2030** propune ”conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, tranziția către o economie circulară”. Astfel, SNDD 2030 dezvoltă două linii principale de acțiune: **Conservarea biodiversității și Protejarea solului**, prezentate succint în cele ce urmează.

Conservarea biodiversității: Strategia UE în domeniul biodiversității (2010-2020) a urmărit cu prioritate atingerea obiectivului de stopare a pierderii biodiversității și degradării serviciilor ecosistemice în UE până în 2020, de refacere a ecosistemelor și a serviciilor aferente acestora în măsura în care acest lucru este realizabil, precum și de intensificare a eforturilor pentru a se evita pierderea biodiversității globale.

Directiva privind habitatele și Directiva privind păsările pentru perioada 2007-2012 în conformitate cu articolul 17 din Directiva privind habitatele și cu articolul 12 din Directiva privind păsările au drept scop obținerea unui stadiu de conservare corespunzător al speciilor și habitatelor protejate.

După desemnarea în 2007 a 273 situri de importanță comunitară (SCI) și 108 Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA), însumând 17,84% din suprafața țării, în anul 2011 procesul de desemnare de noi situri Natura 2000 și extinderea unora dintre cele existente a continuat, fiind completate cu 108 situri de importanță comunitară (SCI) și 40 arii de protecție specială avifaunistică (SPA). De asemenea, în anul 2016 au fost desemnate alte 54 de noi SCI și au fost extinse 29 din cele existente, precum și 23 de noi SPA, astfel că numărul total de situri NATURA 2000 s-a ridicat la 606 (din care 435 SCI și 171 SPA) acoperind circa 23% din teritoriul național.

Protejarea solului: Fondul funciar al României cuprinde mari suprafețe cu soluri de o fertilitate superioară (printre cele mai potențial productive din Europa), multe dintre acestea necontaminate cu agenți chimici și deci propice pentru practicarea agriculturii ecologice (bio). Studiile de specialitate indică însă o degradare progresivă a calității solurilor prin dublarea, în

ultimii 25 de ani, a perimetrelor supuse secetei și deșertificării, eroziunii, umidității excesive, salinizării sau acidificării ca efect a folosirii inadecvate a instalațiilor de irigare, a compactării datorită folosirii utilajelor grele și sărăcirii de materie organică prin aplicarea unor tehnologii inadecvate.

Orizont 2020

- Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;
- Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu – Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;
- Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânatoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate;

Ținte 2030

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede;
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial;
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural;
- Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, introducerea unui sistem informatic integrat pentru monitorizarea exploatarei și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, reglementarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice;
- Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului;
- Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații.

Noua Strategie UE privind Biodiversitatea 2030 (COM (2020) 380 final) consideră **biodiversitatea** ca reprezentând o prioritate a acțiunii externe a UE și o parte integrantă a eforturilor de a îndeplini obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD-urile).

Conform Noii Strategii, SM au obligația creării unei rețele mai ample de zone protejate terestre și maritime, în toată Uniunea, extinzând astfel zonele Natura 2000, protejând strict zonele valoroase pentru biodiversitate și pentru combaterea schimbărilor climatice. Astfel, se așteaptă ca până în 2030 să fie protejate în mod legal cel puțin 30% din suprafața terestră a UE și 30% din zona maritimă a UE și să integreze coridoare ecologice în cadrul unei veritabile rețele transeuropene pentru natură. De asemenea, se urmărește protejarea cu strictețe a cel puțin o treime din zonele protejate ale UE, inclusiv toate pădurile primare și seculare care mai există în UE. Un al treilea obiectiv specific vizează gestionarea în mod eficace a tuturor zonelor protejate, prin definirea unor obiective și măsuri de conservare clare și prin monitorizarea adecvată a acestora.

Prin angajamente și acțiuni concrete, UE va lansa un **Plan al UE de refacere până în 2030** a ecosistemelor degradate și pentru a le gestiona în mod durabil, îndepărtând cauzele principale ale declinului biodiversității. În acest sens, vor fi propuse **obiective obligatorii de refacere a naturii**, cel puțin prin: refacere unor zone semnificative de ecosisteme degradate și bogate în carbon; habitatele și speciile nu înregistrează nicio deteriorare a tendințelor și a stării de conservare, și cel puțin 30% dintre acestea ating o stare de conservare favorabilă sau cel puțin prezintă o tendință pozitivă; reintroducerea naturii pe terenurile agricole (tendința de declin al polenizatorilor este inversată), remedierea artificializării terenurilor și refacerea ecosistemelor solului (riscul și utilizarea pesticidelor chimice se reduc cu 50%, iar utilizarea pesticidelor mai periculoase se reduce cu 50%, cel puțin 10% din suprafața agricolă se află în zone cu elemente de peisaj de mare diversitate, cel puțin 25% din terenurile agricole sunt gestionate prin agricultură ecologică), mai multe păduri și îmbunătățirea sănătății și a rezilienței acestora (alte 3 miliarde de arbori sunt plantați în UE), soluții reciproc avantajoase pentru producerea de energie, restabilirea stării ecologice bune a ecosistemelor marine (impacturile negative asupra speciilor și habitatelor sensibile, inclusiv asupra fundului mării prin activități de pescuit și de extracție sunt reduse substanțial pentru a atinge o stare ecologică bună)(ODD 14), refacerea ecosistemelor de apă dulce (au fost refăcute cel puțin 25.000 km de râuri cu curs liber) (ODD 14), înverzirea zonelor urbane și periurbane (orașele cu cel puțin 20 000 de locuitori au un plan ambițios de înverzire urbană), reducerea poluării, combaterea speciilor alogene invazive (se înregistrează o reducere de 50% a numărului de specii din Lista roșie a speciilor amenințate de specii alogene invazive) etc.

În măsura în care România va asigura corelarea cadrului politic, legislativ și instituțional cu noile dezvoltări politice și legislative la nivel european și internațional, contribuțiile statului român la îndeplinirea ODD 14 și ODD 15 pot fi substanțial îmbunătățite, iar indicatorii atinși.

4.4. Resursele de apă

Obiectivul de dezvoltare durabilă 6 (ODD6) este axat asupra asigurării disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți, în ceea ce privește sectorul de management al resurselor de apă, acest obiectiv putând fi atins prin promovarea practicilor de utilizare durabilă a resurselor de apă, managementul integrat al resurselor de apă cu accent asupra raportului cantitate-calitate, servicii de monitorizare și avertizare privind scăderea debitelor/secetă la nivel național,

diminuarea scurgerilor în rețelele de distribuție a apei, dar și stabilirea de metodologii pentru pragurile de secetă și cartografierea secetei. În egală măsură, în scopul protejării și restabilirii ecosistemelor legate de corpurile de apă, pot fi luate în considerare aspecte privind îmbunătățirea capacității de retenție a apei în bazinul hidrografic, promovarea soluțiilor bazate pe natura (NBS), restaurarea cursurilor de apă și a luncilor inundabile, crearea de noi zone umede, aceste principii fiind luate în considerare în procesul elaborării viitoarelor Planuri de Management al Riscului la Inundații la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă și Fluviului Dunărea de pe teritoriul României – Ciclul II, în vederea atingerii unui obiectiv nou - „Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice și îmbunătățirea adaptării prin măsurile aferente”.

Obiectivul de dezvoltare durabilă 13 (ODD13) vizează luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor, un aspect demn de luat în considerare în cadrul Strategiei naționale actualizată privind adaptarea la schimbările climatice, fiind acela de a integra totalitatea măsurilor de adaptare în cadrul managementului riscului la inundații și al secetei. De asemenea, obiectivul de dezvoltare durabilă 15 (ODD15) care are în vedere protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, în cadrul sectorului de management al resurselor de apă poate fi atins prin reducerea presiunilor geomorfologice generate de către lucrările hidrotehnice asupra ecosistemelor cursurilor de apă și promovarea de soluții bazate pe natură (NBS), aspecte ce este necesar a fi luate în considerare atât în cadrul Planurilor de Management al Riscului la Inundații la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă și Fluviului Dunărea de pe teritoriul României ce urmează a fi elaborate în ciclul II, cât și în cadrul viitoarei Strategii naționale de management al riscului la inundații.

Planurile de Management al Riscului la Inundații includ măsuri pentru atingerea obiectivelor stabilite, precum și componentele stabilite prin norme metodologice elaborate de autoritatea publică centrală din domeniul apelor și aprobate prin hotărâre a Guvernului. Aceste planuri de management al riscului la inundații iau în considerare, conform Directivei Inundații, aspecte relevante, cum ar fi:

- costurile și beneficiile măsurile propuse, extinderea inundațiilor, aspecte privind gestionarea solului și a apei, planificarea teritoriului, utilizarea terenurilor, conservarea naturii, precum și infrastructura de navigație și portuară, cu respectarea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- aspectele managementului riscului la inundații, cu accent pe prevenirea, protecția, pregătirea, incluzând prognoza inundațiilor, avertizarea și alarmarea în condițiile specifice unui anumit bazin sau subbazin hidrografic;
- promovarea practicilor de utilizare durabilă a terenului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei în bazinul hidrografic, precum și inundările controlate ale anumitor zone în cazul unor evenimente majore.

În cadrul Planurilor de Management al Riscului la Inundații aferent celor 11 Administrații bazinale de apă și Fluviului Dunărea (ciclul 1) – aprobate prin *Hotărârea nr. 972/2016 pentru aprobarea planurilor de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă și fluviului Dunărea de pe teritoriul României*, au fost propuse cca. 680 de măsuri la nivel național.

În prezent, aceste planuri sunt în curs de reactualizare (PMRI – ciclul 2) în cadrul unui proiect complex - „Asistență Tehnică pentru Elaborarea Planurilor de Management al Riscului la Inundații” (donor BM, Beneficiar MMAP, ANAR). Comparativ cu Planurile de Management al Riscului la Inundații (ciclul 1), în cel de-al doilea ciclu se au în vedere următoarele îmbunătățiri:

- mai bună corelare a măsurilor și a obiectivelor PMRI;
- Analiză mai detaliată privind impactul schimbărilor climatice;
- Menționarea surselor de finanțare pentru toate măsurile propuse;
- Acordarea unei atenții sporite infrastructurii verzi / soluțiilor bazate pe natură.

Aceste planuri revizuite vor fi în concordanță cu prevederile Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013–2020–2030 și Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020 și post 2020, dar și în conformitate cu alte directive și strategii europene relevante, etc. Măsurile și proiectele integrate vor aborda toate sursele de inundații, inclusiv inundațiile fluviale și cele produse de mare în zonele costiere, precum și numărul tot mai mare de inundații provenite din viituri rapide, inundațiile urbane cauzate de precipitațiile de mare intensitate sau cele care pot fi produse de breșele ale digurilor. Există trei categorii distincte de măsuri, după cum urmează:

- Măsuri la nivel național pentru a reduce riscul la inundații, prin politici, ghiduri, instrumente și consolidarea capacităților;
- Măsuri la nivelul celor 12 UoM pentru a reduce riscul la inundații, prin măsuri de prevenire și protecție;
- Măsuri atât la nivel național, cât și la nivel de UoM pentru a reduce riscurile reziduale la inundații și consecințele acestora, prin măsuri de pregătire (inclusiv de răspuns și refacere).

În acest al doilea ciclu de implementare a Directivei s-a agreat și revizuirea obiectivelor, după cum urmează:

- Evitarea / Controlul riscurilor asociate inundațiilor;
- Reducerea impactului negativ al inundațiilor asupra populației;
- Reducerea impactului negativ al inundațiilor asupra infrastructurii și activității economice;
- Reducerea impactului negativ al inundațiilor asupra patrimoniului cultural;
- Reducerea impactului negativ al inundațiilor asupra mediului și atingerea / menținerea obiectivelor de mediu în conformitate cu Directiva Cadru Apă;
- Consolidarea gradului de conștientizare și reziliență cu privire la riscurile la inundații, precum și consolidarea capacității de avertizare timpurie, alarmare și intervenție și răspuns în caz de urgență;
- Creșterea gradului de adaptare la impacturile schimbărilor climatice la nivelul bazinului hidrografic și zonei costiere;
- Maximizarea eficienței în atingerea obiectivelor legate de riscurile la inundații, luând în considerare costurile și a finanțarea disponibilă;
- Îmbunătățirea implicării tuturor părților interesate.

Prin acest proiect se urmărește ca Programele de Măsuri pentru fiecare Administrație Bazinală de Apă și pentru Fluviul Dunărea să integreze măsuri sustenabile și reziliente la schimbările climatice pentru prevenire, protecție, pregătire, răspuns și refacere, prioritizând, acolo unde este posibil, măsurile nestructurale, infrastructura verde și soluțiile bazate pe natură.

4.5. Silvicultură

ODD1 specifică eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context. Reglementările actuale sectoriale, pe de altă parte, au efecte puține în ceea ce privește potențialul sectorului forestier de a contribui la dezvoltarea locurilor de muncă în zonele rurale și, respectiv, la creșterea atractivității muncii în sectorul forestier. Se impune prin urmare operaționalizarea unor măsuri prevăzute la nivel strategic, actualizarea strategiei forestiere și crearea cadrului legal pentru îmbunătățirea situației cu privire la forța de muncă și atractivitatea sectorului pentru comunitățile rurale. Măsuri se impun și pentru clarificarea situației proprietății forestiere dar și pentru încadrarea adecvată a calamităților produse de fenomenele naturale în păduri cu scopul compensării economice similară altor sectoare.

ODD8 specifică necesitatea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți. În același timp, sectorul de muncă forestier se clasifică frecvent în topul profesiilor cu pericolozitate și risc ridicat de îmbolnăvire profesională. Reglementările aplicate până în prezent nu au rezolvat aceste probleme prin găsirea unor soluții de compensare financiară și de alte naturi, prin aplicarea unor strategii de întinerire a forței de muncă și prin re tehnologizarea sectorului. Realitatea este că forța de muncă îmbătrânește, forța de muncă calificată migrează, iar sectorul devine din ce în ce mai neatractiv pe piața muncii, aspect care pe termen mediu-lung poate crea blocaje majore în toate profesiile relaționate cu silvicultura. Lipsa finanțării se poate datora și altor mecanisme cum ar fi lipsa compensării pentru serviciile furnizate de păduri, care ar putea susține financiar o forță de muncă calificată.

Toate aceste demersuri, precum și altele, trebuie să fie ancorate în realitatea practică și științifică. Frecvent, însă, datele și mecanismele științifice necesare dimensionării echitabile a sectorului pentru a își îndeplini rolurile, inclusiv cele relaționate cu contribuția la atenuarea efectelor schimbărilor climatice, lipsesc. Se impune regândirea modului de alocare a resurselor pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (ODD9) astfel încât sectorul să dispună de suficiență financiară și de o masă critică de oameni de știință implicați pentru promovarea și încurajarea inovației. Retehnologizarea sectorului are, de asemenea, potențialul de a contribui la protejarea, restaurarea și promovarea utilizării sustenabile a ecosistemelor forestiere (ODD15), în mod particular prin promovarea și implementarea unor tehnologii prietenoase cu mediul (impact scăzut prin emisii și impact scăzut asupra solului).

Legea 46/19.03.2008 - Codul silvic trasează liniile de reglementare directe cu privire la sectorul forestier care, ulterior, sunt caracterizate din punct de vedere metodologic în alte documente cu caracter de reglementare și organizare a diferitelor procese. Experiența practică, pe de altă parte, a dovedit de multe ori că efortul logistic și economic pentru implementarea prevederilor actelor normative de profil poate să fie substanțial datorită unor factori interni sau externi, de multe ori conducând la aplicarea limitată sau neaplicarea unor prevederi. Este posibil, de asemenea, ca multe dintre aspectele de natură administrativă și operațională care au fost reglementate să aibă la bază analize de fond și formă fără o cartare adecvată a altor implicații în propriul sistem sau în sisteme adiacente sectorului forestier.

Se pot lua în considerare mai multe acțiuni și măsuri care să contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltate sustenabilă a politicii publice sectoriale în silvicultură, după cum urmează (nelimitativ):

- Constituirea unor grupuri multidisciplinare de analiză a efectelor și impactului reglementărilor sectoriale având la bază date robuste de natură statistică și inter-relațiile de natură economică, socială și de mediu care să acopere întreg sectorul forestier precum și inter-relațiile acestuia cu sectoarele adiacente;
- Analiza implicațiilor și efectelor reglementărilor actuale din sector prin integrarea unor perspective care integrează conceptul de sustenabilitate: economică, socială și de mediu în vederea îmbunătățirii cadrului legislativ, inclusiv prin inovarea sau regândirea unor procese;
- Folosirea unor abordări procedurale științifice de specialitate pentru definirea sau îmbunătățirea obiectivelor și măsurilor de reglementare ancorate în realitatea economică, socială și de mediu a României;
- Învățarea și/sau aplicarea unor exemple de succes din alte regiuni/teritorii/țări cu privire la politicile publice relaționate cu sectorul în contextul schimbărilor climatice.

4.6. Sănătate publică

Obiectivul de dezvoltare durabilă 3 (*ODD3*) vizează *asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă* este unul central pentru *Strategia Națională de sănătate 2014-2020*, dar punerea în practică a acesteia nu a însemnat prevenirea/minimizarea sistematică și eficientă a efectelor factorilor climatici și de mediu asupra sănătății și păstrarea unei stări de sănătate cât mai bune în populația generală, inclusiv la grupurile populaționale cele mai vulnerabile, așa cum și-a propus. Eficiența monitorizării și supravegherii stării de sănătate în relație cu poluanții din mediu, caracterizarea riscurilor asociate factorilor de mediului și schimbărilor climatice și comunicarea către populație a acestora pot fi și trebuie semnificativ îmbunătățite în noua *Strategie națională de sănătate 2021-2027*, în curs de actualizare. În acest context, baza de cunoaștere științifică a domeniului trebuie și ea completată și actualizată cu studii privind evaluarea ratei de mortalitate atribuită temperaturii aerului în condițiile climatice prezente și viitoare, identificarea grupurilor vulnerabile și a situațiilor de risc pentru asigurarea intervențiilor rapide în cazul apariției perioadelor cu temperaturi extreme. De asemenea, sunt necesare studii de evaluarea a ratei de mortalitate atribuită poluării aerului în condițiile climatice prezente și viitoare, precum și evaluarea riscurilor legate de răspândirea unor boli infecțioase precum infecția West Nile, febra denga, boala Lyme, malarie, etc. Sisteme de monitorizare bazate pe analiza condițiilor climatice prezente și viitoare care afectează termic și prin reducerea calității aerului sănătatea publică și cele care favorizează răspândirea acestor boli infecțioase ar putea fi foarte folositoare, în acest context și ar trebui introduse printre măsurile vizate de noua *Strategie națională a sănătății 2021-2027*, armonizată cu *Strategia națională actualizată privind adaptarea la schimbările climatice*.

În ceea ce privește *ODD6*, care vizează *asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți*, sunt necesare măsuri întreprinse de direcțiile de sănătate publică județene: informarea operatorului de apă asupra analizelor neconforme, recomandări privind creșterea frecvenței de prelevare și analiză pentru parametrul/parametrii neconformi, recomandări privind informarea populației, notificarea inspecției sanitare, acțiuni de inspecție cu aplicarea de sancțiuni. Măsurile exemplificate pot fi incluse în planurile și masterplanurile regionale pentru dezvoltarea rețelei de servicii de sănătate, prevăzute în *Strategia națională a sănătății 2021-2027*, armonizată cu *Strategia națională actualizată privind adaptarea la schimbările climatice*.

Din perspectiva sănătății publice, *ODD11*, care vizează *dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane* pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabil, este asumat prin prevederi legislative precum *Planul cadru anticancer* ce s-a concretizat prin *Ordinul nr. 1168/23.06.2008*. Acest ordin, însă, a vizat doar aspectele legate de valorile de căldură, nu și cele de frig și nu a luat în calcul cunoașterea științifică cea mai bună, disponibilă la momentul dat. Baza științifică a acestei reglementări trebuie actualizată pe baza studiilor de evaluare a riscului relativ atribuit temperaturii aerului și prezenței particulelor în suspensie (PM10 și PM2,5) în condițiile climatice prezente și viitoare. Aceste studii trebuie să fundamenteze măsurile de adaptare, inclusiv prin sisteme dedicate de monitorizare și alertare a populației în marile aglomerări urbane, acolo unde și riscurile legate de stresul termic sunt mai mari, în condițiile încălzirii globale. Pe de altă parte, dezvoltarea orașelor trebuie să ia în calcul și sănătatea publică și creșterea calității vieții locuitorilor prin măsuri urbanistice specifice, identificate pe baza studiilor științifice și în urma consultării directe a cetățenilor.

Crearea *Registrului național al riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu (ReSanMed)* este una din măsurile din domeniul sănătății, legate de adaptarea la schimbarea climatică, care vizează *ODD13*, ce se referă la luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor. Totuși, *registrul național al riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu (ReSanMed)*, în prezent, nu acoperă plaja de indicatori asociați tuturor riscurilor asupra sănătății cauzate de factorii climatici și de mediu și acest fapt ar trebui remediat, prin revizuirea sa pe baza celei mai bune cunoașteri științifice disponibile la un moment dat.

Începând cu anul 2020, Ministerul Sănătății a început un proces de actualizare a *Strategiei naționale pentru sănătate pentru perioada 2021 – 2027*. Pentru a îndeplini în condiții optime și la timp obiectivele de dezvoltare durabilă, *Strategia actualizată de sănătate* trebuie să țină seama și de provocările legate de criza climatică în desfășurare, impunând evaluarea cantitativă a tuturor hazardurilor, impacturilor și riscurilor asociate, pe termen scurt, mediu și lung, pe baza celei mai bune cunoașteri științifice disponibile la un moment dat. *Strategia națională pentru sănătate 2021-2027* trebuie să prevadă selectarea măsurilor de limitare ale riscurilor legate de schimbarea climei, identificate pentru România, în condițiile unei dezvoltări generale durabile, decuplate de carbon și în concordanță cu *Strategia actualizată pentru adaptarea la schimbările climatice* și cu restul de *acte normative relevante* care sunt în curs de actualizare/revizuire.

4.7. Transporturi

În cadrul sectorului de transporturi, prin prisma obiectivelor de dezvoltare durabilă, se vizează în principal construirea unor infrastructuri rezistente și încurajarea inovației prin îndeplinirea *ODD 9*. Totodată, până în 2030, în *ODD 11.2* este vizată asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți. Este urmărită îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile.

Din punct de vedere al dezvoltării durabile, reducerea impactului asupra mediului, reprezintă unul din pilonii principali, în ceea ce înseamnă evoluția sistemelor de transport. Acest lucru este evidențiat în principal în cadrul *ODD 11.2*. Pentru a îndeplini acest obiectiv, s-au realizat pași importanți spre modernizarea parcului auto prin programe precum "Programului de Stimulare a

Înnoirii Parcului Auto (RABLA)" și "Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: stații de reîncărcare pentru vehicule electrice și electrice hibrid plug-in."

Prin implementarea unor astfel de programe, se vizează reducerea sau eliminarea deficiențelor înregistrate în sectoarele de transport (feroviar, naval, aerian și în special rutier) în ceea ce privește sustenabilitatea, eficiența economică, siguranța, impactul asupra mediului, contribuția la dezvoltarea altor ramuri și aportul la asigurarea conectivității interne și externe. Acest lucru se realizează în special prin alinierea măsurilor cuprinse în cadrul legislativ național, la obiectivele strategice adoptate de UE.

În vederea îndeplinirii acestor obiective de dezvoltare durabilă, este necesară o schimbare de paradigmă în ceea ce înseamnă modul de funcționare a sectorului de transporturi. Există nevoia impunerii unor restricții de circulație la nivelul marilor centre urbane, cu scopul de a reduce traficul și implicit, emisiile asociate mijloacelor de transport.

Totodată, este cunoscut faptul că România ocupă un loc fruntaș la capitolul importuri de autovehicule la mâna a doua. Datorită vechimii și a stării precare a acestor autovehicule, este necesară impunerea unor restricții și revizuirea cadrului legislativ în ceea ce înseamnă importul de autovehicule. Acest lucru poate fi realizat prin suprataxarea sau interzicerea importului de autovehicule cu norme de poluare inferioare (Euro 1- Euro 4) .

Având în vedere dezvoltarea accelerată a surselor de energie regenerabilă, este imperativă accelerarea procesului de electrificare a parcului auto, la unison cu dezvoltarea infrastructurii energetice. Totodată, ca un imbold suplimentar pentru adoptarea electrificării, se regăsește progresul alert realizat în domeniul industriei autor, în ceea ce înseamnă dezvoltarea soluțiilor de stocare a energiei. Acest lucru poate facilita reducerea semnificativă a poluării în zonele cu trafic intens.

Împreună cu adoptarea măsurilor amintite anterior, este imperativă implementarea soluțiilor de transport în comun cu vehicule alimentate din surse regenerabile. Prin adoptarea unor vehicule complet electrice sau hibride cu pile de combustie, se realizează mari progrese în procesul de reducere a emisiilor poluante. Pentru a îndeplini ODD 11, este de o importanță deosebită dezvoltarea unei infrastructuri adecvate și versatile, capabilă de a asigura o capacitate adecvată de transport unei populații aflate în creștere, împreună cu utilizarea unor vehicule cu o eficiență ridicată din punct de vedere al spațiului și din punct de vedere energetic, poate duce la o reducere sau eliminare a poluării în marile aglomerări urbane.

Prin intermediul *HG nr. 887 din 09 noiembrie 2018 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru dezvoltare durabilă 2030* și prin *HG pentru modificarea și completarea HG nr.666/2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României*, precum și prin intermediul unor programe precum *PNRR* și *RABLA*, se vizează întocmai îndeplinirea ODD-urilor 9 și 11. Aceste acte normative oferă un cadru propice pentru o dezvoltare durabilă a sectorului transporturi.

4.8. Turism și activități recreative

Actele normative trebuie să asigure cadrul necesar atingerii obiectivelor pe care România le-a stabilit în *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030*, *Master Planul pentru turismul național al României 2007 – 2026*, *Strategia pentru Dezvoltarea Durabilă a Turismului în Carpații Românești*, *Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2019-2029*, *Strategia pentru cultură și patrimoniu național, 2016-2022*, *Planul Național de Redresare și Reziliență – Domeniul Turism*.

Printre măsurile legislative adoptate în România în acest scop se numără în domeniul Turismului și activităților recreative următoarele:

Legea nr. 190 din 26 mai 2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național. Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice. Acest act normativ se axează pe aprobarea metodologiei pentru analiza potențialului turistic al teritoriului. Măsurile avute în vedere se referă la: stabilirea zonelor cu resurse turistice naturale și antropice, identificarea infrastructurii specifice turistice în zone cu resurse naturale și antropice mari și foarte mari.

Legea ajută la îndeplinirea obiectivelor Obiectivul 1.1. Creșterea accesibilității zonelor turistice și a calității infrastructurii turistice și Obiectivul 1.3. Creșterea calității experiențelor și a serviciilor la nivelul destinațiilor turistice din cadrul *Strategiei naționale a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030*. De asemenea este avut în vedere atingerea ODD12 Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile prin țintele 12.2 Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale și 12.8 Până în 2030, oamenii de pretutindeni trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați pe tema dezvoltării durabile și a unui stil de viață în armonie cu natura.

Stabilirea zonelor cu resurse turistice naturale și antropice trebuie să țină seama și de să țină seama și de impactul schimbărilor climatice, printr-o evaluarea cantitativă a hazardelor, impacturilor și riscurilor asociate, pe termen scurt, mediu și lung.

Legea nr. 275 din 23 noiembrie 2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România creează cadrul legal în vederea organizării, coordonării și dezvoltării turismului. Printre măsuri se evidențiază:

- Definirea termenilor referitori la activitatea turistică: turism, resurse turistice (naturale: elemente geologice, geomorfologice, de clima, de flora și de fauna, peisaje, zăcăminte de substanțe minerale și alți factori; antropice: monumente arheologice, situri arheologice, monumente, ansambluri memoriale, monumente tehnice și de arta, muzee, elemente de folclor și artă populară etc.), patrimoniu turistic - resursele turistice și structurile realizate în scopul valorificării lor prin activități de turism; structura de primire turistică; zona turistică; zona de recreere periurbană; obiectiv turistic; punct turistic; stațiune turistică; ofertă turistică; pachet turistic; destinație turistică; organizație de management al destinației.

La omologarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement, a traseelor turistice montane, precum și la utilizarea plajelor în scop turistic ar trebui să se țină cont și de impactul schimbărilor climatice.

- Atestarea, evidențierea și monitorizarea valorificării și protejării patrimoniului turistic
- Definirea și organizarea cadrului instituțional

- Organizarea activității de turism
- Stabilirea mijloacelor financiare și sprijinul acordat de stat pentru desfășurarea activității turistice. Statul sprijină activitatea de turism prin politici și mecanisme economico-financiare și acțiuni pentru amenajarea și protecția patrimoniului turistic.

Legea ajută la îndeplinirea obiectivului politică, conducerea și organizarea turismului național din cadrul **Master Planului pentru turismul național al României 2007 – 2026** precum și atingerea țintelor 8.2 Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă; 8.3 Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare; 8.9 Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea unui turism durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale aferente ODD8 Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările ulterioare are ca scop instituirea regimului juridic al bunurilor aparținând patrimoniului cultural național mobil, ca parte a patrimoniului cultural național și reglementează activitățile specifice de protejare a acestora.

Principala măsură se referă la instituirea de măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic, menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, conservarea, asigurarea securității, întreținerea, prepararea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național mobil, în vederea asigurării accesului democratic la cultură și a transmiterii acestui patrimoniu generațiilor viitoare.

Legea ajută la îndeplinirea Axei prioritare 1. Cultura – factor de dezvoltare durabilă din cadrul *Strategiei pentru cultură și patrimoniu național, 2016-2022* și pentru atingerea țintei 11.4 Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural mondial din ODD11 Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile. Elemente referitoare la conservarea patrimoniului cultural național mobil în relație cu schimbările climatice trebuie prevăzute.

Ordonanța de urgență nr. 202 din 18 decembrie 2002 (*actualizată*) privind gospodărirea integrată a zonei costiere (aplicabilă începând cu data de 1 februarie 2014*) are în vedere gospodărirea, protecția, punerea în valoare, dezvoltarea durabilă a zonei costiere și, unde este posibil, restaurarea acesteia.

Măsurile prevăzute în cadrul acestei ordonanțe se referă la:

- stabilirea zonei costiere și a măsurilor ce se impun pentru asigurarea integrității acesteia;
- reglementarea utilizării durabile a zonei costiere pe baza principiilor care asigură protecția mediului, peisajului, moștenirii culturale, istorice și arheologice;
- reconstrucția și conservarea zonei costiere prin adoptarea de măsuri adecvate;
- integrarea în cadrul zonei costiere a politicilor de mediu în politicile sectoriale privind agricultura și silvicultura, energia, resursele minerale, industria, turismul, pescuitul și acvacultura marina, transporturile și dezvoltarea zonelor locuite, precum și a politicilor de gospodărire a apelor.

Ordonanța are în vedere îndeplinirea obiectivelor din cadrul *Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Strategiei pentru cultură și patrimoniu național, 2016-2022, Strategiei naționale a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030* precum și a țintelor 12.2 Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale și 12.8 Până în 2030, oamenii de pretutindeni trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați pe tema dezvoltării durabile și a unui stil de viață în armonie cu natura cuprinse în ODD12 Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

Ordonanța de urgență nr. 19 din 22 februarie 2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă are ca obiectiv general reglementarea modului de utilizare a plajelor Mării Negre, în scopul conservării corespunzătoare a acestora și al asigurării unei protecții adecvate pentru turiști.

Măsurile prevăzute de ordonanță se referă la: stabilirea normelor de utilizare a plajelor în scop turistic de către persoane fizice și juridice; organizarea sezonului turistic estival pe litoralul Mării Negre, stabilirea obligațiilor autorităților administrației publice locale pe a căror rază teritorială se află plaje cu destinație turistică, stabilirea obligațiilor utilizatorilor de plajă, stabilirea normelor de amplasare a construcțiilor și dotărilor admise pe plaja, stabilirea normelor de protecție a turiștilor, pe plajele litoralului Mării Negre utilizate în scop turistic.

Ordonanța are în vedere îndeplinirea obiectivelor din cadrul *Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Strategiei naționale a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030* precum și a țintelor 12.2 Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale și 12.8 Până în 2030, oamenii de pretutindeni trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați pe tema dezvoltării durabile și a unui stil de viață în armonie cu natura cuprinse în ODD12 Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

Hotărârea nr. 263 din 22 februarie 2001 pentru aprobarea Normelor privind amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement. Acest act normativ își propune creșterea siguranței în utilizarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement, ajutând la atingerea obiectivului 1.3. *Creșterea calității experiențelor și a serviciilor la nivelul destinațiilor turistice* din *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030*. Printre măsurile adoptate de această hotărâre se numără: stabilirea modului în care trebuie administrate pârtiile și traseele de schi; stabilirea criteriilor pentru amenajarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement; stabilirea procedurii pentru omologarea pârtiilor și a traseelor de schi pentru agrement; stabilirea regulilor de conduita a schiorilor și a altor persoane care utilizează pârtiile și traseele de schi pentru agrement.

Dezvoltarea durabilă a turismului depinde nu numai de existența resurselor naturale din România ci și de dotările turistice și de serviciile competitive și de calitate. Stabilirea cadrului legislativ pentru omologarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement răspunde cerințelor *Master Planului pentru turismul național al României 2007 – 2026* și atingerea țintei 8.2 Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă specifică ODD8 Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

Legea nr. 526 din 11 decembrie 2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului «Schi în România». Programul național de dezvoltare a turismului montan "Superschi în Carpați", este un program de interes național pentru dezvoltarea turismului montan, cu componenta principală "turism pentru practicarea schiului și a altor sporturi de iarnă"

Programul are în vedere realizarea unui studiu integrat privind dezvoltarea turismului montan pentru practicarea schiului și a altor sporturi de iarnă în zonele și localitățile identificate pentru dezvoltarea domeniului schiului și practicarea altor sporturi de iarnă.

Se evaluează și impactul activităților turistice asupra mediului prin evaluarea terenurilor ce își pot schimba folosința (din forestier în terenuri destinate activității turistice), acoperind strategiile de mediu, de planificare și dezvoltare, politicile de investiții în turism vizate de *Master Planul pentru turismul național al României 2007 – 2026*. Totodată trebuie respectate reglementările privind ariile protejate conform *Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2016-2020* pentru atingerea țintelor 8.2 Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă; 8.3 Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare; 8.9 Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea unui turism durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale aferente ODD8 Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

Hotărârea nr. 852 din 13 august 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice. Hotărârea reglementează normele și criteriile de atestare a stațiunilor turistice în scopul protejării, conservării și valorificării resurselor turistice.

Dezvoltarea stațiunilor turistice de interes național sau local are la bază îndeplinirea unor criterii de urbanism, mediu, etc. Se creează în acest fel un cadru propice pentru investiții în turism iar aceste investiții trebuie să aibă în vedere *Capacitatea de reziliență la schimbările climatice* adică efectele schimbărilor climatice asupra sectorului turistic, soluțiile adoptate trebuie să țină seama de aceste efecte și să asigure un nivel ridicat de reziliență, așa cum este indicat în *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030*.

De asemenea se ține cont de atingerea țintelor 8.2 Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă; 8.3 Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare; 8.9 Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea unui turism durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale aferente ODD8 Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți; 12.2 Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale, 12.3 Până în 2030, înjumătățirea pe cap de locuitor la nivel mondial a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de

alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare, 12.5 Până în 2030, reducerea semnificativă a generării de deșeuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare, 12.8 Până în 2030, oamenii de pretutindeni trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați pe tema dezvoltării durabile și a unui stil de viață în armonie cu natura specifică ODD12 Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile și 13.1. Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare la riscurile legate de climă și dezastrele naturale în toate țările, 13.2 Integrarea măsurilor privind schimbările climatice în politici, strategii și planuri naționale, 13.3 Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacităților umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alertă timpurie specifică ODD13 Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

Strategia pentru Dezvoltarea Durabilă a Turismului în Carpații Românești realizează o abordare holistică a turismului din zona montană românească, integrând direcțiile strategice de dezvoltare durabilă pentru Carpații Românești și problematică schimbărilor climatice. În acest sens este tratată, pe de o parte, coordonarea politicilor publice pentru Carpații Românești și apariția guvernării regionale și locale actuale precum și îmbunătățirea raporturilor funcționale dintre mediul urban și rural, modalitățile de consolidare a activităților specifice zonei montane și crearea unei rețele de dezvoltare durabilă în Carpații Românești.

Pe de altă parte se pune accent pe modificările ce le poate suferi activitatea turistică montană datorate schimbărilor climatice viitoare: reducerea sezonului turistic în cadrul stațiunilor pentru sporturi de iarnă; oportunitățile pentru efectuarea de activități sportive și recreative va diminua în sezonul de iarnă; multiplicarea accidentelor turistice în zona montană datorită schimbărilor bruște de vreme și a formării de viituri rapide; efectele schimbărilor climatice vor fi mai puternic resimțite în stațiunile turistice mici și medii care au ca primă activitate sporturile de iarnă; prelungirea sezonului turistic pe toată durata anului prin existența unor ierni mai puțin geroase.

- *Hotărârea nr. 1268/2010 privind aprobarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO;*

- *Hotărârea nr. 493/2004 pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial și a Metodologiei privind elaborarea și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial;*

- *Legea nr. 150 din 24 iulie 1997 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta la 16 ianuarie 1992;*

Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată, cu modificările ulterioare;

- *Ordonanța nr. 47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, cu modificările și completările ulterioare;*

Prin aceste acte normative s-a creat cadrul necesar pentru protejarea monumentelor istorice și a patrimoniul arheologic ca sursa a memoriei colective europene și ca instrument de studiu istoric și științific. Astfel se facilitează obiectivul *Strategiei Naționale a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030* care prevede prețuirea patrimoniul natural și cultural al României și care conduce la creșterea vizibilității și reputației României pe piețele internaționale de turism de prim

rang. În acest sens, *Strategia pentru cultură și patrimoniu național, 2016-2022* prevede: valorificarea resurselor culturale – elemente de identitate locală și regională - pentru o dezvoltare teritorială durabilă și o calitate ridicată a vieții; o mai bună protecție a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și a angajării de parteneriate eficiente (local-central și public-privat).

De asemenea, va conduce la atingerea țintei 11.4 Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural mondial din ODD11 Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

Planul Național de Redresare și Reziliență – Domeniul Turism. Domeniul cultural-turistic reprezintă un factor de dezvoltare durabilă, contribuind la vitalitatea teritorială prin punerea în valoare a elementelor de identitate locală și regională și prin creșterea creativității și a gradului de inovare și în alte sectoare decât cel cultural.

Obiectivele mai sus amintite sunt derivate din strategiile și obiectivele Uniunii Europene pentru dezvoltare durabilă: promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți, reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta, dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

4.9. Urbanism și sisteme urbane

Sectorul sisteme urbane vizează în principal și în mod direct ODD 11 Orașe și Comunități Durabile din perspectiva unor orașe sigure, reziliente și durabile. Astfel, până în 2030 se urmărește în special accesul la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile, în special prin extinderea rețelelor de transport public (ODD 11.2), consolidarea urbanizării incluzive și durabile (ODD 11.3), protecția și salvagardarea patrimoniului cultural și natural (ODD 11.4), reducerea numărului de decese și a numărului de persoane afectate și scăderea substanțială a pierderilor economice directe cauzate de dezastre (ODD 11.5), îmbunătățirea calității aerului și gestionării deșeurilor municipale (ODD 11.6), asigurarea accesului la spații verzi (ODD 11.7).

Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, stabilește cadrul legal referitor la gestionarea spațială a teritoriului național prin activități de amenajare a teritoriului, urbanism sau de dezvoltare urbană durabilă; prevede stabilirea Strategiei de dezvoltare teritorială a României și rolurile și atribuțiile tuturor autorităților centrale și locale în domeniul urbanismului. Măsurile avute în vedere se referă la:

- Amenajarea teritoriului prin armonizarea la nivelul întregului teritoriu național a politicilor economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel național și local pentru asigurarea echilibrului în dezvoltarea diferitelor zone ale țării, urmărindu-se creșterea coeziunii și eficienței relațiilor economice și sociale dintre acestea;
- Reglementarea activităților de urbanism prin stabilirea direcțiilor dezvoltării spațiale a localităților urbane și rurale, în acord cu potențialul economic, social, cultural și teritorial al acestora și cu aspirațiile locuitorilor;
- Implementarea Strategiei de dezvoltare teritorială a României în care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României și direcțiile de implementare pentru o

perioadă de timp de peste 20 de ani, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional.

Prin aceste măsuri, Legea 350/2001 ajută la îndeplinirea unor obiective și priorități din cadrul unor documente strategice:

(1) Obiectivele din Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR): asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband; creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive; dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane; protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială; creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României a fost inițiată de Guvern în 2016, dar este încă în curs de aprobare de către Parlament. Ca urmare, fără o strategie clară de dezvoltare teritorială, legislația privind amenajarea teritoriului suferă modificări anuale, creând dificultăți în respectarea acesteia de către autoritățile locale. Legea 350/2001 a suferit 23 de modificări, ultima fiind din 2016 - Ordinul MLPDA nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism.

(2) Prioritățile majore din Agenda teritorială 2030 - Un viitor pentru toate teritoriile, în special prioritatea *o Europă justă* și mai puțin cea de-a doua prioritate majoră – *o Europă verde*.

Măsurile prevăzute în cadrul Legii 350/2001 se corelează cu următoarele Obiective de Dezvoltare Durabilă: ODD9 Industrie, Inovație și Infrastructură și ODD 11 Orașe și Comunități Durabile.

Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților presupune:

- protecția și conservarea spațiilor verzi pentru menținerea biodiversității lor;
- menținerea și dezvoltarea funcțiilor de protecție a spațiilor verzi privind apele, solul, schimbările climatice, menținerea peisajelor în scopul ocrotirii sănătății populației, protecției mediului și asigurării calității vieții;
- regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității spațiilor verzi;
- elaborarea și aplicarea unui complex de măsuri privind aducerea și menținerea spațiilor verzi în starea corespunzătoare funcțiilor lor;
- identificarea zonelor deficitare și realizarea de lucrări pentru extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație;
- extinderea suprafețelor ocupate de spații verzi, prin includerea în categoria spațiilor verzi publice a terenurilor cu potențial ecologic sau sociocultural.

Măsurile prevăzute în cadrul Legii 24/2007 se corelează cu: ODD9 Industrie, Inovație și Infrastructură, ODD 11 Orașe și Comunități Durabile și ODD 15 Viața Terestră.

Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități prevede:

- stabilirea condițiilor de trecere a localităților de la un rang la altul și de creare de noi unități teritorial-administrative;
- stabilirea criteriilor de înființare a zonelor metropolitane aferente spațiului urban, precum și a unor zone de dezvoltare;

- planurile de dezvoltare națională, regionale, inclusiv cele transfrontaliere și de dezvoltare pentru integrarea în spațiul european, precum și cele sectoriale se vor elabora pe baza prevederilor secțiunilor Planului de amenajare a teritoriului național - Căi de comunicație, Ape, Zone protejate, Rețeaua de localități, Zone de risc natural, precum și ale altor secțiuni ale Planului de amenajare a teritoriului național aprobate prin lege.

Prin aceste măsuri, **Legea 351/2001** ajută la îndeplinirea unor obiective și priorități din cadrul unor documente strategice: Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) și din Agenda teritorială 2030 - Un viitor pentru toate teritoriile (vezi Legea 350/2001).

Legea 351 se corelează cu ODD9 Industrie, Inovație și Infrastructură și ODD 11 Orașe și Comunități Durabile.

OUG 156/2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile. Acesta prevede:

- stabilirea categoriilor de unități administrativ-teritoriale eligibile pentru depunerea de proiecte (municipiile reședințe de județ, municipiile, sectoarele municipiului București și orașele care au în structura administrativ-teritorială sate aparținătoare);
- stabilirea categoriilor de intervenții: mobilitate urbană; regenerare urbană; alimentare cu apă și canalizare; gestionarea deșeurilor; infrastructură de drumuri de interes local și conectivitatea acestora la rețeaua rutieră județeană; soluții inteligente de conectare la utilități; soluții de tip sat inteligent, denumit în continuare smart village, și oraș inteligent, denumit în continuare smart city; transport public de călători.

Aceste măsuri ajută la îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Noua Agendă Urbană a UE ce promovează principiile sustenabilității în ceea ce privește dezvoltarea spațiului urban și creșterii rezilienței acestuia la schimbările climatice, prin stabilirea de standarde și principii pentru planificarea, construcția, dezvoltarea, managementul și îmbunătățirea zonelor urbane.

OUG 156/2020 se corelează cu ODD9: Industrie, Inovație și Infrastructură, ODD 11 Orașe și Comunități Durabile.

HG. nr. 525/1996 pentru aprobarea regulamentului general de urbanism republicată are în vedere:

- Reguli cu privire la păstrarea integrității mediului și protejarea patrimoniului natural și construit;
- Reguli cu privire la siguranța construcțiilor și la apărarea interesului public, printre care amintim: expunerea la riscuri naturale; expunerea la riscuri tehnologice; procentul de ocupare a terenului etc.;
- Reguli de amplasare și conformare a construcțiilor.
- Acestea ajută la atingerea obiectivelor prevăzute în Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor și Directiva (UE) 2018/844 de modificare a Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor și a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică.

HG. nr. 525/1996 se corelează cu ODD9 Industrie, Inovație și Infrastructură și ODD 11 Orașe și Comunități Durabile.

Hotărârea nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe. Acesta urmărește:

- Integrarea principiilor, obiectivelor și cerințelor dezvoltării social-economice durabile la nivel național, zonal și local, în elaborarea planurilor de amenajare a teritoriului și de

urbanism, în conformitate cu dispozițiile legislației naționale și internaționale, cu orientările și cu prevederile strategiilor și ale programelor naționale, europene și globale pentru mediu și dezvoltare durabilă;

- Orientările și prevederile din planurile de amenajare a teritoriului și de urbanism se vor fundamenta pe o analiză complexă a relației mediu-dezvoltare, care va include evaluarea impactului acestora pe termen scurt, mediu și lung, în scopul promovării dezvoltării durabile;
- Stabilirea conținutului-cadru și aspectelor care vor fi tratate în analizele de evaluare a impactului asupra mediului, ca parte integrantă a planurilor de amenajare a teritoriului și de urbanism.

Hotărârea nr. 1076/2004 ajută la atingerea obiectivelor prevăzute în Directiva 97/11/CE din 1997-03-04 de modificare a Directivei 85/337/CEE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului și se corelează cu ODD9 Industrie, Inovație și Infrastructură și ODD 11: Orașe și Comunități Durabile.

Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului reglementează evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private care pot avea efecte semnificative asupra mediului având ca obiectiv specific: obligativitatea titularilor proiectelor să pregătească un raport privind impactul asupra mediului, urmat de consultări publice cu părțile direct și indirect interesate și examinarea de către autoritatea competentă a informațiilor prezentate în raport.

Acest obiectiv se corelează cu ODD9 Industrie, Inovație și Infrastructură, ODD 11: Orașe și Comunități Durabile și ODD17: Parteneriate pentru Realizarea Obiectivelor. Totodată, Legea nr. 292/2018 prin evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului prin "natura și amploarea emisiilor de gaze cu efect de seră - și vulnerabilitatea proiectului la schimbările climatice - tipurile de vulnerabilități identificate, cuantificarea tendințelor de amplificare a vulnerabilităților existente în contextul schimbărilor climatice" contribuie la ODD 1.5 prin implementarea evaluărilor de risc și vulnerabilitate, planuri financiare și sisteme tehnice pentru atenuarea efectelor dezastrelor favorizând reducerea expunerii și a vulnerabilității populației și creșterea rezilienței acestora, precum și la ODD 6.1, ODD 6.3, ODD 9, ODD 15 ce se corelează cu domeniile apă, energie și transporturi, respectiv biodiversitate.

Actele normative care adresează sistemele urbane vizează, în principal, mediul construit și amenajarea teritoriului și foarte puțin dezvoltarea urbană durabilă prin măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice. Întrucât orașele sunt sisteme complexe, este necesar ca legislația să includă măsuri care să urmărească și ODD 1.4. care sprijină creșterea accesibilității la locuințe sigure și la subvenții pentru asigurarea locuințelor din arealele vulnerabile; ODD 1.5 implementarea evaluărilor de risc și vulnerabilitate; reducerea expunerii și vulnerabilității populației aflate în situații vulnerabile și creșterea rezilienței acestora, ODD 2.4 prin care se pot susține dezvoltarea de programe care să sprijine agricultura urbană în vederea asigurării rezilienței alimentare în orașe prin implicarea diverselor tipuri de grupuri sociale, a asigurării de locuri de muncă verzi și a încurajării pieței locale; servicii de asistență pentru a sprijini dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare cu alimente în orașe; programe care să asigure practici durabile și reziliente de producție alimentară care să ajute la menținerea ecosistemelor, consolidarea capacității de adaptare la schimbările climatice și îmbunătățirea calității solului etc. (conform Anexei 3).

5. PROPUNERI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A STRUCTURII ȘI CADRULUI DE UTILIZARE A DOCUMENTELOR DE POLITICI PUBLICE

5.1. Prevederile noului cadru legislativ european

Uniunea Europeană are ambiția de deveni primul continent neutru climatic până în anul 2050 și de a construi o societate rezilientă, adaptată la impactul schimbărilor climatice. Acest obiectiv de neutralitate climatică este în centrul noului cadru legislativ propus prin adoptarea în anul 2019 a *Pactului Ecologic European* (European Green Deal), în acord cu prevederile Acordului de la Paris de limitare a creșterii temperaturii medii globale la pragul de 2°C comparativ cu perioada preindustrială și de continuare a eforturilor de limitare a creșterii la 1,5°C.

Pactul Ecologic European propune o foaie de parcurs, care să includă obiectivul de atingere a neutralității climatice în toate politicile și strategiile europene relevante, fie prin revizuirea unor documente existente sau propunerea altora noi. În acest sens, se remarcă o serie de strategii și documente legislative noi, integrate, precum:

- Adoptarea *Legii Europene a Climei* (2021), care a legiferat obiectivul de neutralitate climatică, precum și ținta intermediară de reducere ale emisiilor de gaze cu efect de seră corespunzătoare anului 2030 (reducerea cu cel puțin 55% a emisiilor comparativ cu nivelurile din anul 1990);
- *Planul pentru atingerea obiectivului pentru 2030 privind clima* (2030 Climate Target Plan), adoptat în anul 2020 – cuprinde o propunere de modificare a traiectoriei emisiilor actuale de gaze cu efect de seră cu 55% până în 2030 comparativ cu nivelul din 1990 și prevede un set de acțiuni necesare în toate sectoarele economice, avându-se în vedere transformarea sistemului energetic, inclusiv a clădirilor, a transporturilor și a industriei prin decarbonizarea acestora;
- *Pactul Climatic European* (2020) are scopul de a încuraja oamenii, comunitățile și organizațiile de a participa la acțiuni legate de climă și de a construi o Europă mai verde, de a facilita conectarea și schimbul de cunoștințe, învățarea legată de schimbările climatice, precum și dezvoltarea și implementarea unor soluții care să contribuie la adaptarea la schimbările climatice, diseminarea cunoștințelor legate de acțiuni climatice și conștientizarea privind schimbările climatice;
- *Noua Strategie a UE privind Adaptarea la Schimbările Climatice* a fost adoptată în anul 2021 având ca obiective îmbunătățirea cunoștințelor privind impactul schimbărilor climatice, intensificarea planificării adaptării și a evaluării riscurilor climatice, accelerarea măsurilor de adaptare și creșterea rezilienței la schimbările climatice;
- *Planul de Acțiune către o Poluare Zero pentru Aer, Apă și Sol* (2021) include viziunea Europei pentru 2050 privind poluarea zero, prevede reducerea poluării aerului, apei și solurilor la niveluri care să nu fie periculoase pentru sănătatea oamenilor și a ecosistemelor naturale, prin respectarea limitelor planetei noastre și prin crearea unui mediu lipsit de substanțe toxice și includerea prevenirii poluării în toate politicile relevante ale UE.

Întreaga societate și toate sectoarele de activitate au un rol important în atingerea obiectivului privind neutralitatea climatică, fiind prevăzute măsuri specifice de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de adaptare la schimbările climatice, iar statele membre ale UE au obligația de a transpune în propriul cadru legislativ prevederile noului cadru legislativ european.

În **sectorul energetic**, *Pactul Ecologic European (2019)* menționează o serie de măsuri specifice legate de decarbonizarea sistemului energetic prin creșterea eficienței energetice, dezvoltarea unui sector al energiei electrice care să se sprijine pe surse regenerabile; asigurarea furnizării energiei în mod sigur și la un preț convenabil; dezvoltarea unei piețe energetice integrate total, interconectate și digitalizate; planuri naționale revizuite în materie de energie și climă. Totodată, este necesar un program pentru gospodării, mai ales pentru cele care nu își permit să plătească pentru serviciile energetice esențiale, pentru renovarea locuințelor și creșterea eficienței energetice, precum și o infrastructură energetică inteligentă bazată pe soluții inovatoare (rețelele inteligente, rețelele de hidrogen sau captarea, stocarea și utilizarea dioxidului de carbon, stocarea energiei). Integrarea sistemului energetic, conform prevederilor *Strategiei UE pentru integrarea sistemului energetic (2020)* presupune un sistem energetic circular, axat pe eficiența energetică, o mai mare electrificare a sectoarelor de utilizare finală, utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu conținut scăzut de carbon, inclusiv a hidrogenului, un sistem „multidirecțional” în care consumatorii joacă un rol activ în aprovizionarea cu energie. Această strategie este completată de *Strategia pe bază de hidrogen pentru o Europă neutră din punct de vedere climatic (2021)* care se axează pe oportunitățile și măsurile necesare pentru extinderea utilizării hidrogenului într-un sistem integrat energetic, în care toate sectoarele să poată contribui la decarbonizare.

Agricultură și dezvoltare rurală. În cadrul Pactului Ecologic European sunt prevăzute o serie de măsuri precum: elaborarea unor politici alimentare durabile, o strategie europeană „De la fermă la consumator”, care să vizeze toate etapele lanțului alimentar; axe speciale de finanțare în politicile comune în domeniul agriculturii și al pescuitului care să contribuie la combaterea schimbărilor climatice; planurile strategice naționale pentru agricultură cu măsuri clare legate de mediu și climă; agricultura de precizie, agricultura ecologică, agroecologia, agrosilvicultura; încurajarea fermierilor de a adopta practici legate de gestionarea și stocarea carbonului în sol, gestionarea nutrienților în vederea ameliorării calității apei și a reducerii emisiilor; reducerea utilizării pesticidelor chimice, a îngrășămintelor și antibioticelor; creșterea suprafețelor ocupate de agricultura ecologică; reducerea impactului asupra mediului al sectoarelor prelucrării alimentelor și comerțului cu amănuntul prin adoptarea de măsuri referitoare la transportul, depozitarea, ambalarea alimentelor și la risipa alimentară; stimularea consumului de alimente durabile și promovarea unor alimente sănătoase și accesibile ca preț pentru toți consumatorii. *Politica Agricolă Comună* pentru perioada de finanțare viitoare (2023-2027) prevede măsuri specifice legate de combaterea efectelor schimbărilor climatice, precum și protejarea resurselor naturale, conservarea zonelor rurale și a peisajelor, sprijinirea fermierilor în vederea adaptării la schimbările climatice. Noua *Strategie „De la fermă la consumator” (Farm2Fork)* vizează măsuri legate de asigurarea securității alimentare și reducerea amprentei de mediu și climatice a sistemului alimentar al UE, dar și de protecție a mediului prin utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și a îngrășămintelor pentru a promova biodiversitatea, contribuind la atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la impactul acestora. Totodată, în *Noua Strategie UE privind solul (2021)* sunt prevăzute măsuri specifice de combatere a crizei climatice și a reducerii biodiversității prin măsuri de protejare a fertilității solului și de reducere a eroziunii, care contribuie la stocarea carbonului, protecția ecosistemelor și a biodiversității, pentru atingerea obiectivului de neutralitate din punct de vedere al degradării terenurilor până în 2030, dar și de reducere a contaminării solurilor.

Sectorul Biodiversitate. Ecosistemele și biodiversitatea sunt vizate de măsuri specifice în cadrul *Strategiei UE în domeniul Biodiversității pentru 2030* care se axează pe refacerea

ecosistemelor degradate, realizarea unei rețele coerente de zone protejate prin extinderea acoperirii zonelor terestre și maritime protejate, având la bază rețeaua Natura 2000; creșterea cooperării transfrontaliere în domeniul biodiversității, creșterea biodiversității în spațiul urban; politici integrate care să contribuie la conservarea și protecția biodiversității; monitorizarea și protecția pădurilor primare și seculare ale UE. În această direcție, *Planul UE de refacere a naturii* (refacerea ecosistemelor terestre și maritime) se întemeiază pe acțiuni legate de consolidarea cadrului juridic al UE pentru refacerea naturii; reintroducerea naturii pe terenurile agricole; remedierea artificializării terenurilor și refacerea ecosistemelor solului; mai multe păduri și îmbunătățirea sănătății și a rezilienței acestora; soluții reciproc avantajoase pentru producerea de energie; restabilirea stării ecologice bune a ecosistemelor marine; refacerea ecosistemelor de apă dulce; înverzirea zonelor urbane și periurbane; reducerea poluării și combaterea speciilor alogene invazive.

În mod specific, *Noua Strategie UE privind biodiversitatea pentru 2030* are ca obiectiv principal protejarea și refacerea naturii în UE, cel puțin prin:

- **promovarea unei rețele coerente de zone protejate** (propunând protejarea în mod legal a cel puțin 30% din suprafața terestră a UE și 30% din zona maritimă a UE), să protejeze cu strictețe cel puțin o treime din zonele protejate ale UE, inclusiv toate pădurile primare și seculare ale UE care încă mai există; să gestioneze în mod eficace toate zonele protejate, prin definirea unor obiective și măsuri de conservare clare și prin monitorizarea adecvată a acestora, inclusiv prin crearea de coridoare ecologice;

- **refacerea naturii: refacerea ecosistemelor terestre și maritime:** UE va propune un nou Plan european de refacere a naturii, întemeiat pe o propunere de obiective ale UE de refacere a naturii, obligatorii din punct de vedere juridic, solicitarea de garanții cu privire la tendințele de conservare și starea tuturor habitatelor și speciilor protejate de a nu se degrada până în 2030; reintroducerea naturii pe terenuri agricole; remedierea artificializării terenurilor și refacerea ecosistemelor solului; mai multe păduri și îmbunătățirea sănătății și rezilienței acestora; soluții reciproc avantajoase pentru producerea de energie din surse regenerabile; restabilirea stării ecologice bune a ecosistemelor marine, refacerea ecosistemelor de apă dulce, înverzirea zonelor urbane și periurbane, reducerea poluării, combaterea speciilor alogene invazive.

Cadrul politic european relevant pentru Sectorul Biodiversitate este completat de alte documente programatice, precum *Pactul Ecologic European* și *Noua Strategie UE privind adaptarea la schimbările climatice – Construirea unei Europe reziliente la schimbările climatice*.

Conform Pactului Ecologic European (PEE - *European Green Deal, 2019*) (COM(2019) 640 final), factorii determinanți ai schimbărilor climatice și ai declinului biodiversității sunt aceiași la nivel mondial și nu se limitează la frontierele naționale, precum: extracția resurselor și de prelucrarea materialelor, a combustibililor și a alimentelor; producția de alimente, care duce în continuare la poluarea aerului, a apei și a solului; politicile și practicile de pescuit etc. PEE oferă însă și soluții pentru **conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității**, punând accent asupra ecosistemelor care oferă servicii esențiale, precum hrană, apă dulce și aer curat, precum și adăpost.

Noua Strategie UE privind adaptarea la schimbările climatice – Construirea unei Europe reziliente la schimbările climatice (COM (2021) 82 final) promovează, printre pilonii pe care se constituie, **soluțiile bazate pe natură pentru adaptare**, considerând că ”punerea în aplicare a soluțiilor bazate pe natură la o scară mai mare ar spori reziliența la schimbările climatice și ar contribui la realizarea mai multor obiective ale Pactului Ecologic European”. Soluțiile bazate pe

natură sunt totodată esențiale pentru menținerea apei, oceanelor și a solurilor sănătoase. Este necesar ca la nivel european să fie mobilizate mai multe resurse și investiții în soluții bazate pe natură, pentru a genera beneficii în materie de adaptare, atenuare, reducere a riscului de dezastre, biodiversitate și sănătate. Noua Strategie privind adaptarea urmărește prin urmare să intensifice acțiunile la nivelul întregii economii și al întregii societăți pentru a ne aduce mai aproape de obiectivul privind reziliența la schimbările climatice pentru 2050 (neutralitatea climatică), sporind, în același timp, sinergiile cu alte domenii de acțiune, precum biodiversitatea.

Sectorul forestier reprezintă unul din sectoarele de bază pe care se sprijină viziunea UE de atingere a neutralității climatice, fiind elaborată în anul 2021 *Noua Strategie a UE pentru Păduri pentru 2030*, ce cuprinde măsuri specifice pentru sprijinirea funcțiilor socioeconomice ale pădurilor și stimularea bioeconomiei forestiere în limitele sustenabilității; protejarea, refacerea și extinderea pădurilor din UE pentru a combate schimbările climatice, a inversa declinul biodiversității și a garanta ecosisteme forestiere reziliente și multifuncționale; monitorizarea strategică, raportarea și colectarea de date privind pădurile; investiții în cercetare și inovare pentru îmbunătățirea cunoștințelor privind pădurile și un cadru adecvat de guvernanta a pădurilor.

Populația și sănătatea publică sunt vizate în cadrul politicilor UE în domeniul sănătății, precum *Decizia privind amenințările transfrontaliere grave la adresa sănătății* (2013) prin care statele membre să îi protejeze pe cetățeni împotriva posibilelor viitoare pandemii și a amenințărilor transfrontaliere grave cauzate de boli transmisibile, evenimente chimice, biologice sau de mediu, inclusiv cele asociate cu schimbările climatice. Totodată, *Mecanismul de protecție civilă al UE* consolidează cooperarea statelor în ceea ce privește răspunsul la evenimentele hidrologice și meteorologice extreme, cum ar fi inundațiile sau incendiile forestiere, având ca obiectiv sporirea atât a protecției cetățenilor împotriva dezastrelor, cât și gestionarea riscurilor emergente. Viziunea Comisiei Europene *EU4Health* (2021-2027) are în vedere consolidarea securității sănătății și pregătirea pentru viitoarele crize de sănătate, având măsuri specifice legate de combaterea impactului negativ al schimbărilor climatice și degradării factorilor de mediu asupra sănătății populației.

Sectorul transporturilor este orientat către asigurarea unei mobilități durabile și inteligente. Pactul Ecologic menționează că, pentru atingerea neutralității climatice, este necesară o reducere cu 90% a emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transporturi până în 2050 printr-o strategie pentru mobilitate durabilă și inteligentă, stimularea transportului multimodal pentru eficientizarea sistemului de transport, diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de sectorul aviației; sisteme inteligente de gestionare a traficului ca urmare a digitalizării; prețurile serviciilor de transport în acord cu impactul asupra mediului; extinderea sistemului european de comercializare a certificatelor de emisii la sectorul maritim și reducerea numărului de certificate alocate cu titlu gratuit companiilor aeriene; producția și utilizarea combustibililor alternativi durabili în domeniul transporturilor; măsuri pentru problema emisiilor, a congestiei urbane și îmbunătățirea transportului public în marile orașe; legislație referitoare la standardele de performanță privind emisiile de CO₂ pentru autoturisme și camioane; reglementarea accesului navelor poluate în porturile UE. În acest sens, *Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului* (2020) are ca element focal reducerea semnificativă a emisiilor, prin adoptarea la scară largă a soluțiilor de transport sustenabile, precum: creșterea numărului de vehicule cu emisii zero, creșterea numărului de orașe neutre climatic, creșterea utilizării traficului feroviar, mobilitate automatizată, o rețea europeană de transport multimodală,

măsuri specifice pentru transportul aerian și naval.

Sectorul turism și activități recreative este vizat în mod direct de *Strategia UE pentru turism durabil* (2021), în strânsă legătură cu promovarea mobilității durabile. În acest sens, sunt prevăzute măsuri specifice pentru utilizarea mijloacelor de transport sustenabile cu emisii scăzute și cu emisii zero, tranziția către combustibili mai ecologici; dezvoltarea unei infrastructuri de transport modernă, sigură și sustenabilă, pentru a facilita călătoriile în întreaga UE, promovarea turismului pe bicicletă în Europa. Totodată, Strategia subliniază importanța culturii și a patrimoniul cultural și necesitatea protejării acestuia inclusiv de impactul schimbărilor climatice. Industria turismului trebuie sprijinită pentru a pune în aplicare principiile economiei circulare, încurajând aprovizionarea cu produse neutre din punct de vedere climatic, utilizând energie curată, reducând utilizarea substanțelor chimice dăunătoare și a materialelor plastice de unică folosință, îmbunătățind eficiența energetică a clădirilor prin stimularea renovării parcului imobiliar turistic, punând în practică procese de reciclare a apelor pluviale și a apelor reziduale menajere, facilitând reciclarea și prevenind generarea de deșeuri.

Sistemul urban. Pactul Ecologic propune măsuri care să vizeze construirea, utilizarea și renovarea clădirilor precum: eficiența energetică, printr-un val al renovării clădirilor publice și private; respectarea legislației privind performanța energetică a clădirilor și o evaluare a strategiilor naționale de renovare pe termen lung ale statelor membre; posibilitatea includerii emisiilor generate de clădiri în sistemul european de comercializare a certificatelor de emisii; proiectarea clădirilor noi și a celor renovate în conformitate cu necesitățile economiei circulare care va permite sporirea digitalizării și a rezilienței la efectele schimbărilor climatice a parcului imobiliar. Totodată, *Noua Agendă Urbană a UE* (2016) promovează principiile sustenabilității în ceea ce privește dezvoltarea spațiului urban și creșterii rezilienței acestuia la schimbările climatice, prin faptul că stabilește standarde și principii pentru planificarea, construcția, dezvoltarea, managementul și îmbunătățirea zonelor urbane de-a lungul celor cinci piloni principali de implementare: politicile urbane naționale, legislația și reglementările urbane, planificarea și proiectarea urbană, economia locală și finanțele municipale și implementare locală. Transformarea digitală durabilă, inclusă explicit în inițiativa europeană *Living-in.eu (Modalitatea europeană de transformare digitală a orașelor și comunităților)* constituie o soluție importantă în sprijinirea orașelor și comunităților de a-și atinge obiectivele climatice, prin găsirea și implementarea unor soluții digitale care să includă abordări ale mobilității urbane inteligente, eficienței energetice, locuințe durabile, servicii publice digitale și guvernanta civică. Prin inițiativa *Noul Bauhaus European*, o modalitate culturală de transpunere a Pactului Ecologic, se are în vedere accelerarea transformării diferitelor sectoare economice, cum ar fi construcțiile și industria textilă, pentru a oferi tuturor cetățenilor acces la bunuri circulare cu emisii de carbon mai scăzute.

În ceea ce privește **educația și cercetarea**, în *Strategia europeană de cercetare pentru perioada 2020-2024* sunt prevăzute măsuri specifice legate de rolul cercetării și inovării în atingerea neutralității și rezilienței climatice a Europei până în 2050. Prin *Orizont Europa* (Horizon Europe), programul de cercetare și inovare al UE pentru perioada 2021-2027, sunt alocate 35% din cheltuielile pentru cercetări legate de problematica schimbărilor climatice, în cadrul celor 5 misiuni axate pe: refacerea mediului hidrologic perturbat, a mărilor și a oceanelor; orașe inteligente și neutre din punct de vedere climatic; acord privind refacerea și păstrarea calității solurilor în Europa; adaptarea la schimbările climatice împreună cu transformarea societății.

5.2. Concluzii și propuneri de îmbunătățire a cadrului legislativ

Se poate aprecia că încorporarea *acquis*-ului comunitar și aplicarea instrumentelor de lucru agreate la nivelul UE au constituit principalul motor al alinierii accelerate a României la măsurile și acțiunile din domeniul schimbărilor climatice.

Criza gazelor, apărută în semestrul al doilea al anului 2021, a evidențiat faptul că Europa a rămas în continuare dependentă de gazul rusesc și este necesară intensificarea eforturilor pentru creșterea eficienței de utilizare a energiei (Energy Efficiency First) și dezvoltarea proiectelor pe bază de surse regenerabile de energie, care susțin decarbonarea economiei.

În ciuda tuturor dificultăților, bilanțul ultimilor cinci ani de implementare a Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020, este pozitiv, demonstrând reziliența și sustenabilitatea opțiunilor strategice ale societății românești.

O majoritate largă a populației (89%) este de acord că în prezent suntem într-o perioadă de schimbări climatice (v. Raportul A3.2.). O mare parte a populației are preocupări față de problemele de mediu și este dispusă să participe la reducerea impactului schimbărilor climatice. Sunt create astfel premisele acceptării, responsabilizării și implicării cetățenilor în acțiuni legate de prevenirea și diminuarea impactului schimbărilor climatice.

Pe baza evaluării impactului actelor normative în domeniul schimbărilor climatice, realizată în capitolul 3, coroborat cu analiza acțiunilor și măsuri întreprinse pentru atingerea obiectivelor și țintelor de dezvoltare durabilă a politicilor publice, realizată în capitolul 4, în cele ce urmează vor fi prezentate propunerile de îmbunătățire a documentelor de politici publice pe direcția de acțiune adaptarea la schimbările climatice. Pentru fiecare domeniu în parte au fost identificate o serie de neajunsuri, precum și măsurile și acțiunile necesare a fi întreprinse pentru prevenirea și diminuarea impactului schimbărilor climatice.

5.2.1. Energie

ODD 1: Este necesară continuarea politicilor, programelor și intervențiilor orientate către consumatorul vulnerabil de energie.

Pentru reducerea costului cu utilitățile sunt necesare măsuri și acțiuni orientate în două direcții: prima se referă la eficientizarea lanțului de producere – transport /transformare – distribuție și furnizare, iar cea de-a doua se referă la măsurile necesare pentru reducerea consumurilor la utilizatorul final.

Situația din sistemul energetic european de la sfârșitul anului 2021, cu privirea la majorarea prețului la energie electrică și gaze naturale, care a influențat și funcționarea piețelor de energie din România, a scos în evidență o serie de vulnerabilități structurale și funcționale ale sistemului energetic național, în principal lipsa unităților de generare și ineficiența utilizării energiei pe tot lanțul respectiv, producere – transport /transformare – distribuție – consum.

De asemenea, un rol important în eficientizarea utilizării resurselor, îl are restructurarea sistemelor energetice și de încălzire a locuințelor (prin facilitarea încălzirii centralizate și controlul poluării, trecerea la gaze naturale și integrarea surselor regenerabile de energie).

În ceea ce privește reducerea consumului de energie al gospodăriilor, este necesară continuarea politicilor publice care au sprijinit înlocuirea aparatelor electrocasnice ineficiente, precum și a celor care contribuie la renovarea clădirilor.

Deoarece în prezent există mai multe categorii de ajutoare care se acordă, pentru o gestionare eficientă a informațiilor (în timp real) privind numărul de beneficiari și resursele financiare alocate / pe tip de ajutor, ar fi utilă implementarea unui instrument / aplicație, în care toți consumatorii vulnerabili să fie înscrși, după validarea criteriilor de eligibilitate.

ODD 4: Este necesară introducerea în programele școlare a elementelor de educație privind protecția mediului, inclusiv componenta de reducere a consumurilor, pentru a pregăti noile generații într-un mod mai deschis nevoilor actuale / viitoare ale societății.

ODD7: Este necesară susținerea în continuare a măsurilor pentru dezvoltarea rețelelor de distribuție, precum și a celor pentru instalarea unităților de producere distribuită a energiei electrice (panouri fotovoltaice) la consumatorii casnici izolați, fără acces la rețea.

Alte măsuri și acțiuni pot fi implementate prin proiectele din domeniul încălzirii și răcirii urbane și se referă la integrarea unităților de producere pe bază de surse de energie regenerabile în sistemele de termoficare.

ODD 9: În contextul unei industrializări durabile, este necesară continuarea acțiunilor pentru integrarea sistemului energetic european și pentru integrarea mai multor purtători de energie - dezvoltarea de noi infrastructuri sau reorientarea celor existente. De asemenea un rol important va avea dezvoltarea unei infrastructuri dedicate pentru stocare la scară largă și transportul de hidrogen pur.

ODD12: În sectorul energetic, asigurarea unor modele de consum și producție durabile poate fi realizată prin măsurile de îmbunătățire a guvernancei corporative a întreprinderilor în sectorul energiei, în sensul în care acestea adoptă rapoarte de sustenabilitate în care integrează informații privind progresul realizat.

ODD13. Adoptarea Strategiei energetice naționale 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 și a Strategiei Naționale a Hidrogenului, vor avea efecte directe și indirecte privind combaterea schimbărilor climatice și a impactului acestora.

5.2.2. Agricultură și dezvoltare rurală

Ordonanța 14/2010 pentru despăgubirea producătorilor agricoli și subvenționării primelor de asigurare, ca urmare a efectelor negative ale fenomenelor naturale și ale bolilor ar putea fi actualizată utilizând instrumente precum: constituirea de fonduri economice pentru agricultură pe regiuni/comunități, monitorizarea și evaluarea politicii agricole comune (PAC) prin preluare de informații comparabile, actualizate și fiabile cu privire la situația economică a agriculturii din România, privind îmbunătățirea venitului agricol pentru fermieri. Fondurile agricole dedicate reprezintă un instrument de bază pentru analiza situației economice a agriculturii unei țări, cu condiția ca acestea să fie întocmite pe baza unui singur set de principii.

Se recomandă a fi revizuită Hotărârea nr. 557 din 3 august 2016 privind managementul tipurilor de risc, cu măsuri de îmbunătățire a reducerii riscului la dezastre și consolidarea rezilienței la nivel local și regional, îmbunătățirea capacității autorităților locale de a aborda riscurile la dezastre prin creșterea gradului de conștientizare, implementarea instrumentelor și analiza riscurilor⁸. Strategia UE de adaptare la schimbările climatice, include obiective care urmăresc creșterea capacității de răspuns, prevenire și limitare a impactului riscurilor determinate de schimbările climatice.⁹

⁸ <https://sustainabledevelopment.un.org/partnership/?p=31784>

⁹ https://ec.europa.eu/clima/eu-action/adaptation-climate-change/eu-adaptation-strategy_en

Prevederile legislative din Hotărârea de Guvern nr. 1.186 din 13 ianuarie 2015 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, pot fi actualizate cu recomandări privind desfășurarea unor programe și proiecte în domeniul schimbărilor climatice, care implica participarea unor instituții, cooperarea transfrontalieră, dezvoltare și transfer de tehnologii și cunoștințe în scopul dezvoltării durabile¹⁰.

În vederea îndeplinirii obiectivelor menționate în Ordinul nr. 152 din 18.05.2017 pentru aprobarea unor măsuri în scopul stimulării creșterii suprafețelor agricole care se irigă, se propune creșterea gradului de conștientizare a factorilor de decizie din sectorul agricol cu privire la interconexiunea dintre resursele de apă și agricultură și a importanței unei abordări multisectoriale pentru îmbunătățirea managementului apei în agricultură. De asemenea, sunt necesare promovarea schimburilor de experiență (ex. workshop-uri) între părțile interesate prin care fermierii pot împărtăși exemple de bune practici în vederea îmbunătățirii managementului apei în agricultură—prin cercetare, inovare și investiții.¹¹

• Ordinul nr. 97/63/2020, pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice, poate fi actualizat cu dispoziții din Directiva Cadru a Uniunii Europene privind Apa care tratează și aspectele cantitative legate de problemele deficitului de apă. *Programul Comun de Management Integrat al secetei al WMO (World Meteorological Organization) și GWP CEE (Global Water Partnership Central and Eastern Europe)* a dezvoltat direcții specifice pentru dezvoltarea Planului de Management Integrat al Secetei. Corelarea pregătirii planurilor de management al secetei cu planurile de management al bazinelor hidrografice poate avea un efect sinergic în atingerea obiectivelor de mediu.

O conexiune directă cu politica UE în domeniul apei poate facilita dezvoltarea politicii naționale privind combaterea fenomenului de secetă, bazată pe principiile reducerii riscurilor și implementarea îmbunătățită a Directivei-cadru a UE privind Apa. De asemenea, Politica Agricolă Comună Europeană (PAC) poate furniza o perspectivă agricolă a deficitului de apă și a secetei, deși are implicații și în privința managementului apei.¹²

5.2.3. Biodiversitate

În urma analizării cadrului legislativ și de politici din domeniul Biodiversității (a se vedea analiza prezentată în cuprinsul Cap. 3), se pot concluziona următoarele:

- Domeniul Biodiversitate, deși are un aport semnificativ în ceea ce privește creșterea rezilienței societății și a economiei naționale la efectele schimbărilor climatice, contribuind atât la atenuarea efectelor schimbărilor climatice (*mitigation*), cât și la adaptarea la efectele schimbărilor climatice, conține, din perspectiva cadrului legislativ și de politici, precum și a măsurilor de implementare, prea puține instrumente care să permită utilizarea soluțiilor oferite de natură (*Nature-Based Solutions*, Servicii ecosistemice etc.) în beneficiul reciproc al oamenilor, societății și naturii;
- Este necesară realizarea de studii și cercetări care să aprofundeze soluțiile oferite de natură în vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice, pentru a putea fundamenta ulterior

¹⁰ Climate Change Adaptation in Eastern Europe: Managing Risks and Building ... - Google Books

¹¹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/644216/EPRS_BRI\(2019\)644216_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/644216/EPRS_BRI(2019)644216_EN.pdf)

¹² <https://www.gwp.org/en/GWP-CEE/WE-ACT/news/2020/revision-of-the-eu-policy-instruments-related-to-drought-and-water-scarcity-mitigation/>

noul cadru legislativ actualizat;

- Legislația în domeniul biodiversității, din perspectiva adaptării la efectele schimbărilor climatice și a contribuției acestui sector la adaptare, respectiv atenuarea efectelor schimbărilor climatice, se află doar la un stadiu incipient, deși la nivel european și internațional există dezvoltări semnificative în această direcție;
- Este necesară o mai bună colaborare și corelare a măsurilor la nivel interinstituțional și intersectorial, la nivel național și local, pentru a evita alte suprapuneri sau lipsă de coerență ori vid legislativ.

Prin urmare, cadrul legislativ și de politici din acest domeniu se poate îmbunătăți cel puțin prin:

- Promovarea unei Strategii naționale privind Biodiversitatea și a unui Plan național de acțiune corelate cu noile dezvoltări la nivel internațional și european în domeniu (Convenția Națiunilor Unite privind Biodiversitatea, Noua Strategie UE privind adaptarea la schimbările climatice, Noua Strategie UE privind Biodiversitatea 2030, noile orientări privind biodiversitatea adoptate sub egida Convenției-Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice ori a Convenției Națiunilor Unite privind Combaterea Deșertificării etc.);
- Noua Strategie națională va trebui să integreze conceptele și liniile directoare privind, cel puțin: promovarea unei rețele coerente de zone protejate și refacerea naturii / refacerea ecosistemelor terestre și maritime, în linie cu obiectivele prevăzute în cuprinsul Noii Strategii Europene pentru Biodiversitate pentru 2030;
- Consolidarea sinergiilor în reglementare și punere în aplicare cu alte domenii conexe, precum silvicultură, agricultură etc., în vederea asigurării, spre exemplu, a protecției stricte a tuturor pădurilor seculare și primare încă existente;
- Integrarea aspectelor privind biodiversitatea în procesul de luare a deciziilor la toate nivelurile, atât în sectorul public, cât și în sectorul privat, promovându-se astfel soluțiile bazate pe natură (Nature-Based Solutions), serviciile ecosistemice, managementul ariilor naturale care să fie orientat către adaptarea la schimbările climatice;
- Preluarea măsurilor rămase la stadiul de neimplementare prevăzute de către SNSC și PNASC – componenta de biodiversitate, în formă actualizată, în noua Strategie națională și Plan de acțiune privind Biodiversitatea;
- Analiza și restructurarea cadrului instituțional în vederea alocării clare a tuturor responsabilităților și atribuțiilor specifice autorităților publice centrale (și locale) cu competență materială în domeniul managementului ariilor naturale protejate, în vederea eliminării discrepanțelor ori a vidului de asumare a responsabilității instituționale, așa cum au fost evidențiate în cuprinsul Cap. 3;

Rezolvarea tuturor situațiilor / măsurilor care nu au fost preluate / sau au fost preluate parțial în legislația de specialitate, așa cum au fost reliefate în cuprinsul Cap. 3.

5.2.4. Resursele de apă

Cadrul legislativ din acest domeniu se poate îmbunătăți prin dezvoltarea unei Strategii naționale de combatere a secetei prin intermediul căreia să fie identificate prioritățile și acțiunile necesare a fi implementate pe un orizont de timp mediu și lung.

În același timp, Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu

și lung, în forma revizuită, va trebui să integreze în viitor conceptele și liniile directoare stabilite la nivelul CE, care pun accent pe protecția mediului înconjurător, adaptarea la schimbările climatice, etc. În același timp, deși documentele legislative stabilesc obiective comune în domeniul managementului resurselor de apă pentru diferite Ministere și Instituții subordonate, este necesară conlucrarea mai activă și din perspectiva implementării și dezvoltării acestor relații de comunicare / lucru în comun. În acest sens ar fi utilă dezvoltarea de grupuri de lucru cu tematici specifice.

5.2.5. Silvicultură

Cadrul normativ și strategic actual al sectorului oferă premisele generale pentru dezvoltare sustenabilă. Rămân însă de actualitate problemele legate de armonizarea generală în raport cu alte sectoare și cele legate de finanțarea de programe corespunzătoare pentru implementarea operațională a politicilor de susținere și dezvoltare. Importanța sectorului forestier în contextul schimbărilor climatice nu trebuie să rămână la stadiul de inițiativă. Trebuie dezvoltate sau îmbunătățite mecanismele necesare (inclusiv de natură normativă) pentru problemele curente cum ar fi (nelimitativ):

- Controlul și monitorizarea resurselor forestiere;
- Extinderea fondului forestier și găsirea de soluții inovative de tranziție adaptate a speciilor;
- Dezvoltarea infrastructurii și logisticii forestiere;
- Creșterea și susținerea rolului sectorului în dezvoltarea sustenabilă a economiei rurale.

5.2.6. Sănătate publică

Sectorul Sănătate publică, conform Tratatului de la Lisabona, este, în principal, în responsabilitatea statelor membre. Prin urmare, politica Uniunii Europene (UE) în domeniul sănătății a servit la completarea politicilor naționale și la asigurarea protecției sănătății în toate politicile UE. Comisia Europeană a propus o nouă viziune EU4Health pentru perioada 2021-2027, pentru a consolida securitatea sănătății și a pregăti Uniunea Europeană pentru viitoarele crize de sănătate, contribuind, printre altele, la combaterea impactului negativ asupra sănătății umane al schimbărilor climatice și al degradării mediului. În plus, propunerea Comisiei Europene privind o Uniune Europeană a Sănătății vizează o îmbunătățire a coordonării în fața amenințărilor transfrontaliere grave, inclusiv a celor asociate condițiilor de mediu și climatice. La nivel european sunt relevante conceptele de tip One Health și Ecohealth (eco-sănătate). Conceptul One Health recunoaște că sănătatea umană este strâns legată de sănătatea animalelor și a mediului. De exemplu, hrana pentru animale, hrana pentru oameni, sănătatea animală și umană și contaminarea mediului sunt strâns legate. Eco-sănătatea este un domeniu de cercetare, educație și practică care adoptă abordări sistemice pentru a promova îmbunătățiri în sănătatea oamenilor, animalelor și ecosistemelor în contextul interacțiunilor sociale și ecologice.

În acest context, *legislația* din România și *Strategia națională a sănătății 2021-2027*, în curs de actualizare, ar trebui să ia în considerare impactul condițiilor de mediu și climă asupra sănătății publice prin abordările de tip One Health și Ecohealth (eco-sănătate), luând în considerare evaluarea cantitativă a tuturor hazardurilor, impacturilor și riscurilor relevante și identificând măsuri de limitare ale acestora, în condițiile unei dezvoltări generale durabile, decuplate de carbon. În plus, evaluarea amprentei de carbon cu scopul reducerii sale la minimum ar trebui realizată pentru orice măsură propusă pentru aplicarea în practică, pe scară largă, în cadrul strategiei și planurilor de acțiune sau pentru infrastructura specifică existentă și proiectată pentru viitor.

De asemenea, se recomandă ca la elaborarea celor 5 *Masterplanuri regionale de servicii de sănătate* și la actualizarea *Planurilor regionale de servicii de sănătate*, prevăzute în noua *Strategie*, obiectivele și măsurile propuse pentru organizarea rețelelor regionale de servicii de sănătate să țină cont de factorii locali de climă și mediu și de riscurile asociate, din perspectiva abordărilor One Health și Ecohealth.

În ceea ce privește legislația specifică, este recomandată revizuirea *Ordinului nr. 1168/23.06.2008* privind acțiunile anticaniculă cu o actualizare a indicatorilor urmăriți la monitorizarea și evaluarea planurilor pentru implementarea măsurilor necesare intervenției rapide în cazul apariției perioadelor cu temperaturi extreme (inclusiv prin evaluarea amprentei de carbon asociate), a nivelurilor de alertă în funcție de codurile meteorologice actuale și a îmbunătățirii măsurilor deja adoptate. Se recomandă, de asemenea, introducerea în definirea nivelurilor de alertă, pe lângă temperatura aerului existentă deja, a altor indicatori (precum rata estimată a mortalității atribuibile stresului termic, indicele de confort termic, umiditatea atmosferică, etc). Actualizarea *Ordinului nr. 1168/23.06.2008* ar trebui realizată cu implicarea tuturor structurilor și instituțiilor locale și centrale ale Ministerului Sănătății prin direcțiile sale de specialitate (direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, serviciile județene de ambulanță) și prin furnizorii de servicii medicale. În acest context, se recomandă și implicarea altor ministere (Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerul Afacerilor Interne prin Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) și agenții naționale relevante (Agenția Națională pentru Mediu și Administrația Națională de Meteorologie), precum și a organizațiilor neguvernamentale interesate de îmbunătățirea factorilor de mediu ce pot influența starea de sănătate a populației.

Similar *Ordinului nr. 1168/23.06.2008* privind acțiunile anticaniculă se recomandă elaborarea unor *noi prevederi legislative* care să vizeze acțiuni menite să combată efectele unor epidemii favorizate de factori de mediu sau climatici predictibili, precum epidemiile de boli transmise de unii vectori de agenți patogeni (e.g., infecții West Nile, febra denga, infecții Lyme) și cele transmise prin apă și alimente, în acord cu abordările de tip One Health și Ecohealth. Elaborarea acestor prevederi legislative ar trebui realizată cu implicarea Ministerului Sănătății (prin Institutul Național de Sănătate Publică), Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (prin Agenția Națională pentru Mediu și prin Administrația Națională de Meteorologie), Ministerului de Interne (prin Inspectoratul General pentru Situații de Urgență).

De asemenea, se recomandată revizuirea *Registrului național al riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu (ReSanMed)*, înființat prin *Hotărârea nr. 83 din 15 februarie 2019*, ca suport al activităților prevăzute în *Hotărârea Guvernului nr. 557/2016* privind managementul tipurilor de risc. Revizuirea propusă implică adăugarea de indicatori cel puțin anuali, de tipul mortalității atribuibile valurilor de frig și de căldură și concentrațiilor diferiților poluanți monitorizați în rețeaua națională. De asemenea, e recomandată armonizarea acestui registru cu Observatorul european pentru sănătate și climă prin colectarea de date și introducerea unor indicatori de tipul celor propuși la nivel european¹³, dar detaliați la nivelul regiunilor României. Revizuirea ReSanMed ar trebui realizată cu implicarea Ministerului Sănătății prin Institutul Național de Sănătate Publică, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor prin Agenția Națională pentru Mediu și prin Administrația Națională de Meteorologie.

Prevederile legislative actuale în domeniul riscurilor asupra sănătății publice cauzate de factorii climatici și de mediu sunt, în general, fragmentate, nearmonizate, incomplete și

¹³ https://climate-adapt.eea.europa.eu/observatory/evidence/indicators_intro

neactualizate conform celei mai bune cunoașteri științifice disponibile în prezent. Aceste prevederi legislative trebuie revizuite și actualizate folosind cunoașterea științifică actualizată, în concordanță cu prevederile legislative relevante ce vizează celelalte sectoare socio-economice, pentru o mai bună coordonare a acțiunilor climatice ale Ministerului Sănătății cu celelalte ministere relevante și mai ales cu Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor. Pe de altă parte, o parte din obiectivele asumate pentru perioada 2016-2020 prin *Strategiile naționale și actele legislative* relevante nu au fost îndeplinite sau realizarea lor a fost parțială în perioada analizată (e.g. Anexa cu obiectivele Planului Național de Adaptare 2016-2020). În acest context este nevoie de prevederi legislative care să responsabilizeze punerea în practică a legislației revizuite și actualizate.

5.2.7. Transporturi

HOTĂRÂRE nr. 877 din 09 noiembrie 2018 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru dezvoltare durabilă - Orizonturi 2013-2020-2030

În vederea îndeplinirii obiectivelor menționate în Hotărârea de Guvern, numărul 877 emisă la data de 09 noiembrie 2018, în urma analizei impactului acestui act normativ, se propun următoarele măsuri :

- impunerea în cadrul legislativ a unor acțiuni menite să accelereze procesul de tranziție către adoptarea formelor de transport ce au ca sursă de alimentare, energia regenerabilă;
- accelerarea procesului de eliminare din exploatare a vehiculelor care nu corespund standardelor UE;
- generarea unui cadru legislativ menit să accelereze adoptarea de mijloace de transport în comun cu propulsie alternativă, prin intermediul unor stimulente financiare;
- impunerea unor limite ale consumurilor specifice de materiale și energie, prin gestiunea eficientă a volumelor transportate;
- accelerarea procesului de electrificare a parcului auto, prin impunerea unor scutiri de taxe pentru vehiculele electrice;
- stimularea adoptării transportului în comun prin mijloace economice.

HOTĂRÂRE pentru modificarea și completarea HG nr. 666/2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României

În vederea îndeplinirii obiectivelor menționate în Hotărârea de Guvern nr. 666/2016, în urma analizei impactului acestui act normativ, se propun următoarele măsuri :

- accelerarea procesului de investiții în dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de transporturi;
- impunerea realizării unei evaluări, cu scopul de a obține o dimensiune cu privire la progresul înregistrat în procesul de modernizare și reabilitare a rețelelor de transport;
- generarea unui cadru economic menit să stimuleze dezvoltarea infrastructurii.

5.2.8. Turism și activități recreative

La nivelul Uniunii Europene, politica referitoare la Turism și activități recreative a stat la baza formulării și completării politicilor naționale.

Politica UE urmărește menținerea poziției Europei ca destinație lider, maximizând în același timp contribuția industriei turistice la creștere și ocuparea forței de muncă și promovând cooperarea între țările UE, în special prin schimbul de bune practice. Principalele provocări sunt legate de:

- securitate și siguranță - securitate de mediu, politică și socială; siguranța alimentelor și a cazării și amenințările de durabilitate socio-culturală;

- competitivitate economică - sezonabilitate, sarcini administrative și de reglementare, impozitare legată de turism, dificultate în găsirea și păstrarea personalului calificat;
- tehnologic – ținerea la curent cu evoluțiile IT cauzate de globalizarea informațiilor și progresele tehnologice (instrumente informatice pentru rezervarea vacanțelor, rețelele de socializare care oferă consiliere privind serviciile turistice etc.);
- piețe și concurență - cerere în creștere pentru experiențe personalizate, produse noi, concurență în creștere din alte destinații din UE.

Până în prezent, Comisia a pus în aplicare cu succes majoritatea acțiunilor prevăzute în Comunicarea UE - *Europa, destinația turistică nr. 1 din lume – un nou cadru politic pentru turismul în Europa*, concentrându-se pe următoarele priorități: creșterea cererii de turism, din interiorul UE și dincolo de aceasta; îmbunătățirea gamei de produse și servicii turistice oferite; îmbunătățirea calității turismului, sustenabilitatea, accesibilitatea, competențele și utilizarea TIC; consolidarea bazei de cunoștințe socio-economice a sectorului; promovarea Europei ca destinație unică; integrarea turismului în alte politici ale UE.

Pe de altă parte, menținerea „supremației” ca principală destinație turistică din lume depinde și de capacitatea UE de a asigura fluxurile turistice de-a lungul timpului într-un mod durabil, prin: reducerea producției de deșeurile de servicii de turism; consumul rațional al resurselor naturale și promovarea eco-eficienței; monitorizarea și gestionarea zonelor/perioadelor de suprasolicitare turistică; reducerea poluării transporturilor și promovarea eficienței a mobilității; soluții inovatoare pentru mobilitatea inteligentă a turiștilor; conștientizarea turiștilor ridicându-se la un comportament mai responsabil; adoptarea certificărilor de mediu de către întregul sector turistic și îmbunătățirea vizibilității acestora printre consumatori.

Actele normative naționale referitoare la activitatea turistică prevăd într-o măsură mai mică sau mai mare măsuri specifice de adaptare la schimbările climatice. În general, actele cu caracter transsectorial cuprind măsuri de adaptare la schimbările climatice, în timp ce cele referitoare strict la turism prevăd doar tangențial aceste aspect. Excepție fac legile care se referă la utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, gospodărirea integrată a zonei costiere, ratificarea Protocolului privind turismul durabil.

Legea 275 din 23 noiembrie 2018 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România și Legea 190 din 26 mai 2009 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național. Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice ar trebui revizuite, astfel încât să cuprindă și o serie de măsuri referitoare la dezvoltarea destinațiilor turistice mai puțin dependente de schimbările climatice; adaptarea și protejarea infrastructurii turismului de litoral la schimbările climatice; adaptarea politicii naționale de marketing și comunicare în domeniul turismului la schimbările globale în ceea ce privește cererea turistică; măsuri de adaptare la schimbările climatice a furnizorilor de servicii turistice; investiția în activități turistice alternative cu impact minim asupra resurselor naturale.

În privința derulării Programului național de dezvoltare a turismului «Schi în România» trebuie avut în vedere faptul că zonele montane sunt sensibile la schimbările climatice. Implicațiile schimbărilor climatice pot fi observate, de exemplu, în mai puțină zăpadă. Reducerea stratului de zăpadă în viitor amenință industria turismului de iarnă din zonele montane. Condițiile bune de zăpadă sunt o necesitate, deși aceasta nu este singura condiție pentru ca o companie de transport pe cablu să fie viabilă din punct de vedere financiar. Fără zăpadă suficientă, turismul de iarnă profitabil va fi cu greu posibil. Este nevoie să existe suficientă zăpadă la momentul potrivit și în special în

timpul sărbătorilor de Crăciun/Anul Nou.

Este nevoie ca reprezentanții turismului la nivel politic să se adapteze pe termen scurt la schimbările climatice prognozate. Experiențele cu ierni cu deficit de zăpadă le-au arătat dependența de climă. Clima constituie o resursă cheie și o condiție-cadru.

Deși schimbările climatice ar putea intensifica problemele care există deja în zonele de schi la altitudini mai mici și ar putea accelera schimbările structurale din sector, majoritatea stațiunilor de schi de la altitudini medii și mari vor fi mai puțin afectate.

Întrucât schimbările climatice reprezintă o dezvoltare pe termen relativ lung în comparație cu alte tendințe în domeniul turism, managerii din turism și turiștii vor avea toate oportunitățile de a se adapta la diferitele constrângeri și de a adopta strategiile și măsurile corespunzătoare. Una dintre cele mai cunoscute măsuri în lupta împotriva iernilor cu deficit de zăpadă este construirea de instalații de zăpadă artificială dar acestea presupun costuri ridicate și consum de energie și apă.

Clima afectează direct turismul bazat pe resursele naturale, limitând momentul în care pot avea loc activități specifice de recreere și turism. Schimbările climatice viitoare pot afecta prezența și valoarea factorilor naturali de cură (ape minerale, nămol, lacuri terapeutice, saline, bioclimat etc.) din punct de vedere calitativ și cantitativ. Hotărârea nr. 852 din 13 august 2008 privind aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice ar putea fi revizuită în privința punctajului minim pentru atestarea localitatilor ca stațiune de interes național sau local.

Legislația referitoare la protejarea patrimoniului cultural național are în vedere o acțiune de instituire de măsuri speciale de protecție pentru monumentele istorice dar nu și din perspectiva adaptării la schimbările climatice printre care și protecția obiectivelor economice împotriva inundațiilor și fenomenelor periculoase.

De asemenea, strategiile aprobate prin HG-uri au în vedere o serie de măsuri, însă și acestea necesită o serie de revizuirii. Un aspect important care era precizat în momentul elaborării Master Planului pentru turismul național al României 2007 - 2026 este acela că 'principalul aspect care trebuie tratat este neimplementarea legislației. În prezent nu există resursele necesare pentru implementarea și aplicarea legislației. Master Planul include un capitol referitor la impactul asupra mediului, unde sunt evidențiate o serie de aspecte, însă măsurile de adaptare a turismului la schimbările climatice sunt evidențiate tangențial la sfârșitul unor subcapitole și au în vedere, în principal, măsuri prioritare de îmbunătățire a protecției mediului cu impact direct asupra acestei activități. În același timp, este necesară revizuirea Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear care ar trebui să includă o serie de măsuri referitoare la adaptarea și protejarea infrastructurii pentru turism balnear la schimbările climatice; planificarea pe termen lung în cazul stațiunilor balneare montane sezoniere. Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România, 2019-2029 are în vedere în principal păstrarea nealterată a elementelor naturale. Pentru realizarea acestui deziderat, este nevoie de constituirea unor mecanisme de finanțare a administrării ariilor naturale protejate și a destinațiilor de ecoturism și totodată constituirea unor fonduri financiare suplimentare care să susțină activitățile de conservare, fonduri create prin participarea activă a turiștilor și a agenților economici din cadrul destinațiilor. De asemenea, este nevoie de adoptarea unor politici de mediu la nivelul destinațiilor care să încurajeze practicile verzi și să realizeze un control mai strict asupra activităților cu efect negativ asupra ariilor naturale protejate și a întregii destinații. Totodată, ar trebui prevăzute regulamente cu privire la transportul turistic din cadrul destinațiilor, promovarea mijloacelor alternative de transport și a transportului în comun, dar și extinderea formelor de protecție și pază. În plus, implementarea unei tehnici de management al vizitatorilor și introducerea

acestea în planul de management al ariei naturale protejate, va conduce la o planificare mai eficientă a vizitării și la protejarea naturii.

O măsură care ar trebui adoptată în legislația turistică se referă la includerea consultării între sectorul public și cel privat în luarea deciziilor privind dezvoltarea activităților turistice, consultare care este practic inexistentă în prezent. O altă măsură care ar putea fi prevăzută ar fi acordarea de mijloace financiare de către stat pentru acțiuni de adaptare a turismului la schimbările climatice.

5.2.9. Sisteme urbane

Deși nu există un cadru general specific care să ghideze dezvoltarea orașelor din România, există o serie de legi, strategii și planuri care sprijină sau influențează dezvoltarea urbană. Cele mai importante legi ce au legătură directă cu domeniul sisteme urbane (Legea 350/2001, Legea 351/2001), care deși vizează aspecte esențiale legate de construcții, clădiri și amenajarea teritoriului, nu prevăd reglementări în acord cu măsurile propuse în documentele strategice existente la nivel European ce vizează adaptarea orașelor la efectele schimbărilor climatice. Astfel, acestea ar trebui revizuite, astfel încât să cuprindă și o serie de măsuri referitoare la: *îmbunătățirea performanței termice a clădirilor; îmbunătățirea performanțelor în domeniul transportului urban; programe de educare, informare și conștientizare a populației; creșterea suprafețelor de spații verzi*. Aceste măsuri se regăsesc fragmentat în legile ce vizează domeniile conexe sistemelor urbane (energie, transporturi). Protejarea orașelor împotriva hazardelor naturale și diminuarea riscurilor generate de schimbările climatice se regăsește în Legea 351/2001 prin elaborarea hărților de hazard/risc în vederea prevenirii dezastrelor naturale sau industriale. Aceste măsuri ar trebui să se regăsească și în Strategia de dezvoltare teritorială a României. Strategia include doar referiri la riscurile seismice, arhitectură, poluare și dezvoltarea spațiilor verzi, nu și la riscurile climatice. Ar trebui adăugate referiri legate de riscurile climatice și impactul potențial al acestora asupra mediului și comunităților umane în acord cu Agenda teritorială a Uniunii Europene 2030 (recent revizuită), care include o prioritate ce se referă la o *Europă verde*.

Legea 351/2001 vizează și utilizarea eficientă a terenurilor, în acord cu funcțiunile urbanistice adecvate și de extinderea controlată a zonelor construite prin limitarea și controlul fenomenului de expansiune urbană. Aceste măsuri ar trebui extinse pentru a contribui la *creșterea suprafețelor de spații verzi* în mediul urban și periurban pentru creșterea confortului termic în timpul valurilor de căldură și de limitare a extinderii arealului de manifestare a insulei de căldură urbană. O măsură în acest sens se regăsește în Legea 351/2001 prin extinderea și înființarea de centuri sau zone verzi în jurul Capitalei României și al municipiilor de rangul I și II. Acestea ar trebui extinse și prin adăugarea componentei albastre (areale albastre-verzi conform ODD 11.7, ODD 11b) la nivelul sistemelor urbane aflate în areale vulnerabile la fenomene climatice extreme.

Ca urmare, legislația planificării urbane nu acoperă toate tipurile de infrastructuri verzi urbane. În acest sens, se recomandă revizuirea Legii 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților în ceea ce privește stimularea protecției, conservării și extinderii spațiilor verzi în intravilanul localităților. Legea ar trebui să contribuie și la extinderea și diversificarea tipurilor de infrastructuri verzi (ex. acoperișuri verzi, grădini urbane) și reabilitarea spațiilor verzi existente, de recreere și creșterea accesibilității la acestea (conform ODD 11.7, ODD 15.3, ODD 15.5). La acestea se adaugă și pădurile urbane și periurbane, precum și centurile verzi ale localităților și marilor orașe ar trebui să reprezinte o prioritate. Pe lângă faptul că reprezintă o sursă naturală de stocare a carbonului, acestea contribuie și la limitarea și controlul fenomenului de

expansiune urbană și de limitare a extinderii arealului de manifestare a insulei de căldură urbană.

Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului include și impactul legat de efectele legate de schimbările climatice, emisiile de gaze cu efect de seră și evaluarea vulnerabilităților potențiale. Aceste aspecte ar putea fi mai explicite și mai detaliate în acord cu ODD 11 Orașe și Comunități Durabile, dar și cu ODD 1.5, ODD 6.1, ODD 6.3, ODD 9, ODD 15 care se corelează cu domeniile apă, energie și transporturi, respectiv biodiversitate.

Domeniul sisteme urbane este complex, iar orașele reprezintă medii cheie în lupta pentru combaterea schimbărilor climatice. Ca urmare, la nivel național, legislația aplicabilă în acest domeniu este fragmentată (legi directe și conexe, fiecare cuprinzând și articole care abordează problema schimbărilor climatice în procesul de dezvoltare a sistemelor urbane) și acoperă mai multe domenii care contribuie la degradarea mediului urban și la intensificarea efectelor legate de schimbările climatice, în special energia și transporturile. Pentru a îndeplini țintele principalelor ODD-uri și a sprijini și facilita tranziția către orașe inteligente, neutre din punctul de vedere al emisiilor de dioxid de carbon și verzi ar fi necesară o uniformizare și integrare a actelor normative care se referă la sistemele urbane în complexitatea lor, ar fi utilă o strategie urbană națională, care, pe lângă o abordare integrată pot contribui și la identificarea și completarea lacunelor existente. Totodată, este necesar ca toate orașele să elaboreze Planuri de Acțiune privind Adaptarea la Schimbările Climatice care să vizeze sectoare cheie precum: energia și clădirile, mobilitatea durabilă, planificarea urbană și infrastructură verde ecologică, deșeurile, apa.

5.3. Recomandări

Cadrul legislativ național relevant și aplicabil schimbărilor climatice este foarte complex și reflectă, în mare parte, angajamentele europene și internaționale asumate de România. În acest context, analiza pe sectoare prezentată în cadrul subcapitolului 5.2., evidențiază propuneri de măsuri și acțiuni necesare pentru reducerea impactului schimbărilor climatice asupra sectoarelor vulnerabile și adaptarea mediului natural și socio-economic la evoluția climatului în viitoarele decenii.

Analiza realizată în cadrul prezentului raport, a avut ca principală limitare accesul la date și informații integrate privind progresul măsurilor și acțiunilor implementate (resurse consumate și grad de îndeplinire), ce țin de activitatea mai multor instituții.

În urma evaluării impactului actelor normative în vigoare (Anexa 2), în perspectiva adoptării noii Strategii naționale de adaptare în domeniul schimbărilor climatice (SNASC) și a Planului de acțiune (PNASC), pentru a putea monitoriza eficient și raporta cu acuratețe acțiunile și progresele realizate în diferite sectoare și domenii de interes se recomandă:

- 1) dezbateră inter-ministerială, inter-sectorială și la diferite niveluri decizionale și teritoriale încă din etapa de elaborare a SNASC, pentru evitarea suprapunerilor, definierea clară a responsabilităților, și asumarea acestora la nivelul fiecărui minister și a fiecărei structuri responsabile în parte, astfel încât să fie asigurată eficacitatea implementării măsurilor și acțiunilor cuprinse în Planul de acțiune;
- 2) implementarea unui instrument unic (online) privind măsurile și acțiunile cuprinse în Planul de acțiune, care să asigure gestionarea informațiilor în timp real: obiectiv stabilit,

- responsabil, resurse, termen de implementare, indicatori de progres etc.;
- 3) corelarea documentelor rezultate (SNASC și PNASC) cu alte strategii naționale în vigoare sau în pregătire, pentru a se evita suprapunerile și contradicțiile, și pentru armonizarea liniilor de acțiune la nivelul fiecărui sector vulnerabil.

În concluzie, evaluarea impactului actelor normative este o etapă importantă în îmbunătățirea cadrului legislativ existent prin propuneri noi, care să acopere prevederile noului cadru legislativ european. În general, actele legislative existente la nivelul diferitelor sectoare de activitate au produs un impact pozitiv de mediu, economic și social, dar sunt necesare în continuare eforturi susținute de aliniere a acestora în raport cu noile prevederi europene, cu acțiuni concrete legate de adaptarea la schimbările climatice.

BIBLIOGRAFIE

- Comisia Europeană (2019), The European Green Deal, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF
- Comisia Europeană (2021), Better regulation guidelines – Impact assessment, <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/better-regulation-guidelines-impact-assessment.pdf>
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Construirea unei Europe reziliente la schimbările climatice - Noua Strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:52021DC0082>
- Decizia nr. 512/27.10.2020 privind modalitatea de emitere a avizului către autoritatea responsabilă/administratorii ariilor naturale protejate, http://anap.gov.ro/wp-content/uploads/Decizia_512_2020.pdf
- Directiva Consiliului din 21.05.1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (91/271/CEE), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:31991L0271&from=ES>
- Directiva Consiliului din 24.09.1996 privind prevenirea și controlul integrat al poluării (96/61/CE), <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1996L0061:20060224:RO:PDF>
- Directiva Consiliului din 9.12.1996 privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase (96/82/CE), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:01996L0082-20120813&from=EN>
- Directiva Consiliului din 3.03.1997 de modificare a Directivei 85/337/CEE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (97/11/CE), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997L0011&from=FR>
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 19.05.2010 privind performanța energetică a clădirilor (2010/31/UE), <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:153:0013:0035:ro:PDF>
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 30.05.2018 de modificare a Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor și a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică (2018/844/UE), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0844>
- HG nr. 525/27.06.1996 pentru aprobarea regulamentului general de urbanism republicată <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/9499>,
- HG nr. 263/22.02.2001 pentru aprobarea Normelor privind amenajarea, omologarea, întreținerea și exploatarea pârtiilor și traseelor de schi pentru agrement, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/27132>
- HG nr. 493/01.04.2004 pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial și a Metodologiei privind elaborarea și conținutul-cadru al planurilor de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/51555>
- HG nr. 994/25.06.2004 pentru aprobarea înființării perdelelor forestiere de protecție a căilor de comunicație împotriva înzăpezirii în toate zonele țării, în conformitate cu Programul de înființare a perdelelor forestiere de protecție a căilor de comunicație împotriva înzăpezirii și pentru aprobarea Studiului de fundamentare a necesității înființării unei rețele de perdele

- forestiere de protecție în județele Mehedinți, Dolj, Olt și Teleorman și pe terenurile unităților de creștere și exploatare a căilor de rasă, preluate de Regia Națională a Pădurilor – Romsilva, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/53718>
- HG nr. 1.076/08.07.2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/54164>
- HG nr. 1854/22.12.2005 pentru aprobarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/68248>
- HG nr. 780/14.06.2006 privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/72971>
- HG nr. 852/13.08.2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/96733>
- HG nr. 846/11.08.2010 pentru aprobarea Strategiei Naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/121991>
- HG nr. 1268/08.12.2010 privind aprobarea Programului de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO; <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125044>
- HG nr. 1081/2013 privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014-2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/154746>
- HG nr. 1.186/29.09.2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrintină și de Creștere a Precipitațiilor, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/164588>
- HG nr. 557/03.08.2016 privind managementul tipurilor de risc, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/180860>
- HG nr. 768/19.10.2016 privind organizarea și funcționarea Platformei naționale pentru reducerea riscurilor la dezastre, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/183004>
- HG nr. 358/30.05.2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului – context, viziune și obiective – 2019-2029, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/219401>
- HG nr. 571/08.08.2019 privind aprobarea Strategiei pentru dezvoltarea turismului balnear, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/217344>
- HG nr. 83/15.02.2019 privind Registrul național al riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/211081>
- HOTĂRÂRE nr. 548/17.05.2003 privind atribuțiile Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor ca minister coordonator al Programului de realizare a Sistemului național al perdelelor forestiere de protecție și componența, modul de funcționare și atribuțiile comandamentelor județene de analiza a realizării programului anual de înființare a perdelelor forestiere de protecție, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/44017>
- HOTĂRÂRE nr. 666/14.09.2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/182251>
- HOTĂRÂRE nr. 739/5.10.2016 pentru aprobarea Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020 și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/182746>

- HOTĂRÂRE nr. 972/21.12.2016 pentru aprobarea planurilor de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă și fluviului Dunărea de pe teritoriul României, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/186418>
- HOTĂRÂRE nr. 877/09.11.2018 privind adoptarea Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/207035>
- HOTĂRÂRE nr. 203/03.04.2019 privind aprobarea Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/212634>
- HOTĂRÂRE nr. 1.034/27.11.2020 pentru aprobarea Strategiei naționale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/235378>
- HOTĂRÂRE nr. 1076/04.10.2021 pentru aprobarea Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/247257>
- Legea Nr. 24/06.05.1994 pentru ratificarea Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, semnată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/3993>
- Legea Nr. 58/13.07.1994 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică, semnată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/4211>
- Legea nr. 107/25.09.1996 - Legea apelor, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/8565>
- Legea nr. 150/24.07.1997 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta la 16 ianuarie 1992, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/11827>
- Legea nr. 182/25.10.2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările ulterioare, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/24761>
- Legea nr. 3/02.02.2001 - ratificarea Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/26717>
- Legea nr. 350/06.06.2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/29453>
- Legea nr. 351/06.07.2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/29780>
- Legea nr. 526/11.12.2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului montan «Superschi în România», <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/48474>
- Legea nr. 138/27.04.2004 îmbunătățirilor funciare, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/102329>
- Legea nr. 372/13.12.2005 privind performanța energetică a clădirilor, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/66970>
- Legea nr. 95/14.04.2006 - Legea privind reforma în domeniul sănătății, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/71139>
- Legea nr. 325/14.07.2006 serviciului public de alimentare cu energie termică, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/73837>
- Legea nr. 24/15.01.2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/78673>

- Legea nr. 220/27.10.2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/98742>
- Legea nr. 46/19.03.2008 - Codul Silvic, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/90768>
- Legea nr. 173/10.10.2008 privind intervențiile active în atmosferă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/98297>
- Legea nr. 190/26.05.2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/106688>
- Legea nr. 100/03.06.2010 privind împădurirea terenurilor degradate, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/119337>
- Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/129642>
- Legea nr. 123/10.07.2012 - Legea energiei electrice și a gazelor naturale, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/139677>
- Legea nr. 278/24.10.2013 privind emisiile industriale, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/152286>
- Legea nr. 72/30.05.2014 pentru ratificarea Protocolului privind turismul durabil, adoptat la Bratislava la 27 mai 2011 și semnat de România la Bratislava la 27 mai 2011, la Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, adoptată la Kiev la 22 mai 200, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/158770>
- Legea nr. 95/11.05.2016 privind înființarea Agenției Naționale pentru Aree Naturale Protejate și pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/178452>
- Legea nr. 196/31.10.2016 privind venitul minim de incluziune, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/183328>
- Legea nr. 57/10.04.2017 pentru ratificarea Acordului de la Paris, încheiat la Paris la 12 decembrie 2015 și semnat de România la New York la 22 aprilie 2016, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/188442>
- Legea nr. 121/04.08.2014 privind eficiența energetică, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/160331>
- Legea nr. 197/20.07.2018 Legea muntelui, <https://azm.gov.ro/wp-content/uploads/2018/08/Legea-Muntelui-nr.-197-din-20.07.2018.pdf>
- Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/208590>
- Legea nr. 275/23.11.2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/208285>
- Legea nr. 246/10.11.2020 privind utilizarea, conservarea și protecția solului, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/232879>
- Legea nr. 226/16.09.2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/246430>
- Legea nr. 281/24.12.2010 pentru abrogarea unor reglementări din domeniul ajutorului de stat în agricultură și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 14/2010 privind măsuri

- financiare pentru reglementarea ajutoarelor de stat acordate producătorilor agricoli, începând cu anul 2010, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/124856>
- Noua Strategie UE privind Biodiversitatea 2030, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380>
- OG nr. 58/21.08.1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/15492>
- OG nr. 43/30.01.2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată, cu modificările ulterioare, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/61186>
- OG nr. 47/30.01.2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, cu modificările și completările ulterioare, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/20779>
- OG nr. 14/29.01.2010 privind măsuri financiare pentru reglementarea ajutoarelor de stat acordate producătorilor agricoli, începând cu anul 2010, https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OG_14_2010.pdf
- OM nr. 19/2010 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, modificat prin OM nr. 262/2020, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/115888>
- OM nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontieră și a altor ghiduri specific pentru diferite domenii și categorii de proiecte, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/223826>
- Ordinul nr. 1168/23.06.2008 privind coordonarea măsurilor de intervenție în situațiile de urgență determinate de calamități naturale (caniculă), <http://www.dspvs.ro/dsp2/images/ORDIN%20MS%201168%20din%202008.pdf>
- Ordinul nr. 152/18.05.2017 pentru aprobarea unor măsuri în scopul stimulării creșterii suprafețelor agricole care se irigă, <https://www.madr.ro/acte-normative-aprobate/3822-omadr-nr-152-din-18-05-2017.html>
- Ordinul nr. 304/02.04.2018 privind aprobarea Ghidului de elaborare a planurilor de management ale ariilor naturale protejate, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/200276>
- Ordinul Comun al ministrului agriculturii și afacerilor interne nr. 97/63/16.04.2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/224915>
- Ordinul Comun al ministrului mediului și pădurilor și ministrului administrației și internelor nr. 1.422/192/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/141181>
- OUG nr. 99/29.06.2000 privind măsurile ce pot fi aplicate în perioadele cu temperaturi extreme pentru protecția persoanelor încadrate în muncă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/23101>
- OUG nr. 202/18.12.2002 privind gospodărirea integrată a zonei costiere, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/41038>

- OUG nr. 195/22.12.2005 privind protecția mediului,
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/67634>
- OUG nr. 19/22.02.2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/69729>
- OUG nr. 57/20.06.2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare,
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/83289>
- OUG nr. 142/28.10.2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/99417>
- OUG nr. 64/29.06.2011 privind stocarea geologică a dioxidului de carbon,
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/129705>
- OUG nr. 53/25.06.2019 privind aprobarea Programului multianual de finanțare a investițiilor pentru modernizarea, reabilitarea, re tehnologizarea și extinderea sau înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților și pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006,
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/215658>
- OUG nr. 156/03.09.2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile,
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/229805>
- OUG nr. 118/4.10.2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei "Delta Dunării", <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/246898>
- OUG nr. 143/28.12.2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative,
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/250107>
- Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre (2020), elaborat de Comitetul Național pentru Situații de Urgență,
https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/pdf24_merged.pdf
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) (2021), <https://mfe.gov.ro/pnrr/>
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) (2021),
<https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/Anexa-HG-PNIESC.pdf>
- Raport de mediu pentru strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 (2020),
http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Raport%20de%20mediu_aug%202020.pdf
- Raport privind starea serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat pentru anul 2020 (2021), <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/legislatie/serviciul-public-de-alimentare-cu-energie-termica-in-sistem-centralizat-pentru-anul-2020-ro>
- Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România (2019),
<https://www.madr.ro/proiecte-de-acte-normative/5519-strategia-nationala-de-reabilitare-si-extindere-a-infrastructurii-de-irigatii-din-romania.html>
- Strategia națională de sănătate publică pentru perioada 2014 – 2020 (2014), <http://www.ms.ro/wp-content/uploads/2016/10/HG-1.0282014-Strategia-Nationala-de-Sanatate-2014-2020.pdf>

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, (2018),
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/208312>
Strategia Națională a României din 7 iulie 2005 privind schimbările climatice (2005),
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/63684>